

ນາຮຮນຮູ້ໂຕໜ້າສີຮັມນິກັນເຖິດ ທີ່ໃຊ້ຂອນກາສາບາລີ ແລະ ສັນສກວິຕ

ຮອບຮອງ ແລະ ຕີພິມຟ ໂດຍ ຈັນທອ້ຖນອນ ເດືອນຮັກບາ

“ສະບັບ ແກ້ໄຂຄືນໃໝ່ຫຼັງສຸດ”

Venez Apprendre des Caractères Dhammiques
en Écriture de Pālī et de Sanskrit

Rédigée et Tapée par Chanthanom DEUANHAKSA

“LA VERSION VENUE DE REMETTRE À JOUR”

Let's Apprehend the Dharmic Characters
in Writing Pālī and Sanskrit

Compiled and Typed by Chanthanom DEUANHAKSA

“THE LAST REUPDATED VERSION”

ນຄຣໜວງວຽງຈັນທນີ ໄດ້ແຜ່ງ, ດຸວອບໜູ້ໃໝ່ວິວດູດ ໄດ້ແຜ່ງ

Capitale de Vientiane/Vientiane Capital 2015

ນາຮຽນຮູ້ໂຕໜັງສີສັນນິກັນເຖີດ

ທີ່ໃຊ້ອຽນກາສາບາລີ ແລະ ສັນສກອົບ

ຮອບຮຽນ ແລະ ຕີ່ພິມພົໍ ໂດຍ ຈັນທອົ່ງຖຸນອມ ເດືອນຮັກບາ

“ສະບັບ ແກ້ໄຂຄືນໃໝ່ຫຼັກສຸດ”

Venez Comprendre des Caractères Dhammiques
en Écriture de Pālī et de Sanskrit

Rédigée et Tapée par Chanthanom DEUANHAKSA

“LA VERSION VENUE DE REMETTRE À

Let's Apprehend the Dharmic Characters
in Pālī and Sanskrit Writing

Compiled and Typed by Chanthanom DEUANHAKSA

“THE LAST REUPDATED VERSION”

ນຄ່ອນຫຼາງວຽງຈັນທີ່ ၄៥៥, ດຽວຫຼວງວຽງຈັນ ເອົ້າຫຼວງ

Capitale de Vientiane/Vientiane Capital 2015

ຮັບການອຽນແບບທີ່ຈະເຫັນໃນໜ້າຕໍ່ໆໄປນີ້ ບໍ່ແມ່ນຊັກ
ຊວນໃຫ້ທ່ານຜູ້ອ່ານທັງໝາຍຫັນປ່ຽນມາອຽນຕາມ ວ້າພະຈິ້າ,
ວ້າພະຈິ້າເຮັດຂຶ້ນມາ ສໍາຫຼັບຜູ້ທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ສົນໃຈ
ກ່ຽວກັບອັກສອນສາດລາວເທົ່ານັ້ນ ບໍ່ໄດ້ມີເຈຕະນາທີ່ຈະຕໍ່ຕາມ
ແລະ ອັດຂຶ້ນຕໍ່ການອຽນທີ່ໃຊ້ເປັນທາງລັດຖະການ ພອງ ສປປ
ລາວ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ແຕ່ປະການໃດເລີຍ.

ວ້າພະຈິ້າ ເຫັນບາງທ່ານເອົາປິ່ນເກົ່າງ ທີ່ມີພະຍັນ
ຊະນະແຜ່ນ ດຣ ໂຕ ອອກນາເຜີຍແຜ່ໃນ “ເວບໄຊຕີ”, ກໍຢາກຂໍ້ມື
ສ່ວນຮ່ວມນຳເທົ່ານັ້ນອ່ອງ ແຜ່ອບອກໃຫ້ຮູວວ່າ: ຄັ້ງໜຶ່ງໃນອະດິດ
ລາວເຮົາເຄີຍໃຊ້ພະຍັນຊະນະ ແຣ ໂຕມາແລ້ວ ແຕ່ກໍໃຊ້ກັນໃນ
ວົງແຜບເທົ່ານັ້ນ. ໃນເນື້ອ ຝ່າຍບໍ່ເຫັນດີນຳ ແລະ ເປັນຜູ້ຢູ່ໄກ
ຊີດກັບຜູ້ມີອໍານາດສູງສຸດ ສະເໜີໃຫ້ມີພະລາຊະໂອງການເລກທີ
ດອ ອອກນາ ວ່າໃຫ້ເລີກໃຊ້ພະຍັນຊະນະແຜ່ນ ດຣ ໂຕ.

ການອຽນແບບໃຊ້ພະຍັນຊະນະແຜ່ນ ແຜ່ອຊ່ອກຫາເຄົ້າຄໍ່າ
ສັບທີ່ມີຕົ້ນກຳເນີດນາຈາກພາສາບາລີ ສັນສະກິດ ແລ້ວ
ພ້ອມທັງຢາກຮູກຮັກກັບການອຽນເບື້ອງຕົ້ນອອງຄໍ່າ ວ່າມັນມີ
ຮູບລັກສະນະເປັນແມວໃດ? ກ່ອນທີ່ມັນຈະກາຍມາເປັນພາສາ
ອຽນທີ່ເຮົາໃຊ້ເປັນທາງລັດຖະການ ໃນປັດຈຸບັນນີ້.

ເຂົ້າຫາເນື້ອໃນ ເລີ່ມແຕ່ໜ້າ ດ ເປັນຕົ້ນໄປ, ຖ້າຫຼັງຈາກ
ນີ້ໄປ ແມ່ນເອກະສານອ້າງອີງເບື້ອງຕົ້ນທີ່ມັນ.

ຄໍາກອນສອນລູກໜ້ານ ກ່ຽວກັບຄຸຕົກຂອງເປັນ

ອຮນຄ້າຍຄືແບບດັ່ງດີນຂອງໂຕຮັມມໍລາວລ້ານຊ້າງ, ລ້ານນາ ຄືໃຊ້ໂຕຊອນ ຫຼື ໂຕເຟື້ອງເປັນໂຕສະກິດ. ແຕ່ວ່າບາງເຫື່ອ ບໍ່ຄ່ອຍສະດວກໃນການພິມຟົດຕາຍຸຕັດ ເອກ (ໝ) ໂທ (ໝ) ເທິງສະເກ.

ບຶ້ບັງຄື	ຜິດຕາດງູບວ່າ (ບູນ)
ເຕະບັງຮວງ (ຮູນ)	ຕື່ມເດີວິດວາ
ຫຼືໂຮງ	ກວາງຈູງແຕ່ໄດ້
ໃຫ້ດົກໂດຍ	ໂປ່ງດູນໂດຍ
ດູລັງ	ໜູອແຕ້ຮັກ
ຢືນໃຫ້	ໃຫ້ນັງນູນໃຫ້ນູນລູ
ໃຫ້ບັງບຸລ	ໜູບາຕູນູນູ
ໃຫ້ງ່າແລະດູງ	ຮູນແລ້ວຮ່າງເຕີແຊ່ເຣີ

ສົມນຸຕວ່າຂຽນແບບສມັຍໃໝ່ ຄືບໍ່ໃຊ້ໂຕຊອນ ຫຼື ໂຕເຟື້ອງເປັນໂຕສະກິດ, ຄືຂຽນແບບລັກບະພາສາຂາເມັນ ໃນປ່າຈຸບັນ, ໃນຫັນສະລວມຕົວ ເຫັນວ່າມີຄວາມສະດວກກວ່າເກົ່າໃນກາຮອ່ານ ແຕ່ບໍ່ເປັນໄປຕາມໜັງກາເຕັກໜີ.

ບຶ້ບັງເບັດຄູດ	ຜິດຕາດງູບວ່າ (ບັດ)
ເຕະບັດຮວງ (ຮັດ)	ຕື່ມເດີວິດວາ
ຫຼືໂຮງ	ກວາງຈູງແຕ່ຄໄດ້
ໃຫ້ດົກໂດຍ	ໂປ່ງດູນໂດຍ
ດູລັງ	ໜູອແຕ້ຮັກ
ຢືນໃຫ້	ໃຫ້ນັງນູນໃຫ້ນູນລູ
ໃຫ້ບັງບຸລ	ໜູບາຕູນູ
ໃຫ້ງ່າແລະດູງ	ຮູນແລ້ວຮ່າງເຕີແຊ່ເຣີ

ຂຽນດ้วยໂຕໜັງສີລາວແບບທີ່ໃຊ້ກ່ອນນີ້ ດົບກັດ, ຖ້າເປັນຄໍາທີ່ມີຄී້າມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ເພີ່ນໃຊ້ໂຕສະກິດຝຶເສສ ພຽງແຕ່ໃນກາງຄໍາທີ່ນັ້ນ ຕາມໜັງໄວຍາກໍາດົກຂອງ ກຣະຊວງ ສຶກບາລິກາດ ໃນສັນຍັ້ນຊຶ່ງແມ່ນ “ພຣະຮາຊອາຕາຈັກລ້າວ”.

ປັ້ນເປັນຂອງ	ມີຄຸນຄາມນາກ
ເພາະເປັນຮາກ	ກົກເຄົ້າວິຊາ
ອອງຄຣູບາ	ອາຈານແຕ່ງໄວ
ໃຫ້ຄົນໃຊ້	ປໂຍດອະນັນ
ຄວນພາກັນ	ພຽນແຜງຮັກຮໍ
ຢ່າໃຫ້ຝ່າ	ໃຫ້ສາບໃຫ້ສູນ
ໃຫ້ເປັນນູ້ນູ້	ພວກມາພາຍຊ້ອຍ
ໃຫ້ຮະແລນ້ອຍ	ຮຽນແລວຮໍ່າເພີ່ງແດນີ

ສະເພາະກາຮຽນແບບນີ້ ໃຊ້ໄດ້ທົ່ວໄປ ຈະຕ່າງກັນທີ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ ຫັນລັນນັ້ນເອງ, ເຖິງແມ່ນວ່າຄໍາໜຶ່ງນັ້ນ ຈະມາຈາກກາສາໄດ້ກຳຕາມ ເຊັ່ນ: ຄຣູ ເພີ່ນຈະຂຽນ ແລະ ເວົ້ວວ່າ ສູນ, ປໂຍດ ເປັນ ປະໂຫຼດ.

ຂຽນແບບອີສະຮະຄືແບບຮັກບາເຄົ້າຄໍາສັພທ໌ ທີ່ໃຊ້ກັນໃນກຸ່ມປັນປາ ຂົນຜູ້ທີ່ມັກເຮື່ອງ ອັກບໍ່ອສາຕົຖ້າ ຄືໃຊ້ໂຕສະກິດຝຶເສສ ກາງຄໍາ ແລະ ຫ້າຍຄໍາໄດ້, (ມີຄໍາໜຶ່ງ “ຄຸ້ມຄາມນາກ”, ພ້ອມເຈົ້າ ກໍບໍ່ຮູ້ອັກແນ່ວ່າ “ຄຸ້ມຄາມນາກ” ແລະ “ຄຸ້ມຄໍານາກ” ແຕກຕ່າງກັນຄືແນວໃດ) ໂຕຢ່າງດັ່ງລຸ່ມນີ້.

ປັ້ນເປັນຂອງ	ມີຄຸ້ມຄາມນາກ
ເພາະເປັນຮາກ	ກົກເຄົ້າວິຊາ
ອອງຄຣູບາ	ອາຈານຍົງແຕ່ງໄວ
ໃຫ້ຄົນໃຊ້	ປໂຍຊົນອັນນັນຕໍ່
ຄວນພາກັນ	ພຽນແຜງຮັກຮໍ
ຢ່າໃຫ້ຝ່າ	ໃຫ້ສາບໃຫ້ສູນ
ໃຫ້ເປັນນູ້ນູ້	ພວກມາພາຍຊ້ອຍ
ໃຫ້ຮະແລນ້ອຍ	ຮຽນແລວຮໍ່າເພີ່ງແດນີ

“ສູນ” ມີຄී້າມາຈາກກາສາບາລີ “ສູນໆ/Rົນກົກດ”. ຖ້າເປັນກາສາ ສັນສກອີຕ “ສູນໆ/Rົນຍໍາ”. ເວລາໃຊ້ “ສູນ” ໃຫ້ຄວາມໝາຍວ່າແມ່ນ “0” ຫຼື “Perte/Loss”, ສ່ວນ “ສູນຍໍ” ໃຫ້ຄວາມໝາຍວ່າແມ່ນ “Centre/Center”.

ສາරບານ “Sārapāñña”

ຫຸ້ທີ່ໃນບົດ	ໜ້າ
ຄໍາສັ່ງແນະນຳ ຂອງນາຍົກລັກນິນຕອງ ວຳດ້ວຍກາຣັດຕັ້ງຄົນຄວ້າຫຼັກກາສາລາວ	i
ຈົດໝາຍສະແດງຄວາມຊົນເຊີຍ	iii
ຄໍາຜາວິກ “Prārobha”	v
Avant-Propos	viii
Introduction	ix
ຄໍາສະແດງຄວາມຂອບໃຈ	x

ກາຄົ້າ 1

ອາຮັນກບົດ “Ārambhapada”	1
(១) ສິ່ງທີ່ເຫັນວ່າຄວາມແກ້ໄຂ ແລະ ພິຈານຕາ	3
ກ. ກາຣເອັນຊື່ສຖານທີ່ຕາງໆ	3
ຂ. ກາຣດຄໍາເວົ້າເດີມ ໃຫ້ໄປເປັນອັນໃໝ່	4
ຄ. ແບບໂຕໜັງສືທີ່ໃຊ້ພິມຟົງ	5
(២) ສົມທຽບກາຣັດ-ກາຣຂຽນກາສາລາວ ໄທຍ໌ ແລະ ກາສາອື່ນໆ	6
(៣) ກາຣເອັນຊື່ເດືອນຂອງລາວ ຕາມກາສາບາລີ-ສັນສກອິດ	10
(៤) ບວດຄວາມເປັນມາຂອງໂຕໜັງສືຮັນນົມໂດຍໜັ້ງ	12
(៥) ກາຣຂຽນໂຕໜັງສືຮັນນົມລາວ ໃນເນື່ອກ່ອນ	13
(៦) ໂຕເລຂຮັນນົມ ເຫວະນາຄອນ ລາວ ໄທຍ໌/ຂມຣ ແລະ ໂຮມເງົາ	14

ກາຄົ້າ 2

ອັກຂະວິສີ ຂອງໂຕໜັງສືຮັນນົມລາວ	15
(១) ເວົ້າເຖິງໂຕອັກບໍ່ຮັນນົມໂດຍສະເພາະ (ສະ ແລະ ພັນຍານະ)	15
ກ. ສະຮັນນົມ ທຽບກັບເຫວະນາຄອນ, ລາວ, ໄທຍ໌ ແລະ ໂຮມເງົາ	15
ຂ. ພັນຍານະຮັນນົມ ທຽບກັບເຫວະນາຄອນ, ລາວ, ໄທຍ໌ ແລະ ໂຮມເງົາ	17
ຄ. ປຽບທຽບພັນຍານະຮັນນົມບາງໂຕ	20
(២) ເວົ້າເຖິງ ພັນຍານະຮັນນົມຊ້ອນ ໂດຍສະເພາະ	20
ອລິບາຍເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບໂຕຊ້ອນ	22
(៣) ວິລິຂຽນ ແລະ ອານໂຕໜັງສືຮັນນົມ	23
(៤) ກາຣຂຽນບາງຄໍາ ດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ຮັນນົມ ເຫວະນາຄອນ ລາວ ໄທຍ໌ ແລະ ໂຮມເງົາ	24

ກ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານພຸທລວກສິຕ ດ້ວຍໂຕອັກບໍຣ ແລະ ຊົມມີດ	25
ຂ. ຫັດອ່ານພຸທລວກສິຕອື່ນໆ ພຽບປະເທົ່ານີ້ ຊົມມີດ	25
(ແ) ຮະບຽບໃນກາຣອ້ອນໂຕໜັງສື່ຮັນນີ້	29
ກ. ໂຕຢ່າງກາຣອ້ອນ	30
ຂ. ຄໍາອື້ແຈງທີ່ສໍາຄັນ	32
(ຝ) ສົມທຽບຄໍາອື່ນໆ ຮະຫວ່າງ ກາສາບາລີ ແລະ ກາສາສັນສກິດ	33
(ກ) ຫັດອ່ານແນ່ສະກິດທັງແປດ	34
ກ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານແນ່ ອິກ (ໂຕ ອກ ສະກິດ)	34
ຂ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານແນ່ ອິງ (ໂຕ ອງ ສະກິດ)	34
ຄ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານແນ່ ອິດ (ໂຕ ອດ ສະກິດ)	36
ພ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານແນ່ ອິນ (ໂຕ ອນ ສະກິດ)	36
ງ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານແນ່ ອິບ (ໂຕ ອບ ສະກິດ)	37
ຈ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານແນ່ ອິນ (ໂຕ ອນ ສະກິດ)	37
ນ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານແນ່ ເຮີຍ (ໂຕ ອຍ ສະກິດ)	37
ຊ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານແນ່ ອາວ (ໂຕ ອວ ສະກິດ)	38
ຊ. ກາຣລົບ, ກາຣເຜີ່ນ ແລະ ກາຣປ່ຽນພຍັນຊັບຊາກເຄື້ອັກພໍ່	38
ນ. ກາຣໃຊ້ໂຕໜັງສີ ຈາກວັດຄົ້ສັບເປັນໂຕອ້ອນ ແລະ ເປັນໂຕສະກິດ	39
ດ. ຮວບຮວມແນ່ສະກິດທັງແປດອີກເຫຼືອໜຶ່ງ ຮະຫວ່າງ ບາລີ ແລະ ສັນສກິດ	40

ກາຄທີ 3

ຫັດອ່ານ ບີຫສວດມິນຕີເປັນກາສາບາລີ	41
ພຸທລວມຕະປຕາມະ	41
ຮັນນີ້ຕະປຕາມະ	43
ສັງພະອັນຕະປຕາມະ	44
ຫັດອ່ານ ຄໍາໃຫວ້ພຣະລາຕຸອົງຄົງ	47
ຫັດອ່ານ ຄໍາໃຫວ້ພຣະສຸດມິນຕີເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ອນໃຫວ້ພຣະຍານເຊົ້າ	50
ຄໍາບຸຊາເອກໄມ້ຮູ້ປ່ຽນກ່ອນ (ພ້ອມດ້ວຍຄໍາແປ ເປັນກາສາລາວ ແລະ ອັງກາລິສາ)	50
ຄໍາໃຫວ້ພຣະອັນຕະຕອຍ ແລະ ຄໍາອາຫານາສີລຫໍາ	51
ສີລຫໍາ (ປັນຈສີລ)	52
ຄໍາອາຫານາສີລຫໍາ	53
ໄຕຮສອຕຄົມນີ້ (ຕິສອຕຄົມນະ)	55
ສີລແປດ (ອັບກສີລ)	56
ຄໍາອາຫານາສີລແປດ	58

ແຜ່ນະຕາ (ສັງກັບໂປ)	60
ອຸທິສສວນບຸນກຸສີລ (ປັຕິທານະ)	61
ພຸທນົມ (ພຸທນວ່າຈະ)	63

ກາຮົດ 4

ຫັດອ່ານໜັງສືເຫສນາລັມນ	65
ປັບປາປານີ	65
ຫັດອ່ານໜັງສືລັມນ ສ່ວນທີ່ເປັນກາສາລາວ	73
(၇) ຄໍາຫຼັ້ ຄໍາເຕັມ ແລະ ວິຊາລານ	73
(၈) ປຽບທຽບແນສະກິດທັງແປດ ກັບສະລາວ ၆၉ ໂຕ (ສວງ)	76
ອຸດຫັສສະວິໄຊຍ	78
ເອກສາອ້າງອີງ	91
ຊີວະປວັດຫຼັ້ຜູ້ຮັບຮອງ (ກາສາຟຣັງ)	93
ຊີວະປວັດຫຼັ້ຜູ້ຮັບຮອງ (ກາສາອັງກລິຄ)	97

ຄໍາສັ່ງແນະນຳ ຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ

ວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງຄົນຄວ້າ ຫຼັກພາສາລາວ

Ordonnance introductory du Premier Ministre pour l'organisation
de la recherche sur la règle linguistique Lao.

Prime Minister's introductory order for the organization about
the research on the Lao linguistic rule.

[ຟິນຕາມຕົ້ນສະບັບ ຈາກ “ສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ” (ບັດຈຸບັນເອັນວ່າ “ຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານ”),
ສະບັບ ເລກທີ ១០/ນຍ ລົງວັນທີ ០៥/០៥/១៧៨៥]

ເຖິງ: ທ່ານ ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງຖະໜູນຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ແລະ
ທ່ານ ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງສຶກສາທິການ.

ພວກເຮົາຮັບຮູ້ແລ້ວວ່າ: ວັດທະນາການຂອງພາສາລາວເຮົາ ແມ່ນຕິດພັນກັບປະຫວັດສາດ
ຂອງຄວາມເປັນຊາດທີ່ມີອະລີຍະທຳນາແຕ່ບ່ຽນນະການ ໃນແຕລະຍຸກສະໄໝ ບັນດານັກປາດອາຈານ
ຜູ້ດີເດັ່ນ ທີ່ມີຄວາມຮັກໃນພາສາຊາດຂອງຕົນ ກໍໄດ້ຮັນໄວ້ໃນສີລາຈາລິກ, ບັນທຶກໄວ້ໃນຄຳພືໃບລານ
ຈຳນວນຫຼາຍໝື່ນຫຼາຍແສນຜູກ. ນາຮອດນັ້ນ ສົ່ງເຫຼົ່ານັ້ນບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນຊັບສິນບັດອັນລ້າຄ່າ ຫາງດ້ານ
ວັດທະນະທຳ ພາສາ ວັນນະຄະດີຂອງຊາດ ແຕ່ຍັງເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທາງດ້ານວິຊາການ ໃຫ້ແກ່ການ
ຄົນຄວ້າ ແລະ ເສີມຂະຫວາຍໃຫ້ອຸດົມຮົ່ງມີສືບຕໍ່ໄປ.

ໃນຫຼາຍປິນນີ້ ກະຊວງກ່ຽວຂ້ອງພັນດ້ວຍບັນດານັກຄົນຄວ້າ ຄູ້ອາຈານ ພະສົງອົງຄະເຈົ້າ
ແລະ ຜູ້ສະຫງວນຮັກທາງດ້ານພາສາວັນນະຄະດີລາວ ກໍໄດ້ນິການຄົນຄວ້າປະດິດຄິດແຕ່ງ ແລະ ຈັດຝີນ
ໃຫ້ເປັນເປັນອ່ານຕຳລາ ແລະ ເອກະສານຕ່າງໆ ອັນໄດ້ກາຍເປັນຫຼັກສູດສິດສອນຢູ່ຕາມໂຮງຮຽນ ເປັນຄູ່
ນິ້າງດ້ານວິຊາການເພື່ອການຄົນຄວ້າ ແລະ ທັງເປັນການສືບຕໍ່ພັດທະນາພາສາລາວເຮົາໃຫ້ໄປຮຽນ
ຄູ້ກັບການຂະຫວາຍຕົວທາງດ້ານການເມືອງ ເສດຖະກິດ ສັງຄົມ ແລະ ວິທະຍາ ສາດເຕັກນິກ ຢູ່ໃນ
ປະເທດເຮົາ. ດັ່ງນັ້ນ ເພື່ອຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ຫຼັກການ ທາງດ້ານພາສາສາດຂອງລາວເຮົາ ມີບ່ອນອີງ
ອັນຖືກຕ້ອງ ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນໃນທົ່ວປະເທດ.

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ມີຄໍາສັ່ງແນະນຳ ດັ່ງນີ້:

๑. ໃຫ້ກະຊວງຖະໜູນຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ເປັນເຈົ້າການສົມທີບັນດາ ກະຊວງສຶກສາທິການ
ຈັດຕັ້ງຄະນະກຳນະການໜຶ່ງຂັ້ນ ເພື່ອຄົນຄວ້າຫຼັກພາສາລາວ.

ຄະນະກຳນະການດັ່ງກ່າວ ປະກອບດ້ວຍພະນັກງານວິຊາການ ຈາກກະຊວງກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ
ຈາກພາກສ່ວນອື່ນ ທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມຮອບຮູ້ທາງດ້ານພາສາລາວ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍໃຫ້ເຊື້ອເຊີນຜູ້ຊົງຄຸນ

ນະວຸດທີ, ພະສົງອົງຄະເຈົ້າ ຜູ້ມີຄວາມຮູ້ທາງດ້ານພາສາສາດ ເພື່ອ **ຍາດແຍ່ງ**ຄວາມຄິດຄວາມເຫັນ ແລະ ໃຫ້ຄໍາປຶກສາຫາລືຕ່າງໆ.

ຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວ ມີໝໍາທີ່ຈັດທາ ຮົບຮວມ ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ວາງເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງ ກັບຫຼັກພາສາລາວ ອອກໃນເບື້ອງຕົນ, ເພື່ອເປັນບ່ອນອົງໃຫ້ແກ່ການປຶກສາຫາລື ແລະ **ຍາດແຍ່ງ**ຄວາມຄິດຄວາມເຫັນ ນຳບັນດາຜູ້ຊົງຄຸນນະວຸດທີ ແລະ ບັນດາຜູ້ຮອບຮູ້ອື່ນໆ. ຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງນຳສະເໜີໃຫ້ ລັດຖະບານ ຮັບຮອງເອົາຄະນະກຳມະການຄົ້ນຄວ້າຫຼັກພາສາລາວ. ຄະນະກຳມະການຄົ້ນຄວ້າຫຼັກພາສາລາວ ຕ້ອງມີໂຄງການວຽກງານ ມີລະບອບວິທີຮັດວຽກ ແລະ ມີການແບ່ງງານກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ ໂດຍແມ່ນກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ແລະ ກະຊວງສຶກສາທິການ ເປັນຜູ້ຕິດຕາມຊຸມຍັ້ງ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂສະດວກທາງດ້ານງົບປະມານ ແລະ ພາຫະນະວັດຖຸປະກອນທີ່ຈໍາເປັນຕ່າງໆ. ຄະນະກຳມະການຄົ້ນຄວ້າຫຼັກພາສາລາວ ຕ້ອງມີຫຼອງການປະຈຳ ຢູ່ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ.

๖. ການຄົ້ນຄວ້າເພື່ອກຳນົດຫຼັກການພາສາລາວຂັ້ນຝຶ້ນຖານ ແມ່ນໃຫ້ອົງໃສ່ໝາກເຜີນຂອງ ການຄົ້ນ ຄວ້າຂອງນັກປາດອາຈານ ແລະ ຜູ້ຮອບຮູ້ດ້ານອັກສອນສາລາວຮຸ່ນກ່ອນໆ ເຊັ່ນ: “ເຈົ້າເພັຊຣາຊ ອັຕນະວົງສາ”, “ນະຫາແກ້ວ ແກ້ວອາຊວົງສີໄຊຍ໌”, “ນະຫາສີລາ ວິຣະວົງສີ”, “ຫ່ານ ສິນຈິນ ປ. ວິນ”, “ຫ່ານ ຜູ້ມີ ວົງວິຈິດ”, ...

ມີ. ການກຳນົດຄົ້າມູນພາສາລາວ ໂດຍຫຼັກການແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາພາສາລາວເປັນຝຶ້ນຖານ ແລະ ອົງໃສ່ພາສາບາລີ-ສັນສະກິດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍໃຫ້ສິນທີບັນເປັນຢ່າງດີ ລະຫວ່າງ ການນຳໃຊ້ພາສາລາວເດີມກັບການນຳໃຊ້ພາສາລາວສະໄໝໃໝ່ ແລະ ການຂະຫຽາຍຕົວຂອງພາສາຫາງດ້ານການເນື້ອງ ເສດຖະກິດ ວັດທະນະທຳ ສັງຄົມ ແລະ ວິທະຍາສາດເຕັກນິກ.

๗. ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ແລະ ກະຊວງສຶກສາທິການ ມີໝໍາທີ່ຊັ້ນໆ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳສັ່ງສະບັບນີ້ໂດຍກົງ, ບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ອື່ນໆ ເປັນຜູ້ປະສານສິນທີບັນ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂສະດວກໃຫ້ແກ່ສອງກະຊວງດ້ານກ່າວ ເພື່ອຮັດໃຫ້ສຳເລັດໝໍາທີ່ຂອງຕົນເປັນຢ່າງດີ.

ກຳແຜງນະຄອນວຽງຈັນ, ວັນທີ ۱۰/۰۷/២០២៤.

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ

(ຄໍາໄຕ ສີພັນດອນ)

ໝາຍເຫດ: ແພຈ ຄິດຄວ້າຄວນໃຫ້ຄໍາວ່າ “ແລກປ່ຽນ” ແຫນຄໍາວ່າ “ຍາດແຍ່ງ” ອາດເໝາະສິນກວ່າ.

(ເວລາຜ່ານນາໄດ້ 20 ປີແລ້ວ ນັບແຕ່ມັງລົງລາຍເຊັນ, ບໍ່ຮູ້ວ່າ “ຈຳສັ່ງແນະນຳ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງຄົ້ນຄວ້າຫຼັກພາສາລາວ” ສະບັບນີ້ ຍັງໃຊ້ການໄດ້ ຫຼືວ່າ ຖືກລົບລ້າງໄປແລ້ວ. ແຕ່ວ່າ ຍັງບໍ່ຫັນເຫັນຄໍາສັ່ງແນະນຳສະບັບໃດອອກນາ ວ່າໃຫ້ລົບລ້າງຄໍາສັ່ງສະບັບນີ້)

ອົດບານາລສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍ

(Lettre de félicitation/Congratulation letter)

(ກ່າຍຄືນຕາມຕັ້ນສະບັບທຸກຖ້ວຍຄໍາ ດ້ວຍ Font Prasong Lao, ສ່ວນໂຕອັກບໍ່ໂຣແມງ ຂຽນດ້ວຍ Font Calibri)

ປາຮີສ ၀၁/၀ັ/၄၀၀၄

ສບາຍດີ ຫ່ານຈັນທອ້ຖນອມ,

ກ່ອນອື່ນຂໍຂອບໃຈນຳຫ່ານ ທີ່ຫ່ານໄດ້ນຳສິ່ງບີຫອຽນອັນສຳຄັນ ກ່ຽວກັບໂຕໜັງສີຮັນມີໄປໃຫ້ ແລ້ວກໍ່ຮູ້ຄືວ່າ ມັນເປັນຜິລງານກາຣຄົ້ນຄວ້າອັນ ເລີກເຊິ່ງ. ຫ່ານໄດ້ສິນຫວຸບໂຕຮັນມີໃສ່ກັບໂຕອັກບໍ່ຕ່າງໆ ທີ່ສືບສາຍນາຈາກ ອັກບໍ່ພຣາຫົມີ, ອັກບໍ່ໃຫຍ່... ຫັງໄດ້ຄືກາວິຈາອົດ ເຮື່ອງກາຣຊ້ອນໂຕອັກບໍ່ຮັນມີ ນັບວ່າເປັນວຽກງານອັນສຳຄັນ ແລະ ມີຮາຄາອັນລ້າຄ່າ ຄົງຈະເປັນປ່ອຊຸມໃຫ້ແກ້ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສິນໃຈນຳໂຕຮັນມີ ພ້ອມທັງນັກຄົ້ນຄວ້າອີກ ດ້ວຍ. ນອກນັ້ນ ໂຕໜັງສີຮັນມີ ແລະ ລາວ ກໍ່ງານ, ແລ້ວ ບໍ່ມີແບບແມ່ພິມຟີ້ ທີ່ຫ່ານນຳເອົາມາໃຊ້. ແລ້ວ ຂໍຢ້ອງຍໍສັນເສີນທີ່ຫ່ານໄດ້ນີ້ຄວາມພາກພຽງທຳໄດ້ດັ່ງນີ້, ຫ່ານໂຊດີທີ່ໄດ້ເປັນລູກໜູານ ສືບສາຍນາ ຈາກ ມຫາແກ້ວ* ນັກປຣາຊົນທີ່ມີຊື່ສຽງເຮື່ອງກາສາລາວ ແລະ ນັກແຕ່ງກາພຍົກອນ. ແລ້ວ ບໍ່ມີໂອ ກາສໄດ້ພິບເຜິ່ນ ເພາະ ແລ້ວ ໄດ້ຂຶ້ນມາຮຽນໜັງສີຕໍ່ ຢູ່ວຽງຈັນໜີ ຊ້າໄປ ໃນປີ ໑່ລຸ່ມ, ໄດ້ພິບແຕ່ ມຫາສີລາ ວິຮະວົງສ. ເວລານັ້ນ ມຫາສີລາ ວິຮະວົງສ ເຜິ່ນໄດ້ສອນກາສາບາລີ ຢູ່ Lycée Pavie de Vientiane. ນອກນັ້ນກໍຢັງຮູ້ຊື່ເຜິ່ນນາກອ່ອນ ເພາະວ່າ ແລ້ວ ເຄີຍໄດ້ໃຊ້ຄູ່ມີບາລີໄວຍາກຳຮັດຂອງເຜິ່ນ ເມື່ອໄດ້ບວຊເປັນຈິວ ຮຽນປະຍິບຕິຮັນມີຢູ່ວັດ ຢູ່ຫ່າງໃຕ້, ເວລານັ້ນ ກໍຢັງໄດ້ຮຽນອ່ານ ແລະ ຂຽນກ່າຍ ຈາກໂຕຮັນມີໃສ່ໃບລານ.

ຕໍ່ນຳ ຢູ່ເມືອງຝຣັ່ງ ແລ້ວ ໄດ້ອ່ານປັ້ນສອງຫົວຂອງ ພຍາຫຼວງ ມຫາເສນາ (ຜູ້ ປັບປາ) ຊຶ່ງ ລູກໜູານເຜິ່ນເອົາໃຫ້ ຄືວ່າເຜິ່ນແຕ່ງ ແລະ ຂຽນໂຕຮັນມີໄດ້, ຢູ່ນີ້ ນີ້ ມີຝຣັ່ງຄົນໜຶ່ງ ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າໜັງ ສີຮັນມີຢ່າງເລີກເຊິ່ງ. ເວົ້າໄດ້ຫວຸບໂຕອັກບໍ່ຕ່າງໆ ໃນກາຄອາຊີທີ່ລົງນາຈາກໂຕອັກບໍ່ພຣາຫົມີ, ແລ້ວ ເຫັນວ່າ ປັ້ນທີ່ນີ້ສຳຄັນໜູາຍ. ສ່ວນໜູາຍເວົ້າໄດ້ເນັ້ນຄືກາວິຈາກາຮຽນໂຕຮັນມີດ້ວຍຮົບ Unicode. ຖ້າຫ່ານມີໂອກາສ ໄດ້ອ່ານປັ້ນຂອງເວົ້າ ກໍຄົງຈະມີຄວາມເຫັນອີກແນວໜຶ່ງ, Référence ຂອງເວົ້າ: Grégory KOURILSKY. L'Écriture Tham du Laos. Rencontre du Sacré et de la Technologie. Cahiers de Péninsule. ສ່ວນ Marc REINHORN ນັ້ນ ແລ້ວ ກໍໄດ້ພິບເຫັນເຜິ່ນ ໃນເວລາທີ່ເຜິ່ນໄດ້ເປັນ ອາຈານຍົກສອນ Histoire de France ຢູ່ 6ème ທີ່ Lycée Pavie de Vientiane. ເວລານັ້ນ ແລ້ວ ບໍ່ຮູ້ວ່າ

ເພີ່ມປາກກາສາລາວໄດ້ ແລະ ບໍ່ຮູ້ວ່າເພີ່ມປັນນັກອັກບໍຣສາຕຸ້ທາງກາສາລາວຊັ້ງ! ຂພຈ ໄດ້ນີ້ໂອກາສອ່ານພິຈານານຸກອິນຂອງເພີ່ມໄດ້ສືບກວ່າໜ້າ ຮູ່ສຶກວ່າມັນເປັນຜິລົງານພິສດາຣ ແລະ ເລີກເຊື່ງ.

ຂພຈ ໄດ້ຫົດລອງຂຽນ Lexique Étymologique Pāli-Sanskrit ອອກນາ ກຳຜົດແຕ່ ມີຄວາມປະສົງຄົງຢາກຊີໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນກາສາລາວເຣີາມີຄຳຄັພທີບາລີ-ສັນສກອີຕ ປິນຢູ່ຢ່າງໝູງວ່າໝາຍ ແລະ ຖ້າຂຽນຕາມເຄົ້າ ຈະເປັນຮູປຢ່າງໃດ. ໃນອນຄືດຕໍ່ໄປ ຂພຈ ຄືດວ່າ ຖ້າມີນັກຄົ້ນຄວ້າທາງກາສາລາວ ຖ້າເຣີາສາມາຕຸ້ຂຽນຕາມເຄົ້າໄດ້ ເວລານັ້ນເຣີຈະຮູ່ສຶກວ່າກາສາລາວເຣີ ມີຮະບຽບ ມີຮາກເຫຼັ້າ ມີພື້ນຖານ ມີຕະກູລສູງ ແລະ ມີຮາຄາສູງ ເພາະຮູ້ຈັກທີ່ມາຂອງຕົນ ຮູ່ຈັກວ່າຕົນໄດ້ຮັບມໍຣົກອັນແໜ້ນໝາລ້າຄ່າ ມີນາແຕ່ດີກຳດຳບັນພົມ ແລະ ເຣີຈະຂຽນເປັນເອກກາພກັນໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນ ຢ່າງທີ່ເຂົາຖືວ່າເປັນ Écriture Fixée ແລ້ວກໍຄົງຈະບໍ່ມີບັນຫາ ໃນກາຮອຽນ ກາຮອ່ານ ແລະ ກາຮຕີຄວາມໝາຍຂອງຄຳຄັພທີ.

ບັນທີ ຂພຈ ໄດ້ຂຽນອອກໄປນັ້ນ ກໍຢ່າງມີກາຮອາດຕິກິບິກພ່ອງໝາຍບ່ອນ ສ່ວນໝາຍແມ່ນກາຮຜິດພາດ ໃນກາຮຕີພິມພົມ, ເພາະສະນັ້ນ ຢາກຈັດພິມພົມເປັນຄັ້ງທີ່ສາມ ຫັ້ນກໍຢາກດັດແປງໝາຍບ່ອນ: ເອົາຄຳຄັພທີເຄົ້າລຽນອອກໝ້າກ່ອນ ແກ່ນຄຳຄັພທີສະກິດຕາມສຽງ ຕື່ມີຄຳຄັພທີເຄົ້າໝາຍຄັພທີ ທີ່ຊອກເຫັນໃໝ່. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ ບັນນັ້ນກໍເກືອບໝົດໄປແລ້ວ ຍັງເຫຼືອຢູ່ສືບກວ່າຫົວ ຢູ່ຮ້ານຂາຍບັນ Monuments Books ທີ່ນີ້ຄໍ່ອໝາງວ່ອງວຽງຈັນທີ່. ແຕ່ໜ້າສັງລາຍ ຄວາມຄືດນີ້ຈະເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ເພາະອາຍຸແກ່ໝາຍແລ້ວ ໄດ້ ດູແຈ ປີແລ້ວ, ສາຍຕາກໍອ່ອນເຟັງລົງ ລຳບາກໃນກາຮອ່ານ ແລະ ກາຮຕີພິມພົມ. ເພາະສະນັ້ນ ອ້າຍອໍຳຟາກຄວາມຫວັງນັ້ນນຳນັ້ນອົງນຸ່ງຜູ້ເກີດໃໝ່ໃຫວ່າລຸ່ມ ຜູ້ທີ່ສາມາຕຸ້ ພຍາຍານໃຫ້ກາສາລາວເຣີ ພັນຄົງເປັນມາຕອການ ແລະ ເປັນເອກກາພກັນໃນກາຮອຽນ.

ເພື່ອຈະຂຽນໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມເຄົ້າບາລີ-ສັນສກອີຕໄດ້ ຈະຕ້ອງໃຊ້ພັນຊະໃໝ່ ດູແຈ ໂດຍອ່ານຫາສີລາ ວິຮະວົງສົ່ງກໍໄດ້ (ຂພຈ ເອັນວ່າພັນຊະໃໝ່ເພີ່ມ). ດຽວນີ້ມີແບບແມ່ພິມພົມຂອງ ມຫາຄຳພາ ທີ່ໄດ້ແຕ່ງອອກນາ ຢູ່ ສທຣັກອມອີກາ, ແຕ່ອ້າຍບໍ່ມີໂອກາສໄດ້ໃຊ້ຂອງເພີ່ມ ເພາະເພີ່ມເຮັດອອກນາພາຍຫຼັງ ທີ່ອ້າຍໄດ້ເຮັດປັນແລ້ວ. ຖ້າຫາກນັ້ນຕ້ອງກາຮ ອ້າຍຈະສິ່ງໃຫ້ ແຕ່ກໍຍັງຂາດສອະ ອີ (R). ມຫາສີລາ ວິຮະວົງສົ່ງກໍເພີ່ມກໍບໍ່ໄດ້ຂຽນຂັ້ນນາ, ເພາະເວລານັ້ນ ຈຸດໝາຍຂອງເພີ່ມກໍມີແຕ່ ຢ່າກແຕ່ງປັນບາລີໄວຍາກໍ່ຕົກ ໃຫ້ພຣະສົງພົມໃຊ້ເຫັນນັ້ນ. ຢູ່ອັກບໍຣເຫວະນາຄົກ ອັກບໍຣຄອີລັງກາ ອັກບໍຣໄຫຍ່... ພວກເອົາເຈົ້າມີໝົດແລ້ວ ແຕ່ພວກເຣີບໍ່ມີ ພວກເຣີຄວອນຂຽນຂັ້ນ. ຂໍໃຫ້ເປັນກາຮະຂອງພວກນັ້ງ ອ້າຍຄືດວ່າຈະຢືນເອົາ ໂຕ ອ ຮັນມ ມາໃຊ້ກໍຄົງຈະເໝາະສົມ ໂດຍຂີດຫາງໂຕ ອ ແຜນລຸ່ມກ້ວວຊ້າຍ ແລ້ວນ້ວນສັນຢູ່ກອງໂຕ ອ. ຈຶ່ງເບິ່ງໂຕ ອ ຮັນໂຕນີ້ “ໜູ້” (Glyph syllabique RI, contraction de ອີ, Unicode = [F056]). ຈະຂຽນຕື່ມີໃສ Police de caractères de Maha LAO KHAMPHA ກໍໄດ້ ຫຼື ຈະ

ឧទ្ធនិយ័ត្តិថ្លែរពីទីផ្សារដែលបានអនុសាទៅសិទ្ធិខ្ពស់។ តើមានបញ្ជីពីការបោះឆ្នែតាមប្រព័ន្ធដែលមានពាណិជ្ជកម្មខ្ពស់ដូចដីពីភាគភាគ។ ចាប់ពីសាធារណការជាហត្ថភាពអនុញ្ញាត ដើម្បីសរសេរការងារ។

ពីចុះថាពេលវេលាយឱ្យរាយការប្រព័ន្ធបានប្រើប្រាស់សារធម៌ តើមានបញ្ជីពីការបោះឆ្នែតាមប្រព័ន្ធដែលមានពាណិជ្ជកម្មខ្ពស់ដូចដីពីភាគភាគ។ ចាប់ពីសាធារណការជាហត្ថភាពអនុញ្ញាត ដើម្បីសរសេរការងារ។

ឯកសារខាងលើគឺជាផាក្យកម្មសាស្ត្របន្ថែមទៀត តាមពីរលក្ខណៈខាងក្រោម ដែលបានផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែម។

ឯកសារខាងលើគឺជាផាក្យកម្មសាស្ត្របន្ថែមទៀត តាមពីរលក្ខណៈខាងក្រោម ដែលបានផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែម។

ទ. ឯកសារខាងលើគឺជាផាក្យកម្មសាស្ត្របន្ថែមទៀត តាមពីរលក្ខណៈខាងក្រោម ដែលបានផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែម។

(សំខាន់ ពីជាបន្ទាន់ ឬជាពីរបាន ពីចុះថាពេលវេលាយឱ្យរាយការប្រព័ន្ធបានប្រើប្រាស់សារធម៌ តើមានបញ្ជីពីការបោះឆ្នែតាមប្រព័ន្ធដែលមានពាណិជ្ជកម្មខ្ពស់ដូចដីពីភាគភាគ។ ចាប់ពីសាធារណការជាហត្ថភាពអនុញ្ញាត ដើម្បីសរសេរការងារ។

ຄໍາຜາວິກ “Prārobha”

ຜູ້ຮຽບຮອງເປັນທີ່ທ່ານກຳລັງອ່ານຍຸ່ນ ບໍ່ຫັນແມ່ນນັກອັກບໍ່ຮສາຕຖືມືອາຊີຟທີ່ແທ້ຈິງ, ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ໄດ້ມີຄວາມຊຳນິຊຳນາລາຍດ້ານກາສາບາລີ-ສັນສກຮິຕພອງຝໍ. ອົງຕາມວິຊາສະເພາະ ທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮອນນາແທ້ງ ແມ່ນ: 1. ກາຣປູກຝັງທົ່ວໄປ (MSc=Master des Sciences Agronomiques) ແລະ 2. ເສຍກົງຈຊົນບິຫ (DEC=Diplôme d’Étude Complémentaire en Économie Rurale), ແຕ່ວ່າ ເປັນຄົນສິນ ໃຈເຮື່ອງອັກບໍ່ຮສາຕຖືລາວມາແຕ່ສົມຍເຢີາວົວຍ, ເມື່ອສອບເສັງເອົ້າ ວິທຍາລັຍວຽກຈັນທນ (Lycée de Vientiane) ໄດ້ແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວກໍໄດ້ມີໂອກາສຄົກບາວິຊາຕ່າງໆ ເປັນກາສາຟຣິ່ງ ແຕ່ກໍຍັງມີຊ່ວໂນງຮຽນກາສາລາວ ວັດທະນີ ແລະ ສິລປັກນົມຕົ່ນອີກ. ກາຣຮຽນກາສາຟຣິ່ງບໍ່ຮອດເຄື່ອງເສັ້ນທາງປະເສຊາຕກໍມີກາຣປ່ຽນແປງຮອບກາຣປຶກຄອງ.

ເມື່ອໄດ້ໄປຄົກບາວິຊາສະເພາະ ທີ່ສ່າທາພໂຊວອຣຕ, ຜູ້ກ່ຽວກໍໄດ້ໄປພົບກັບກາສາທີ່ມີຄວາມເປັນຮະບຽບຮອບຮອຍຍິ່ງກວ່າກາສາຟຣິ່ງອີກ ແລະ ຮູ່ວ່າຄໍາຄັພທີ່ຈໍານວນໜຶ່ງໃນ “ກາສາຮັສເຊົ່ວ” ມີເຄົ້າມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກຮິຕ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບກາສາລາວ. ຜູ້ທີ່ເຮັດໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງບໍ່ໄດ້ຄົກບາຮໍ່ຈຮອນນາ ເທົ່າທີ່ຮູ້ຈັກກໍມີຫຼາຍຄົນ ແຕ່ກໍເຮັດໄດ້ດີໃກ້ຮຽງກັບຜູ້ທີ່ຮອນນາທາງດ້ານນີ້ໂດຍສະເພາະ ກໍຍັງມີຢູ່ຢ່າງຫຼວງໝາຍ.

ອົງຕາມຂໍ້ມູນລາກພິງສາວດາຣລາວ, ໃນອັຊກາລຂອງ ພຣະເຈົ້າສູ່ອິຍະວົງສາ ປຶກຄອງບ້ານເມື່ອງ ເປັນຍຸຄທີ່ອາຕາຈັກຮລາວລ້ານຊ້າງ ມີຄວາມຈຣີນຮຸ່ງເຮື່ອງເຫຼີ້ອງເຫຼີ້ອນສູງສຸດ ເຄີຍເປັນຄຸນຍົກາງໃນກາຮຄົກບາ ແລະ ຄົນຄວ້າກາສາບາລີ-ສັນສກຮິຕ ໃນກຸນົມກາຄ. ຖ້າທຽບເມື່ອກ່ອນກັບປ່າຈຸບັນ ມັນໄກກັນປານຝ້າກັບດິນ, ດັ່ງປ່າຈຸບັນນີ້ ຄົນລາວສ່ວນຫຼວງໝາຍ ບໍ່ຄ້ອຍຈະຮູ້ຄວາມໝາຍຂອງຊື່ ແລະ ນາມສກຸລຂອງຕົນເອງເລີຍ ເຊັ່ນກາຣຕັ້ງຊື່ ແລະ ນາມສກຸລຕ່າງໆ ຜົງເບິ່ງຄົດວ່ານ່ອນຫຼຸກຮ້ອງກັນໄປຕາມມີຕາມເກີດ ຖ້າມີໃຜຜູ້ໜຶ່ງຖາມເຖິງຄວາມໝາຍຂອງຊື່ຕົນ ກ່ອລືບາຍໄປແບບບໍ່ມີຕໍາຮາ ຄືໃຫ້ຄວາມໝາຍແກ່ຊື່ຕົນເອງໄປໃນທາງທີ່ດີ. ຖ້າຕົວໝາຍທາຊີນທີ່ວ່າໄປອາຈະໄດ້, ແຕ່ຖ້າຈະມາຕົວນັກອັກບໍ່ຮສາຕຖື ຄົງຈະບໍ່ໄດ້.

ຖ້າຫາກວ່າທ່ານຜູ້ໃດ ໄດ້ອ່ານເປັນຮຽບຮອງທີ່ວັນ, ທ່ານສາມາຕົກຕໍ່ກໍານິຕິຊົນ ໄປຫາຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຕາມທີ່ຢູ່ທາງເອລັກໂຕຣນິກໄດ້ “Courrier électronique” ຫຼື “E-Mail” (Electronic Mail), ຄໍາຕໍ່ນີ້ ຄໍາຊົມເຊີຍ ແລະ ຄໍາຄົດເຫັນອອງທ່ານ ຈະເປັນປໂຍຊົນຍິ່ງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮຽບຮອງ ແຜ່ນຈະໄດ້ສືບຕໍ່ກາຣກິຈອັນນີ້ອີກຕໍ່ໄປໃນອນໄຄຕ້າງໝໍາ.

ຖ້າວ່າອຸນຸຊົມຮຸ່ນຫຼັງ ບໍ່ມີຜູ້ໄດ້ສິນໃຈໃນກາຮນຄົນທາຕົ້ນກໍາເນີດຂອງຄໍາຄັພທີ່ (Etymologie/Etymology) ວ່າມັນມາຈາກໃສ ແລະ ຖ້າໄປສິນໃຈແຕ່ເຮື່ອງກາຣຕາມສຽງຈົນເກີນໄປ ທີ່ບ່ອກວ່າຄໍາຄັພທີ່ນັ້ນອ່ານອອກສຽງວ່າແນວວິດເທົ່ານັ້ນ ມຸລມໍຣດົກອັນລ້າຄ່າອັນນີ້ ອາຈະຫາຍສາບສູນໄປຈາກປວຕິສາຕຖືຂອງຄົນເຊື້ອສາຍ “ອ້າຍລາວ” ຕາມກາລເວລາ (ອົງຕາມຂໍ້ມູນລົກຮວກກັບກາສາລາວ ທີ່ອອກ

ອາກາສຫາງ “ວິທຍ່ເອເຊີຣສັນ” (RFA = Radio Free Asia) ທຸກໆ ວັນພຸດ ຊວງກາງປີ ២០១៤, ຄືນ
ຈົນສມັຍໂບຮາຕ ເຄີຍເອັນຄົນເຊື້ອສາຍລາວວ່າ “ລົວເຢັ້ນ/Luo Yue” ຕໍ່ມາປັນເປັນ “ເຢັ້ນລົວ/Yue Luo”,
ຈາກນັ້ນໄດ້ກາຍມາເປັນ “ອ້າຍດາວ/Ai Dao” ຫຼື “ອ້າຍລາວ/Ai Lao”, ມາຮອດປ້ອຈຸບັນນີ້ ເຫຼືອພອງແຕ່
ຄໍາວ່າ “ລາວ/Lao” ໜີ້ມັ້ນ.

ກອນປີ ១៧កິດ ອີງຕາມຂ່າວອອກອາກາສຫາງວິທຍ່ກະຈາຍສຽງແຫ່ງຊາຕລາວ ກາຄາສາ
ຫວຽດນາມ, ຫວຽດນາມເຄີຍເອັນຊື່ປະເທສລາວ ເປັນກາສາເວົ້າເຈົ້າວ່າ “ກົງກົວກ ອ້າຍລາວ/Cộng
Quốc Ai Lào” ຂຶ້ງແປຕາມຄໍາ ໄດ້ຄວາມໝາຍວ່າ “ພຣະຮາຊອາຕາຈັກ ອ້າຍລາວ”.

ກາສີຕໂບຮາຕ ເຜີ່ນວ່າ: “ກວນນາ ບູຕລວກຕີ, ພາລຍາດ ບູຕນັງຕູລ”

ວັນທີ ១៤ ພຣິສຕິກາ (១១) ຄ.ສ. ២០១៩

ຈັນທອຄຸປັນ ສິນຖວັງສ

Avant-Propos

Le rédigeant de cet ouvrage (La méthode d'enseignement élémentaire des caractères dhammadiques) n'est pas vraiment un littérateur professionnel mais volontaire seulement, il n'a pas encore d'expériences suffisantes en Pālī-Sanskrit. Sa profession réelle est: 1ère: Un Agronome (Le Master des Sciences en Agriculture tropicale) et 2ème: Un Economiste (Diplôme d'Étude Complémentaire en Économie Rurale), mais il interresse toujours sur les lettres Lao depuis son adolescence. Après qu'il avait passé l'examen d'entrée au Lycée de Vientiane, il avait de la chance à étudier les matières diverses en Français et il y avait aussi des heures à apprendre autres matières en Langue maternelle comme les littératures Lao, les beaux-arts. Son deuxième enseignement élémentaire n'était pas encore au milieu de la route, le système administratif du pays était changé.

Quand il avait de la chance à continuer son étude supérieure à l'Union Soviétique, il rencontrait la langue la plus meilleure disciplinaire que le Français et sachant qu'il y a beaucoup de "termes Russes" qui sont venues de l'origine de Pālī-Sanskrit. Il y a beaucoup de monde qui ont fait des choses que l'on n'avait pas gradué/specialisé, mais parfois ils avaient bien fait par rapport aux ceux qui sont professionnels.

Basé sur l'histoire Lao, au règne du Roi Souriyavongsa Dhammikaraja qui administratait le pays, c'était le période de la civilisation du Royaume de Lao Lane Xang (Royaume d'un million éléphant) qui était devenu le centre régional à apprendre la langue Pālī-Sanskrit. À comparer avec le passé et le présent, il y a de grandes différences, comme maintenant, la plupart des people Lao ne savent guerre le sens ou l'interprétation de leur prénom et de leur noms. S'il y avait quelques-uns qui demandent le sens de leur prénoms et de leur noms, ils ne peuvent pas donner des réponses correctes mais ils donnaient la bonté sur lesquels. Ils pouvaient mentir les publicains, mais ils ne pouvaient pas mentir les littérateurs, les linguistes et les bouddhistes typiques.

Si vous aviez lu cet ouvrage vous pourriez lui critiquer par son adresse sur le Courrier électronique ou E-Mail en Anglais (Electronic Mail), vos suggestions, vos félicitations et/ou vos commentaires seront très utile pour lui et ceux-ci seront la clarté pour lui à continuer ce travail au futur.

Si la nouvelle génération Laotienne n'intéressaient pas sur l'étymologie où leur origine était venue, au contraire seulement sur le phonétique, ce patrimoine précieux sera disparu bien sûr de l'histoire des hommes de la famille "Ai Lao" par le temps passé (Les Chinois antiques nous avaient appelés d'abord "Luo Yue", ensuite "Yue Luo", en fin "Ai Dao" ou "Ai Lao", et maintenant il reste seulement un syllable unique comme "[Lao](#)".

Avant l'année 1975, basé sur la propagande des nouvelles à la Radio diffusion nationale Lao en Viétnamien, notre pays était appelé en Viénamien "Cộng Quốc Ai Lào", qui a le sens "le Royaume des Frères aînés Lao".

Proverbe antique: "La langue reflète sa nationalité, la manière reflète sa famille"

Le 14 Novembre 2013

Candragupt SINDHUVANSA

Introduction

Person who wrote this book (The method of elementary study of dharmic characters is not really a professional litterateur but volunteer only, he doesn't have enough experiences in Pālī-Sanskrit. His real profession/job is: 1st one: An Agronomist (Master of Sciences in tropical agriculture) and 2nd One: A Rural Economist ("Diplôme d'étude complémentaire" in rural economy), but he always interests on the Lao letters since his teenage. After he passed the entrance exam to "Lycée de Vientiane", he had chance to study diverse subjects in French and there were hours to take some subjects in the mother tongue like literatures, fine arts. His study in the high school was not in the midway yet, the administrative system of the country had been changed.

When he had chance to continue his higher study in the Soviet Union, he met the more disciplinary language than French and he found that there are many words in Russian which were derived from the origin of Pālī-Sanskrit. There are many people who did the things that were not concerned to their specialty, sometimes they did them better than the ones who are professional.

Based on the Lao history, in the reign of King Souriyavongsa Dhammikaraja who administrated the country, it was the period of the civilization of the Kingdom of Lao Lane Xang (Kingdom of a million elephants) which became the regional center in learning Pālī-Sanskrit languages. In comparison with the past and present times, there are the great differences, the major portion of Lao people don't recently know the meaning of their family name and their given name at all, If someone asks them to explain the meaning of his/her surname and given name they might tell a lie or they might give the goodness on his/her surname and given name. They could tell a lie to publicans but they couldn't tell a lie to litterateurs, linguists and typical Buddhists.

If you read this work you can criticize him by his E-Mail as mentioned in the beginning, your suggestions, your congratulations and your comments will be useful for him and these things will be the light for him to continue this work in the future.

If new Lao generation don't interest on etymology where its origin was derived from, in contrast only on phonetic writing, this precious heritage will be disappeared from the Lao history from "Ai Lao" family forever (Antique Chinese used to call us firstly "Luo Yue", then "Yue Luo", finally "Ai Dao" or "Ai Lao", and recently it remained one unique syllable only like "Lao".

Before the year 1975, based on the propaganda of news in Vietnamese on the "Radio diffusion nationale Lao" in Vietnamese, our country was called "Cộng Quốc Ai Lào" which means that "the Kingdom of Lao elder brothers".

Antique proverb: "Mother tongue reflects the nationality, manner reflects the family"

November 14, 2013

Candragupt SINDHUVANSA

ຄໍາສະແດງຄວາມຂອບໃຈ

ອ້າພເຈົ້າ ໃນການທີ່ເປັນຜູ້ຮຽນຮ່ວມມື້ນຫົ້ນມາ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຫຼາຍໆ ມາຍໆ ທ່ານ ອາຈານຍ໌ ອ້ວນ ດາຣາທີ່ພຍໍ້ ທີ່ໄດ້ອຸນຸນາຕີໃຫ້ອ້າພເຈົ້າ “ໂນປີ້” ຫຼື ອັດສໍາເນົາເອກສາຮ່ວມຕົວ ຂອງເພີ່ມ, ຊຶ່ງນີ້: ວິທີຮຽນອ່ານໂຕໜັງສີຮັນນົມລາວລ້ານຊ້າງ, ໄວຍາກໍ່ຕົລາວ (ອັກຂອວິສີ, ວິຈີວິກາຄ, ວາກຍສັນພັນນົມ, ຍັງບໍ່ມີແຕ່ ມັນລັກບະຕະ...) ເອກສາຮ່ວງໆນັ້ນ ບໍ່ມີວາງຂາຍຕາມຫ້ອງຕລາດທົ່ວໄປ, ເປັນເອກສາຮ່ວມຕົວທ່ານເກັບຮັກບາໄວ້ເປັນເວລາດິນນານ. ນອກຈາກເອກສາຮ່ວມຕົວກ່າວແລ້ວ ກໍຍັງມີເອກສາຮ່ວມຕົວທ່ານ ທີ່ເປັນບິທສວດມິນຕີ ຫຼື ຄໍາໃຫວພຣະທີ່ຂຽນເປັນກາສາບາລີທີ່ຂຽນດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ຮໂຣແມງ.

ຢ້ອນເອກສາຮ່ວງໆນັ້ນ ຈຶ່ງຮັດໃຫ້ອ້າພເຈົ້າສາມາຕົກ່ອນໂຕໜັງສີຮັນນົມໄດ້ ຊຶ່ງໃນເນື່ອກ່ອນ ເຄີຍເຫັນແຕ່ຄອບຖາອາຈາຈາຍໃຊ້ເຫັນສາຮັນນົມ, ເຫັນພໍຈາກໂຕໜັງສີຮັນນົມໃສ່ໃບລານ ແລະ ກໍບໍ່ຮູ້ວ່າ ແມ່ນເຜີ່ນອ່ານກັນແນວໃດ. ຫຼັງຈາກທີ່ອ້າພເຈົ້າ ໃຊ້ເວລາບໍ່ດິນນານພໍທີ່ໄດ ກໍສາມາຕົກ່ອນໄດ ແລະ ກໍຮູ້ໄດ້ວ່າໜັງສີໃບລານ ແລະ ປັນພິນພົດຕ່າງໆ ທີ່ເຜີ່ນໃຊ້ໂຕໜັງສີຮັນນົມລາວລ້ານຊ້າງຂຽນລ້ວນໆ ຍັງບໍ່ທັນນີ້ຄວາມເປັນເອກາພັກນິນກາຮຂຽນ ຄືກັນກັບກາຮຂຽນກາສາລາວໃນປັຈຊຸມ, ສ່ວນຫຼາຍ ຈະເປັນລັກບະຕະຂຽນໃຊ້ສ່ວນຕົວຫຼາຍກວ່າ ໂດຍສະເພາະຄໍາທີ່ເປັນກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ກໍເຫັນນີ້ ຄວາມຜິດພາດຫຼາຍໃນກາຮໃຊ້ໂຕໜັງສີ ທີ່ບໍ່ເປັນໄປຕາມເຄົ້າຄໍາຄັພຫົວ.

ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ທ່ານ ດຣ. ບຸນທຸນ ສິນະວົງສີ, ຜູ້ຂຽນປັນປານຸກອິນຄໍາຄັພຫົວ ລາວ ທີ່ນາຈາກບາລີ-ສັນສກອີຕ (Lexique Étymologique Lao-Pāli-Sanskrit) ຜູ້ທີ່ໃຫ້ກາຮສັນບສູນ ແລະ ສະແດງຄວາມອຸນເຊີຍອ້າພເຈົ້າ ພ້ອມທັງໄດສິ່ງແບບໂຕໜັງສີພຣະສິ່ງພົລາວ (Font Phrasong Lao) ທີ່ມີພຍັນອຸນະຄົບ ແຮ ໂຕ ພ້ອມທັງໂຕຮັນນົມລາວລ້ານຊ້າງ ໃຫ້ແກ່ອ້າພເຈົ້າ ຈົນຮັດໃຫ້ຄວາມຝັນຂອງອ້າພເຈົ້າ ກາຍເປັນຄວາມຈິງ.

ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ທ່ານ ອາຈານຍ໌ ສຸກາຝຳ (ສຸພາພອນ) ວັດນະຮາສີ, ອາຈານຍ໌ສອນ ທີ່ຄຄະກະເບຣສາຕົກໍ ມຫາວິທຍາລີຍແຫຼງຊາຕ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ອ້າພເຈົ້າເຄີຍຮັດວຽກຢູ່ທີ່ນັ້ນ ແຕ່ປີ ၄၀၀၀ ທາ ၄၀၀ຝ. ອາຈານຍ໌ ສຸກາຝຳ ວັດນະຮາສີ ເປັນຜູ້ແນະນຳໃຫ້ອ້າພເຈົ້າຮູ້ຈັກກັບ ທ່ານ ສິນຈິຕ ພັນລົງລັກບັດ ນັກອັກບໍ່ຮສາຕົກໍລາວອີກຜູ້ໜຶ່ງ ຜູ້ທີ່ຂຽນບັນ “ກາສາລາວລ້ານຊ້າງ”. ອາຈານຍ໌ ສຸກາຝຳ ວັດນະຮາສີ ເປັນຜູ້ໃຫ້ຄວາມສະດວກທຸກປາກ ແກ່ອ້າພເຈົ້າໃນກາຮຕິດຕໍ່ ແລະ ກາຮພົວພັນລົງກັບທ່ານ ສິນຈິຕ ພັນລົງລັກບັດ ແລະ ເປັນອົວຕີໃນກາຮຮັດໃຫ້ອ້າພເຈົ້າ ໄດ້ແບບໂຕໜັງສີ “ລາວວັດຕາຄັກດີ ແ” (Font Lao Vannasak 5) ອົກແບບໜຶ່ງ ທີ່ໂຕອັກບໍ່ຮລາວ ຄົບ ແຮ ໂຕ ເພື່ອໃຊ້ຂຽນເຄົ້າຄໍາຄັພຫົວ ທີ່ມີຕົນກໍາເນີນມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ.

ວັນທີ ๑๖ ຕຸລາ (၆၀) ຄ.ສ. ၄၀၈၅

ຈັນທອງຖຸນອນ ເດືອນຮັກບາ

ກາຄທີ ១

ອາວັມກົບໃຫຍ່ “Ārambhapada”

ຄວາມຈິງແລ້ວ ຂ້າພເຈົ້າຢ່າໄດ້ນີ້ຄວາມຮູດຕານກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕາມາກ່ອນ, ເພາະວ່າ ບໍ່ເຄີຍໄດ້ ບ່ອຊ ແຕ່ຍ້ອນນີ້ຄວາມສົນໃຈດ້ານອັກບໍ່ຮາສາຕົ້ນ [ສ+ສ] ຫຼື ອັກບໍ່ຮາສາຕົ້ນ (ສ+ປ) ຫຼື ອັກຂອຮສາຕົ້ນ (ປ+ປ)] ຈຶ່ງໄດ້ອັກຮູດວ່າຍົມເອງໂດຍອາສີຍໍາຮັບ-ຕໍ່າຮາ ທີ່ນັກປອາຊົນອາຈາຣຍີຜູ້ຮຽນຮູດແຕ່ໄວ້ ມາສຶກບາ ຄົນຄວ້າ ຈົນຜົກຫຼູ້ທີ່ໄປ-ທີ່ມາ ຂອງເຄົ້າຄໍາຄັພຫຼົງມັນ. ຂ້າພເຈົ້າ ຂໍເອັນປັນທົວນົວ່າ “ມາຮຽນຮູດໄຕໜັງ ສີຮັນມີ ກັນເຕີດ”, ທີ່ເພີ່ນໃຊ້ຂຽນເຄົ້າຄໍາຄັພຫຼົງຈາກກາສາບາລີ, ສັນສກອີຕາ ແລະ ລາວ ຄວບຄູ້ກັນໄປກັບ ກາຮໃຊ້ໄຕອັກບໍ່ຮາແມ່ງ ຫຼື ລາແຕ່ງ ເພື່ອຮັດໃຫ້ອ່ານໄດ້ງ່າຍຂັ້ນກວ່າເກົ່າ. ເບື້ອງຕົ້ນ ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ໃສ່ ຊົ່ວ່າ “ຮຽນອ່ານໄຕໜັງສີຮັນມີ ຂັ້ນຕົ້ນ”, ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມັນໄປແຕະຕ້ອງໜັງກສູຕົກປິຮີຍຕີຮັນມີອງພະສົງພົມ ທີ່ ມີມາເປັນເວລາຊ້ານານແລ້ວນັ້ນ ເລີຍໃສ່ຂໍ້ໃໝ່ ແຕ່ຈຸດນຸ່ງໝາຍປາຍທາງ ກໍແມ່ນອັນດວກັນ.

ປັຈຈຸບັນນີ້ ນັກຄົນຄວ້າເຮື່ອງອັກບໍ່ຮາສາຕົ້ນຊາວເອີຣີ (ຖ້າເວົ້າຕາມຝຣັ່ງ) ຫຼື ຊາວຢູ່ຣີປ (ຖ້າເວົ້າ ຕາມອັງກລິສ) ໄດ້ຫັນມາໃຊ້ໄຕໜັງສີໂຮແມ່ງ ເຊົ້າໃນກາຮອຽນກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕາ ແທນໄຕໜັງສີເຫວະ ນາຄຣີ ແລະ ໄຕໜັງສີພຣາຫົມີ ເປັນທີ່ກວ້າງຂອງຈາກໃນໂລກ ຕັ້ງແຕ່ປີ ຄ.ສ. ១៧៧៤ ເປັນຕົ້ນມາ. ໃນ ສປປ ລາວ, ຕາມວັດວາອາຮາມ ແລະ ຕາມບ່ອນທ່ອງທ່ຽວທາງສາສນາຕ່າງໆ ກໍບໍ່ຄ່ອຍເຫັນເພີ່ນຂຽນຄໍາ ໄຫວັພະສຸດມິນຕີ ຫຼື ສວດມິນຕີ ແລະ ຄໍາອັນຍິບຍັດວ່າໄຕໜັງສີຮັນມີລາວລ້ານຊ້າງ, ແມ້ແຕ່ເຄີຍເຫັນ ໃນ ເມື່ອ **១៥** ປີກ່ອນ ທີ່ເມື່ອງສົງຫຼີ ແຂວງໜູວັນນ້າທາ ກໍຖືກປ່ຽນແທນດ້ວຍໄຕໜັງສີລາວໄປໝົດແລ້ວ ແລະ ບາງບ່ອນກໍໄດ້ແປເປັນກາສາອັງກລິສ ເພື່ອໃຫ້ຊາວຕ່າງປະເທສເຂົ້າໃຈເທົ່ານັ້ນ.

ກາຮໃຊ້ໄຕໜັງສີລາວຂຽນແທນດ້ວຍພັຍຸນຊຸມະປ່ຽວ **៤ກ** ໂຕ ແລະ ພສິນ ກ ໂຕ ມັນກໍຄົງຈະໄດ້ແຕ່ ສ່ວງ ແລະ ຖືກຕ້ອງຈຳນວນໜີ່ງ ຕາມຄໍາຄັພຫຼົງ ເດີມເຫັນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຮູບລັກບະຕະໄຕຈິງຂອງຄໍາຄັພຫຼົງມັນ ຄົງຈະບໍ່ໄດ້, ຖ້າຈະໃຊ້ຂຽນຄໍາທີ່ມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕາ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ພັຍຸນຊຸມະເພີ່ມອີກ **១៥** ໂຕ ຄືດັ່ງ ທີ່ທ່ານກໍາລັງອ່ານຍຸ້ນ, ຂ້າພເຈົ້າ ຄືດວ່າຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ພັຍຸນຊຸມະເພີ່ມ **១៥-១៧** ໂຕ. ຖ້າຈະຫຽບກັບກາສາຝຣັ່ງ-ອັງກລິສ ຕ້ອງມີໝາຍກວ່ານີ້ ຫຼື ຈະໃຊ້ວິລີຜສິນພັຍຸນຊຸມະກໍໄດ້. ໂຕຢ່າງກາສາຝຣັ່ງ-ອັງກລິສ, ພັຍຸນຊຸມະ **៦៧** ໂຕ ຍັງທັນບໍ່ຄືບຕາມສ່ວງທີ່ເວົ້າເທື່ອ ຕ້ອງໄດ້ຜສິນກັນຕົ່ນອີກ ເຊັ່ນ: Ch, Ph, Sh, Th, ...

ກ່ອນທີ່ຈະອ່ານໄຕໜັງສີຮັນມີໄດ້ ກໍຕ້ອງມີກາຮສິນທຽບກັນກັບໄຕລາວເສັ້ນກ່ອນ, ເພາະວ່າຄໍາທີ່ມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕາ ເມື່ອກາຍມາເປັນກາສາລາວແລ້ວ ໄດ້ຖືກປ່ຽນແປງຮູ່ປະຕົງ ຈົນຫາຊົນທົ່ວໄປບໍ່ອາຈສາມາຕົ້ນໃຈແຍກໄດ້. ໄຕລາວທີ່ກ່າວມານີ້ ທາງພະຜູ່ທີ່ສາສນາໄດ້ໃຊ້ນາກ່ອນແລ້ວ ເມື່ອຢືນມື້ ແລະ ໃຊ້ເປັນທາງກາຮໃນວົງແຜບ ແຕ່ປີ **១៧** ກ່ອນທີ່ຈະມີຜຣະຮາຊີໂອງກາຮ ເລີ່ມ **១០**, ລົງວັນທີ **៤ກ** ມີກອາ **១៧** ອຸລະ ວ່າໃຫ້ເລີກໃຊ້ ຍ້ອນມີຝ່າຍນີ້ຢືນຂຽນຕາມສ່ວງຄັດຄ້ານ ແລະ ເປັນຜູ້ທີ່ມີອ່ານາຈາ

ສູງໃນເວລານັ້ນ ບໍ່ເຫັນດີໃຫ້ໃຊ້ອັກບໍ່ຮັ່ງເປັ່ນ, ຄວາມຈິງ ມັນບໍ່ແມ່ນຜົ່ນເອົ້າໃໝ່ ມັນມີນາແຕ່ໄດ້ງແລ້ວໃນສີ ລາຈາກີກ ທີ່ນັກໂທຣາຕຄົດ ແລະ ນັກອັກບໍ່ຮັ່ງສາຕຸລູລາວຄົ້ນພົບໃນຫຼາຍແຫ່ງ.

ໜຶ່ງໃນໄຕຢ່າງສີລາຈາກີກ ທີ່ເປັ່ນຄົ້ນພົບ ທີ່ວັດສຸວັດຕະເຈຍີຍ ເມືອງວຽງຈຳ ແຂວງວຽງຈັນທີ່ ໃນຮັຊກາລຂອງພຣະເຈົ້າ ໄຊຍເຊີບກາລີຣາຊ (ຫຼື ໄຊຍເຊີບກາລີຣາຊ), ອຽນໄວ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຮູ່ປັນ ໄດ້ມາຈາກ Facebook,
Website: www.bailane.com

ບໍ່ການສຕັພຮະຮາຊອາຈານ ລາຍ
ຈົນສົມເດື່ອບໍລິມບໍພິຕອພຣະມາລຣ
ນີ້ກາຊາລີຣາຊເຈົ້າ ສົມເດື່ອພຣະເປັ້ນເຈົ້າ
ຕົນເປັ້ນພຣະ ຕົນຊື່ສົມເດື່ອພຣະໂພທິວ່ະ
ວົງຫາ ມຫາກຮະສັຕຣາລີຣາຊເຈົ້າ ຕົນປະກອບ
ທີ່ສົມພິທຣາຊລຣອນມໍ ສາສຳນປະຖົມກາກຸບໍລິມ
ນາຖຸບໍລິມບໍພິຕອ ປຣະສີທີ່ຈຸນດວງນີ້ໄວ້ກັບ
ວັດສຸວັດເຈຕີຍະ ຊື່ພຣະບ້ານເກີນ ວຽງຈຳ
ເຂດແດນແຕ່ສົມເດື່ອພຣະໄຊຍເຊີບກາລີຣາຊ
ເຈົ້າໄດ້

ອານໂດຍ: ພອຈ. ເນື້ອງພິລັງບັນ ໂຊຕິຄື

ເມື່ອເວົ້າເຖິງກາສາລາວທີ່ໃຊ້ໃນປັຈຸບັນ ກໍມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຜູ້ເປັ້ນຮັກບາລ
ໃນເມື່ອກອນ (ລາວນອກ ຫຼື ຄົມລາວທີ່ອີພຍີພໄປຢູ່ຕ່າງປະເທດ) ແລະ ຜູ້ເປັ້ນຮັກບາລໃໝ່ຫຼັງປີ ໂລກແ (ລາວ
ໃນ ສປປ ລາວ) ຊຶ່ງຕ່າງຝ່າຍຕ່າງອຽນແຕກຕ່າງກັນ. ຝ່າຍທີ່ໜຶ່ງ ຕ້ອງການຢາກຮັກກີກເຄົ້າຂອງຈຳຄັພທີ່
ວ່າມັນນີ້ຕົ້ນກຳເນີດມາຈາກກາສາໃດແດ່, ສ່ວນຝ່າຍທີ່ສອງ ບໍ່ຕ້ອງຄືດຫຼັງຫຼາຍໃຫ້ຫຼັງສມອງ ພຽງແຕ່
ສື່ສາກັນໄດ້ກຳຝ່າຍແລ້ວ ໂຕຢ່າງກຳຄິກາຮອຽນຕາມແບບທີ່ໃຊ້ເປັ້ນຫາງຮັກກາຮ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປັຈຸບັນ.

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສົມທຽບກາຮອຽນທັງສອງແບບໃຫ້ເບິ່ງ, ຖ້າເອກສາຍທີ່ພິມພົບ ໃນ ສປປ ລາວ ຈະເປັ້ນ
ແບບຂອຽນຕາມສຮງ ບໍ່ໃຊ້ໂຕສະກິດພິເສດໃດໆທັງສັນໃນກາງຈຳ ແລະ ໃຊ້ພັຍນຊະນະພຽງ ແຜ ໂຕ. ຈຳທີ່
ເຄີຍຂອຽນດ້ວຍໂຕ ອ ກຳປ່ຽນເປັ້ນໂຕ ລ ໄປໝົດ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ທາງການໄດ້ອ່ນນັມໃຫ້ເພີ່ມໂຕ ອ ເອົ້າຄືນ ໃຫ້
ເປັ້ນ ແກ ໂຕ ມັນກຳບໍ່ນີ້ປໍໂຍຊົນຫຼັງ ເພາະວ່າມັນບໍ່ໄດ້ໄປແທນບ່ອນຂອງຈຳທີ່ເຄີຍຂອຽນດ້ວຍ ໂຕ ອ ນາແຕ່
ກອນ ພໝຽງແຕ່ເອົາມາຂອຽນຈຳທີ່ນາຈາກກາສາຕ່າງປະເທດທີ່ບໍ່ແມ່ນບາລີ-ສັນສກອິຕ. ເມື່ອເປັ້ນເຊັ່ນນັ້ນ ກໍ
ເປັ້ນການຢາກທີ່ຈະຄົ້ນຄວ້າຫາເຄົ້າຈຳຄັພທີ່ໄດ້ ສໍາຫຼັບຄົນຮຸ່ນໃໝ່, ຂໍຢັກໂຕຢ່າງ ໃນການຂອຽນທັງສອງແບບ
ໃຫ້ເບິ່ງ (ຫຼັກຈະແຍກໃຫ້ລະອຽດແຫ່ງ ມີ ແກ່ມຸນ, ແຕ່ໃນທີ່ນີ້ ຂໍເວົ້າພຽງແຕ່ ແກ່ມຸນໃຫ້) ຕັ້ງລຸ່ມນີ້:

ລາວນອກ	ຈາວໃນ	ຟຣີ/ອັງກລີສ	ທຶນາຂອງຄໍາສັ່ນທີ່
ກັມພູຊາ	ກຳປູເຈຍ, (-ເຈລ)	Cambodge/Cambodia	Kh. Kampuchéa
ຄໍານັບ	ຂໍ້ນັບ	Saluer/Salute	ຄໍາ/ຂໍ້+ນັບ
ສຍາມ	ສະຫຍາມ (-ຫອນ)	Siam	S. Syāma (Siam)
ສິລປະກັນ	ວິຈິດສິນ	Beaux-Arts/Art objects	S. Silapakarma
ສັນທະລັກສນະ	ສັນທະກະວີ	Poésie/Poesy	S. Chandalakṣaṇa
ດິນບໍລິອກ	ດິນບໍ່ອກ	Block bricks	Fr./Eng.
ຕໍ່າຮວດ (-ຮວຈ)	ຕໍ່າຫລວດ (-ຫຼວດ)	Policier/Policeman	Kh. Tamruac
ຖົນນິນ	ຖະນິນ (ກະ-)	Rue/Road	Kh.Thnol (Thanol)
ຮັຖານ (-ບາລ)	ລັດຖະບານ (-ກະ-)	Go(u)vern(e)ment	P. Raṭṭhapāla
ໂໂຮະໂອງ	ໂທລະໂຄງ	Mégaphone	P./S. Dura+L. ໂອງ
ຜແນກ	ພະແນກ	Division, Section	Th. Phanæk/ແພນກ
ຜລິດ (-ຕ)	ຜະລິດ (-ຫຼິດ)	Produire/Produce	P. Phalita
ແຜ່ນກາຣໂຣ	ແຜ່ນກະໄລ	Carreaux	Fr.
ມີສຸກ	ມືດສະກຸ	Moscou/Moscow	Rus. Москва
ຫຸ້ນສ່ວນ	ຮຸ້ນສ່ວນ	Portions/Shares	ຫຸ້ນ/ຮຸ້ນ+ສ່ວນ
ອະເມຣິກາ	ອາເມເລິກາ	Amérique/America	Fr./Eng.
ອີສຕຣາລີ	ອົດສະຕາລີ	Australie/Australia	Fr./Eng.

(៤) ສິ່ງທີ່ເຫັນວ່າ ຄວາມແກ້ໄຂ ແລະ ພິຈານຕາ

ກ. ການເອັນ ແລະ ການຂຽນຂໍ້ສົດຖານທີ່ຕ່າງໆ:

ຄໍາວ່າ ສຸວັນນະເຂດ/ສະຫວັນນະເຂດ ຖ້າຈະຂຽນໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມເຄົາຄໍາສັ່ນທີ່ເຫັນ ຕ້ອງຂຽນເປັນ ສຸວັດຕະເຫດ, ຖ້າຂຽນຕາມສ່ຽງເປັນ ສຸວັນນະເຂດ ເພາະວ່າ ຄໍານັ້ນມາຈາກ ກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕີ “ນູ່ອຸດຸດ/ນູ່ອຸດຸດ”, (P. Suvaṇṭuakhetta/S. Suvarṇuakhetta), ຊຶ່ງນີ້ຄວາມໝາຍຄ້າຍຄືກັນກັບຊື່ບາງເຂດ ແລະ ບາງແຂວງຂອງປະເທສໄຫຍ້ ເຊັ່ນ: ສຸວັດຕະກູມີ ນູ່ອຸດຸດກູ້ໃ/ນູ່ອຸດຸດກູ້ໃ (P. Suvaṇṭubhūmi/ S. Suvarṇubhūmi), ສຸພັດຕົບບຸຮີ “ນູ່ອຸດຸດບຸຮີ/ນູ່ອຸດຸດບຸຮີ” (P. Subaṇṭubhūpi/S. Subarṇubhūpi), ການຈົບບຸຮີ “ຕາດູ້ລູບບຸຮີ” (P. Kāñcanapuri/S. Kāñcaṇapuri), ... ຫັງໝົດນັ້ນແປວ່າ ບ່ອນທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຄໍາ ຖ້າຫາກທະບຽບກາສາ ຜິຮີ່-ອັງກລີສ ກໍຄົງຈະແມ່ນ “Zone d'or/Golden zone”.

ໃນເນື່ອໄດ້ເວົ້າວ່າ “ສວັນນະເຂດ/ສະຫວັນນະເຂດ” ແລ້ວ ກໍສາມາຕົ້ງຊອກຫາເຈົ້າສັບທິໄດ້ເຊັ່ນກັນ, ພໍວົງຈີຍໄດ້ວ່າມາຈາກ 6 ກາສາ ຄື: ອັງກລິສ-ບາລີ (Eng. Savanna/Fr. Savanne + P. Khetta) ເມື່ອຕໍ່ເຂົ້າກັນແລ້ວ ໄດ້ຄວາມໝາຍວ່າ “ບ່ອນທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຫົງຫຼັກ”. ຖ້າຫາກແປປັນກາສາຟຣິ່ງ-ອັງກລິສ, ຈະກົງກັບຄຳທີ່ວ່າ “Zone de pasturages/Pastural zone ຫຼື Zone of pastures”.

ເມື່ອກອນ ຄົນໃຫຍ໌ເອົາເຈົ້າເອັນຊື່ແຂວງ ສວັນນະເຂດ/ສະຫວັນນະເຂດ ຂອງລາວ ວ່າ ສຸວຽດເຊີຕແຕ່ຄົນລາວເຮົາຕ້ອງກາຣໃຫ້ເວົ້າ ຄືດັ່ງທີ່ຄົນລາວຂຽນ ແລະ ເວົ້າ, ກໍຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ປົງບັດຕາມ ເພາະວ່າ ມັນເປັນຊື່ສະເພາະ (Nom propre/Proper noun) ຂອງສຖານທີ່ ກໍເລີຍອອກນາເປັນ ສະຫວັນນະເຊີຕ ແຫນທີ່ຈະຂຽນເປັນ ສຸວັນນະເຊີຕ/ສຸວຽດເຊີຕ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຄວາມໝາຍຕາມກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ, ຖ້າຈະຂຽນເປັນ ສວຽດ ແລ້ວ ກໍໄດ້ຕາມສຽງລາວຢູ່ ແຕ່ມັນມີຄວາມໝາຍແຕກຕ່າງຈາກເດີນ ເວລານັ້ນແປວ່າ ເມື່ອງຝ້າໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ (Paradis dans la zone/Heaven or paradise in the zone) ຫຼື່ງຄວາມໝາຍຂອງມັນບໍ່ໄດ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄຳທີ່ວ່າ ບ່ອນທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍແຮ່ຈາຕຸທີ່ແມ່ນຄຳ ຈັກໝ້ອຍເລີຍ.

໨. ກາຣດແປງຄຳເວົ້າເຕີມ ໃຫ້ໄປເປັນອັນໃໝ່

ຄຳທີ່ເລີຍໃຫ້ຜ່ານນາກໄດ້ດັດແປງໃຫ້ໄປເປັນອັນໃໝ່ ຫຼື່ງບ້າຈຸບັນເອັນວ່າ ບໍລິຄຳໄຊ/ບໍລິຄຳໄຊ, ກ່ອນປີ ອະກິດ ເພີ່ມເອັນວ່າ ແຂວງບໍລິຄັນ ດຽວນີ້ຕົກອັນດັບນາເປັນພຽງແຕ່ ເມື່ອງບໍລິຄັນ ເຫັນນັ້ນ. ຄຳວ່າ ບໍລິຄັນ ຖ້າລົງເລິກດ້ານອັກບໍ່ສາຕຸ ສາມາຕົ້ງຂຽນໄດ້ ນີ້ວິທີ:

ດ. ບໍລິຄັນ (ປ. ປຣີ+ລ. ຄັນ/P. Pari+L. khan) ອຽນແບບນີ້ໜີ້ຫຼາຍຄວາມໝາຍ, ຫຼົງໃນນັ້ນແມ່ນບ່ອນທີ່ມີຄວາມຄົນຄາຍ ກົງກັບກາສາຟຣິ່ງ-ອັງກລິສ ທີ່ວ່າ Plein de démangement/Itchyfulness.

ດ. ບໍລິຄັຕໍ່ (ປ. ປຣີຄຸຕຸຫາ/P. Pariganha) ມີຄວາມໝາຍວ່າ ກາຣຄົ້ນຫາ, ກາຣສັງເກຕ, ກາຣວິຄາະຫຼົກ, ... ກົງກັບກາສາຟຣິ່ງ-ອັງກລິສ ທີ່ວ່າ Investigation, Observation, Examen, ...

ມ. ບໍລິຄັນລົງ (ປ. ປຣີຄຸນຫຼົກ/P. Parigandha) ມີຄວາມໝາຍວ່າ ອ້ອມຮອບໄປດ້ວຍກິ່ນຫອມ ຫຼື ບ່ອນທີ່ມີກິ່ນຫອມ, ເມື່ອຫຽບກັບກາສາຟຣິ່ງ-ອັງກລິສ ຄົງຈະແມ່ນ Plein d'arômate/Aromatfulness.

ອາຈຈະແມ່ນໂຕທີ່ ๑ ຫຼາຍກວ່າ, ເພາະວ່າ ຢູ່ຝາກແມ່ນ້າຂອງເບື້ອງນັ້ນ ແມ່ນແຂວງ (ຈັງຫວັດ) ພາຍໃຕ້, ຄວາມໝາຍຄົງບໍ່ຫ່າງໄກຈາກຊື່ທີ່ເພີ່ມຕັ້ງຂັນນາ ແລ້ວຕໍ່ມາເມື່ອບໍ່ດົນນານີ້ ແຂວງພາຍໃຕ້ ຖືກແບ່ງເປັນອີກແຂວງໜີ້ຫຼົງແມ່ນ ແຂວງ ບົງກາດ (ບົງ ຫຼື ຫອງດຳ, ບົງ ຫຼື ຫອງມໍອຕະ, ...).

ເມື່ອອຽນຊື່ໃໝ່ຕາມສຽງທີ່ໄດ້ຍືນ-ໄດ້ຟ້າ ເປັນ ບໍລິຄຳໄຊ/ບໍລິຄຳໄຊ ແລ້ວ, ຖ້າຫຽບກັບກາສາທີ່ມີຄວາມຄົນຄາຍຄືກັນຫຼາຍທີ່ສຸດນັ້ນກໍຄືກາສາໃຫຍ໌ ຕ້ອງອອກນາໃນຮູປດັ່ງນີ້: ດ. ບໍລິຄຳໄຊ/ບໍຣິຄຳໄທຣ, ດ. ບໍລິຄຳໄຊ/ບໍຣິຄຳໄໄຊ ແລະ ມ. ບໍລິຄຳຂັ້ນຂັ້ນ (ໄຂຍໍ)/ບໍຣິຄຳຂັ້ນ (ໄຂຍໍ), ແຕ່ລະຄຳມີຄວາມໝາຍແຕກຕ່າງກັນ ແຊັ່ນ:

៤. -ໄຊ/-ໄທ ແມ່ນຊື່ອງ **ຕັນໄນ້ຊົນິດໜຶ່ງ** [Banian ou Figuier indien/Banyan tree or Indian fig-tree (*Ficus bengalensis*)],

៥. -ໄຊ/-ໄທ ແມ່ນຊື່ອງ **ອຸປກໍຣຕ້າປາຊົນິດໜຶ່ງ** ຂີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ໄຜ (Nasses de bamboo/Bamboo fish traps) ແລະ

ໝ. -ຂີ່ຍ (-ໄຂຍ)/-ຫີ່ຍ (-ໄຫຍ) ແມ່ນໝາຍເຖິງ ໄຊ, ລາກ, ຂີ່ຍຊະ, ... (Victoire, Triomphe/Victoria, Triumph), ... ຫຼື ຜູ້ມີຂີ່ຍ (Jayajana ≈ Victor). ບໍ່ຮົວໆ ເຈົ້າຖຸນ-ເຈົ້າການເພີ່ມ ໃຫ້ຄວາມໝາຍ ແນວໃດແກ້ແຂງອອງເພີ່ມ, ອັນນຳກໍພຽງເປັນກາຣແປຄວາມໝາຍໄປຕາມເນື້ອຜ້າເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າທາກວ່າ ເມື່ອໃດ້ອ້າພເຈົ້າຮັຈຈັກຄວາມໝາຍທີ່ແຫ້ຈິງ ຈາກເຈົ້າຖຸນ-ເຈົ້າການເພີ່ມ, ກໍຈະໄດ້ນາອຽນໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມ ຄວາມໝາຍຄືນໃໝ່ອີກເຫຼືອໜຶ່ງໃນພາຍຂ້າງໜ້າ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຄວາມໝາຍທາງດ້ານອັກບໍ່ຮສາຕຸ.

៤. ແບບໂຕໜັງສີທີ່ໃຊ້ພິມຟ

ກາຣໃຊ້ໂຕໜັງສີຮັນມົງແທ້ຕາມແບບພິມຟ ອອງ ດຣ. ຫົງສົກາດ ສຸວັດທະວົງສີ ແບບໂຕໜັງສີກໍາຈານ ແຕ່ອາດຄວາມຊັດເຈນກຽວກັບໂຕຊອນບາງໂຕ, ຖ້າຈະໃຊ້ອຽນກາສາລາວ ບໍ່ຄອຍຈະສະດວກ ເພາະວ່າ ວັດນາຍຸຕັ້ງ “ອຸດູ້ຍຸຕູ/ອຸດູ້ຍຸຕູ” (P. Vanthuyutta/S. Varthayukta) ອີງຕາມແມ່ພິມຟທີ່ໃຊ້ຢູ່ປ່າຈຸບັນ ມັນ ໄປຊູນ ຫຼື ເຫັ່ງອົມກັບສຮະທີ່ຢູ່ເທິງ ເຊັ່ນ: “ໝ ອ ອ ອ ອ ອ ອ”, ຖ້າແກ້ໄຂຈຸດນີ້ໄດ້ ຈະເປັນກາຣດີທີ່ສຸດ, ສ່ວນສຮະຢູ່ກ້ອງ ອ ແລະ ອ ສາມາຕົງແກ້ໄຂໄດ້ກັບໂຕຊອນທີ່ຢູ່ກ້ອງທຸກໂຕ. ມັນບໍ່ຄືໂຕໜັງສີທີ່ຂຽນດ້ວຍ ລາຍມີ ເມື່ອທຽບໃສ່ຝ້ອນຕີທີ່ໃຊ້ຢູ່ໃນປ່າຈຸບັນ, ແຕ່ຖ້າເປັນ ຝ້ອນຕົພຣະສິງພົລາວໂຕຮັນມົງ ອອນຂ້າງມີ ຄວາມຊັດເຈນ, ເສັ້ນແຕ່ວ່າຮູບພບຊີ້ງໂຕໜັງສີບໍ່ຈານປານໃດ ແຕ່ກຳຝຶກ ແລະ ຍັງໃຊ້ພິມຟບໍ່ທັນໄດ້ສະດວກ ເຫຼື ພຽງແຕ່ສະແດງ ຫຼື ໂຊວ (Show) ໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນຫ້ອງ Symbol (ໝ) ສາມາຕົງດີງອອກນາເຫຼືອລະໂຕໄດ້ ເພື່ອໃຊ້ເປັນຫຼັງການ ຄືດັ່ງທີ່ຂ້າພເຈົ້າກໍຈ້າງຮັດຢູ່ໃນປ່າຈຸບັນນີ້.

ໂຕຢ່າງ ຖ້າໃຊ້ແບບໂຕໜັງສີ ຫຼື “Font Saysettha OT” ຖ້າຄໍາໃດບໍ່ມີສຮະຢູ່ເທິງ ຜ ໂຕດັ່ງກ່າວ, ວັດນາຍຸຕັ້ງ ຈະໄປແທນທີ່ສຮະນັນເລີຍ ຖ້າທາກເປັນ “Font Saysettha Unicode” ວັດນາຍຸຕັ້ງຈະຈັງຢູ່ ຄື ຮັກບາຕໍາແໜ່ງຢູ່ເທິງສຮະ ຜ ໂຕນີ້ສມີ. ຖ້າທາກຂຽນແບບສມັຍໂປຣາຕ ຊົ່ງຍັງບໍ່ທັນມີວັດນາຍຸຕັ້ງໃຫ້ເຫຼືອ ໃນເວລານັ້ນ ກໍໄດ້ແຕ່ຝ້ອງ ຫຼື ເດືອນເອົາວ່າອ່ານແນວໃດ ດັ່ງຄໍາວ່າ: “ລົງລົງ-ລົງ” ບາງຄົນກໍອ່ານວ່າ “ລານຂ້າງ-ລານນາ”, ແຕ່ດຽວນີ້ອ່ານເປັນ ‘ລານຂ້າງ-ລານນາ’ (ລົງລົງ-ລົງ) ໄປພິດແລ້ວ.

(៤) ສິນຫຽບກາຣັງ-ກາຣຂຽນກາສາລາວ ກາສາໄທໜໍ ແລະ ກາສາອື່ນໜໍ

ເມື່ອເວົ້າເຖິງ “ວລິວິກາຄ” ກາສາປາກເວົ້າທີ່ຄ້າຍຄຽງກັນໝາຍທີ່ສຸດ ໃນຕາກຸລ/ສກຸລ “ໄຕ້ ກະໄດ” (Tai Kadai) ຄົງມີແຕ່ ລາວ, ໄທ່ຍ ແລະ ໄທ່ເທິ່ງ (ໄຕ້ແຫຼງ) ໃນລັກມານຂອງພະນັກ, ກາຣຂຽນກາສາໄທໜໍ

ຂອງຄົນໄທຍ່ (ສຍານ) ຂ້ອນຂ້າງໝັ້ນຄົງ ຄືແທບຈະບໍ່ມີກາຣປ່ຽນແປງໃນຊ່ວງຮະຍະ ១០០ ກວ່າປີຜ່ານນາ. ສ່ວນກາສາລາວເວົ້າ ຮູ່ປາຣອຮນປ່ຽນແປງມາຕລອດ, ໂຕຟ້ອງ (Sous-scriptes/Sub-scripts) ທີ່ໂປ່ງ
ຮາຕຄືຢີໃຊ້ໃນກາຣຂຽນດ້ວຍລາຍນີ ບໍ່ໄດ້ສ້າງໄວ້ໃນແມ່ພິມຟ້ ເຊັ່ນ: ດ ນ ນ ດ ສ-ຟ້ອງ, ຍັງເຫຼືອໄວ້ໃຫ້
ເຫັນແຕ່ ຍ ແລະ ລ-ຟ້ອງ. ສະເພາະໂຕຟ້ອງ “ໝູ” ຍັງສັບສົນຢູ່ວ່າແມ່ນ ດ-ຟ້ອງ ຫຼື ລ-ຟ້ອງກັນແທ້?

ຈຶ່ງສັງເກດເບິ່ງຮູ່ປາຣອຮນ “ໝູວົງພະບາງ” ຖ້າຫຽບດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ໂຮແມງ ຈະເປັນ “Luang Prabang”, ຍັງມີຄົນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ຂຽນຕາມສຽງໄປເລີຍເປັນ “ໝູວົງພະບາງ/Luang Phabang”, ຖ້າ
ຂຽນເປັນ “ຫລວງພຣະບາງ” ຫຼື “ໝູວົງພະບາງ” ມັນຈະມີຄວາມໃກ້ອຽງກັນຫຼາຍທີ່ສຸດກັບກາຣຂຽນດ້ວຍ
ໂຕອັກບໍ່ໂຮແມງ ທີ່ຂຽນວ່າ “Luang Prabang” ຊຶ່ງອາຈັດແປງນາຈາກ “ໝູວົງພຣະປຣາງຄໍ”.

ຄໍາສັພທີ່ມີເຄື່ອນາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ຖ້າທາກເວົ້າຖືກກຳຄົງຈະບໍ່ມີບັນຫາ ແຕ່ຖ້າເວົ້າ
ຜິດພາດບາງພຍາງຄໍ ອາຈເອົ້າໃຈໄປຄົນລະຢ່າງ ໂຕຢ່າງ: ຄົນລາວນີ້ຍືນຂຽນຕາມຄໍາເວົ້າ ທີ່ມັກໄດ້ຍືນ-ໄດ້
ຝ່າງສມີ ໃນເວທີຮຽນກາຣເມືອງ ແລະ ເວທີສັນມນາ (Séminaires/Seminars) ຕາງໆ ເຊັ່ນ: “ປະສິດຕິ
ພາບ”, ຄົນໄທຍີໄດ້ຍືນອາຈເອົ້າໃຈວ່າແມ່ນ “ປະສິທີທີ່ຕົກພາບ”,

ຖ້າອັນືບາຍດ້ວຍວິວິກາຄ ຄວາມໝາຍຈະແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ໄປຄົນລະຢ່າງ. ສົມມຸຕົວ່າ “ປະສິດ”
ຫຼື “ປະສິທີ/ປະສິທີ່” ແມ່ນຊື່ຜູ້ໃட-ຜູ້ໜຶ່ງ, ເມື່ອແປອອກມາເປັນກາສາຟອົງ-ອັງກລິສ ຈະເປັນ “Prasit critique les images/Prasit criticizes the pictures”. ອີກຄໍ່າໜຶ່ງ “ປະສິດຕິຜົນ”, ຄົນໄທຍີອາຈຈະຄືດວ່າ
ເປັນ “ປະສິທີທີ່ຜົດ” ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ “ປະສິທີທີ່ຕົກພາບ”.

ຖ້າອັນືບາຍຕາມຫຼັກໄວຍາກຳອົດຂອງລາວທັງສອງຝ່າຍ ອະຫວ່າງ ຝ່າຍວຽງຈັນທົ່ງເກົ່າ (ລາວ
ນອກ ຫຼື ພຣະຮາຊອາຕາຈັກລາວ) ແລະ ຝ່າຍປະເທສລາວ (ລາວໃນ ຫຼື ສປປ ລາວ) ສາມາຕຖ້ວຍກອອກ
ມາເປັນປໂຍຄສັ້ນໆ (Phrase courte/Short sentence) ໄດ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ລາວນອກ:	ປະທານ (ປລານ)	ກີຣີຍາ (ຄໍາກັ້ນນະ)	ໂຕກັນ (ໂຕກັ້ນນີ້)
ລາວໃນ:	ໂຕຕັ້ງ	ໂຕສໍາແດງ	ໂຕປະກອບ
ໄທຍ:	ປະທານ	ກີຣີຍາ	ຕັກກວ່າມຂອງກີຣີຍາ
Français:	Sujet	Verbe	Complément d'objet direct
English:	Subject	Verb	Complement of direct object
	↓	↓	↓
	ປະສິດ (ປະສິທີ)	ຕີ (-ຕຽນ, ຕໍາໜີ)	ພາບ (ຮູບ, ກາພ)
	ປະສິທີ່	ຕີ (-ເຕີຍນ, ຕໍາໜີ)	ກາພ
	Prasit (Prasiddh)	critique	les images
	Prasit (Prasiddh)	criticizes	the pictures

ປະສິດ (ປສີທີ່)	ຕີ (-ຕຽນ)	ຜົນ (ຜົລທີ່ໄດ້ຮັບ)
ປະສິທີ່ (ປສີທີ່)	ຕີ (-ເຕີຍນ, ຕໍາໜີ)	ຜລ (-ທີ່ໄດ້ຮັບ)
Prasit (Pasiddh)	critique	les résultats
Prasit (Pasiddh)	criticizes	the results

ຖ້າຄົນລາວເຣີາວົ້າວ່າ “ປະສິດທິພາບ” (ປສີທິກາພ) ຄົນໃຫຍ່ໄດ້ຍິນ ຈະເອົ້າໃຈຫັນທີ່ໂລດ ເວລາ ຂຽນຕ້ອງອອກມາເປັນ “ປະສິທິກາພ” ເມື່ອແປແປັນຝຣັ້ງ-ອັງກລິສ ຈະເປັນ “Efficacité/Efficiency”, ແຕ່ ຖ້າຫາກເປັນ ປະສິດທິຜົນ “ປສີທິຜົລ/ປະສິທີຜລ” ກໍຈະກົງກັບ “Compétence/Effectiveness”. ຖ້າ ທາກຂອງນປອບທອບດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ໂຮແມງ ຈະເປັນ “P. Pasiddhibāva/S. Prasiddhibāva” ກັ້ມຝູຊາ (ຂມຣ), ພະນັກ (ນຮນນາ), ອິນເດັກ, ເບປາລ, ສອລັ້ງກາ, ບັງກລາເຫສ, ... ກໍຟສາມາຕຖືເອົ້າໃຈຄວາມ ພາຍຂອງຄຳສັພຫຼັງໆນັ້ນໄດ້ເຊັ່ນກັນ ຖ້າເອົ້າເຈົ້າຫັງຫຼາຍເປັນຊາວພຸທົນ ແລະ ຮິນດູ.

ອີກຄໍາໜຶ່ງ ເພີ່ມກວົ້າວ່າ “ສະມັດຕະພາບ” (ສມັຕຕາພາບ), ຄໍານີ້ ອີງຕາມວັນນານຸກອິນກາສາ ລາວ-ຝຣັ້ງ ຂອງ Prof. Marc REINHORN ຈາກ “Centre Universitaire des Langues Orientales Vivantes de Paris”, ສມັດຕະ (ໃນພິຈານນຸກຮົມ ມີແຕ່ ຄໍາຄຸນນາມ/Adjectif/Adjective) ມີຄວາມພາຍວ່າ “ຄົບບໍ່ຮູບຕົວ/ຄວບບົງວຽດນີ້” ຖ້າທຽບກັບກາສາຝຣັ້ງ-ອັງກລິສ ຈະເປັນ “Complexité/Complexity” ຫຼື “Intégralité/Integrality”. ຄໍາທີ່ຖືກຕ້ອງແຫ່ແມ່ນ “ສມັຕຖາພ/ສມັດຖາພ” (P. Samatthabhāva/ S. Samarthabhāva). ຄົນໃຫຍ່ ເວົ້າເຈົ້າຈະເນັ້ນໄປທາງສັນສກຩຫຼາຍກວ່າ ຈະເປັນ “ສມວຣດາພ” ສ່ວນ ຄົນລາວເຣີາ ເນັ້ນໄປທາງກາສາບາລີຫຼາຍກວ່າ, ຖ້າທຽບກັບກາສາຝຣັ້ງ-ອັງກລິສ ຈະເປັນ Capacité/ Capability. “ສມັຕຖາພ/ສມັດຖາພ” ຖ້າແປໄປທາງດ້ານກສີກັນນີ້ ມີຄວາມພາຍວ່າ “ຜົລຜລິຕໍ່ເນື້ອຫຼຸກຝັງ” ເປັນ ກິໂລກຮານຕໍ່ເຮັກຕາຣ (Kg/ha) ຫຼື ເປັນ ໂຕາຕໍ່ເຮັກຕາຣ (t/ha), ເມື່ອທຽບກັບຝຣັ້ງ-ອັງກລິສ ຈະແມ່ນ Rendement/Yield.

ຖ້າໃຊ້ໂຕອັກບໍ່ລາວຂຽນກາສາບາລີ-ສັນສກົດ ເພີ່ນຈະໃຊ້ “ພື້ນຫຼຸກ” ຈັ້າມັດກ້ອງໂຕສະກິດ ເຊັ່ນ: ສມັຕຖາພ => ປ. ສມຕູຖາວ/ສ. ສມຮູຖາວ, ວັສສາ => ປ. ວັສສາ/ສ. ວຮູບາ, ພັນຮຸກັນນີ້ => ປ. ພນຸຮຸກັນນີ້, ບັນຍຸມ, ບັນພຊາ => ປ. ປຸພພຊາ/ສ. ປຣຸພຊາ, ເພົຊອ => ປ. ວຊີອ/ສ. ວຊີອ, ...

ຄໍາວ່າ ປ. ປຸພພຊາ/ສ. ປຣຸພຊາ ເມື່ອດັດແປງໃຫ້ກາຍມາເປັນພາສາລາວ-ໄຫຍ້ແລ້ວ ຍັງຫຼື່ອ ແຕ່ພຽງພຍາງຄົດຮວ ຄື: “ບວຊ”, ສ່ວນຄົນລາວເຣີາ ໃຊ້ຫຼັກກາຮອນຮູນຕາມສຽງຕາມທາງຮັກກາຮ ເປັນ “ບວດ”. ຄໍາວ່າ ປ. ວຊີອ/ສ. ວຊີອ ບໍ່ໄດ້ຕັດພຍັນຊະນະອອກຈັກໂຕ ພຽງແຕ່ປ່ຽນສະ ອະ ຈາກບາລີ, ອີ ຈາກ ສັນສກົດ ໄປເປັນ ອະ ແລະ ປ່ຽນພຍັນຊະ ອ ໃຫ້ເປັນ ພ ແລ້ວໄດ້ຄໍາວ່າ “ເພົຊອ” ຖ້າຂຽນຕາມສຽງເປັນ “ເພັດ”, ສ່ວນກາສາໄຫຍ້ຂຽນ ເປັນ “ເພງວ່າ”.

ກາຮຽນແບບຮັກບາເລົ້າຄໍາສັພ໌ ຕາມຫຼັກໄວຍາກໍາຮົດອອງ ພຸທະນັກທີ່ຕາມການ
ມີໂຕສະກິດຮວ, ອຸ້ນ, ສາມໂຕ... ຊຶ່ງໂຕທີ່ສຸດທ້າຍໃສ່ໄໝ “ກາຮັນຕີ” (၁) ກັ້ນສຽງໄວ້ໂຕຫຼັງສຸດ ເພື່ອຮັກບາ
ຈຳນວນພັນຊຸມະ ແລະ ເພື່ອເຫຼັກຄວາມໝາຍຂອງຄໍາສັພ໌ ເຊັ່ນ: ວຽງຈັນທົມ (ວຽງຈັນ), ໄຊຍມັງຄລ໌
(ໄຊຍະມັງ), ມັງຄລ໌ໜໍ່ເມພ (ມັງໜໍ່ເມພ), ພຣະອິນທົຣ (ພຣະອິນ), ວົງພຣະຈັນທົຣ (ວົງພຣະຈັນ), ເອກຝິຈົນ
(ເອກຝິດ), ... ຄົນລາວສ່ວນໝາວງໝາຍ ເຊົາເຈົ້າກໍວ່າມັນບໍ່ແມ່ນກາສາລາວ, ເຊົາເຈົ້າວ່າມັນແມ່ນກາສາ
ໄທຍ່ຢ່າງດຽວ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນຍັງທາວ່າ ເປັນ “ພວກສຍາມນີ້ຍືນ” (Siamophones/Siamophonists),
ແຕ່ຄວາມເປັນຈີງ ມັນບໍ່ແມ່ນຫຼັງກາສາໄທຍ່ ແລະ ກໍບໍ່ແມ່ນຫຼັງກາສາລາວ ມັນມີຕົນກຳເນີດມາຈາກກາ
ສາບາລີ-ສັບສກອີຕ ທັງນັ້ນ ເຊັ່ນ:

“ວຽງຈັນທົມ” ມີຄໍາລາວຂັ້ນຕົ້ນ ຄື: “ວຽງ”, ແລະ “ວົງພຣະຈັນທົຣ” ກໍມີແຕ່ “ວົງ”, ຂໍອລິບາຍ
ຄໍາຜົນເຫຼົ່ງໆນີ້ ດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ໂຮແມງ ຫຼື ລາເຕັງ ໃນນາມກາສາບາລີ-ສັບສກອີຕ, ໂຕຢ່າງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ວຽງຈັນທົມ	<= Vieng+Candana	ອຮນຕາມສຽງເປັນ	ວຽງຈັນ(Vientiane)
ໄຊຍມັງຄລ໌	<= Jaya+Maṅgala	“	ໄຊຍະມັງ (Xayamang)
ໄຊຍໍສົມບູຮັດ	<= Jaya+Sampūrṇa	“	ໄຊສົມບູນ (Xaysomboune)
ມັງຄລ໌ໜໍ່ເມພ	<= Maṅgala+Nō+Megha	“	ມັງໜໍ່ເມພ (Mangnometk)
ພຣະອິນທົຣ	<= Bara/Vara+Indrā	“	ພຣະອິນ (Pra-Inh)
ວົງພຣະຈັນທົຣ	<= Vong+Bara/Vara+Candrā	“	ວົງພຣະຈັນ(Vong-Prachanh)
ເອກຝິຈົນ	<= Eka+bacana/vacana	“	ເອກຝິດ (Ekaphot)

ເມື່ອເວົ້າເຖິງກາສາທີ່ໃຊ້ເວົ້າຈາກນີ້, ຖ້າຄົນລາວເວົ້າວ່າ “ຄັ້ງທໍາອິດ”, ເມື່ອແປເປັນກາສາຟຣີ່-
ອັງກລິສ ຈະເປັນ “La première fois/The first time” ຫຼື “Pour la première fois/For the first time”
ຄົນໄທຍົ່ວ່າ ບໍ່ຖຸນັດໃນກາຮັນກຳສຳນຽງລາວ ອາຈະເວົ້າໃຈວ່າແມ່ນ “ຄັ້ງທໍາອິສູ້”, ຖ້າແປຕາມກາຮຽນ
ຂອງໄທຍ່ ຈະໄດ້ຄວາມໝາຍວ່າ “Quand on fabrique les briques/While producing bricks”.

ຄໍາວ່າ “ຄັ້ງ/ຄາ” ເທົ່າທີ່ຮູ້ນາ ບໍ່ແມ່ນຄໍາລາວ ມັນເປັນກາສາຂຸນ (Khmu) ໃນຕາກຸລ/ສກຸລ ມອນ-
ຂເມຣ (Mon-Khmer), ຄົນຂຸນ, ເຊົາເຈົ້າຈະເວົ້າວ່າ “ຄຣັງ/ຄຣາ” (Grang/Grā) ເພາະວ່າ ກາສາຂອງ
ເຊົາເຈົ້າ ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ວັດຕາຍຸຕົກ, ຄົນລາວ ພາກັນເວົ້າແບບງ່າຍດາຍວ່າ ຄັ້ງ/ຄາ. ສ່ວນຄົນໄທຍ່ ເຊົາເຈົ້າຈະ
ເວົ້າຕາມເຈົ້າຂອງກາສາເລີຍ ຄືຕົນກຳເນີດມາແນວໃດ ກໍຈະອອກສຽງໄປຕາມນັ້ນ ຈະເປັນ “ຄັ້ງ/ຄາ”.

ຈົ່ງເບິ່ງໂຕຢ່າງໃນກາຮຽນກາສາໄທຍ່ຂອງຄົນໄທຍ່, ຮະຫວ່າງ ໂຕ “ດ” ແລະ “ໝ” ທີ່ໃສ່ວັດຕາຍຸຕົກ
ເອກ (၁) ແຕ່ຖ້າໃຊ້ພັນຊຸມະໂຕໃດໂຕໜີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຄວາມໝາຍຂອງມັນກໍຈະປ່ຽນແປງຫັນທີ່ ດັ່ງຄໍາວ່າ
“ຄຸນຄ່າເຫື່ອໃໝ່” ແປເປັນກາສາຟຣີ່-ອັງກລິສ ຈະເປັນ “La bonté de Chiang Mai/The goodness of

Chiang Mai” ແຕ່ຖາຫາກຂຽນເປັນ “ຄຸນຈ່າເສີຍໃໝ່” ຈະມີຄວາມໝາຍ ເປັນກາສາລາວວ່າ “ເຈົ້າຂ້າຊອງໃໝ່”, ສ່ວນຟຣັງ-ອັງກລິສ ເປັນ “Vous tuez Chiang Mai/You kill Chiang Mai”, ...

ກາສາລາວ ໄທຍ ຈິນ ຫວຽດຕານາ... ສ່ວນຫຼາຍເປັນຄໍາພຍາງຄົດຮວ ຖ້າຢາກໃຫ້ມີຫຼາຍພຍາງຄົດຕ້ອງເອົາຄໍາພຍາງຄົດຮວຫຼາຍຄໍາ ນາຜສິມກັນເຜື່ອໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍພຍາງຄົດ ເຊັ່ນ:

ຂໍ+ເຂັບ	=> ຂໍເຂັບ (Millepattes/Centipedes)
ບົວ+ແກ້ວ	=> ບົວແກ້ວ (Petit lotus/Small lotus),
ຫ້າງ+ເງິນ	=> ຫ້າງເງິນ (Boutique de monnaie/Money shop)
ຄົມ+ປາກ+ບອນ	=> ຄົມປາກບອນ (Bavardeur/Gossipper)
ນ້ຳ+ໝາກ+ນາວ	=> ນ້ຳໝາກນາວ (Lémonade/Lemon squash),

ແຕ່ຄໍາວ່າ “ຫ້າງເງິນ” ລາວບໍ່ເຄີຍໄດ້ໃຊ້ [ລາວໃຊ້ແຕ່ ຄໍາວ່າ “ຫ້າງ(ອາຍ)ຄໍາ” ຫຼື “ຮ້ານ(ອາຍ)ຄໍາ” (Bijouterie/Jewellery ຫຼື Jewelry) ເທົ່ານັ້ນ], ລາວເຮົາ ໄດ້ເອົາຄໍາຄັພທີ່ມີຄົ້ນມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕົມາໃຊ້ແທນດົນນານແລ້ວ ນັ້ນກໍຄື: “ທະນາຄານ” (ນາຄາຮ). ຜູ້ທີ່ອອກສຮງຄ້າຍຄືລາວທີ່ສຸດ ຄົງມີແຕ່ຫວຽດຕານາ, ແຕ່ຫຼັງຈິນ ຫວຽດຕານາ ຜົ່ນ... ພາກັນເວົ້າຢັ້ນເມື່ອທຽບກັບກາສາລາວໃນປັຈຈຸບັນ.

ຖ້າຫາກວ່າ ຫວຽດຕານາຍັງສືບຕໍ່ໃຊ້ໂຕໜັງສີຈິນຂຽນກາສາຕົນເອງ ກໍຄົງຈະມີຮູບໂຕໜັງສີຂຽນອັນດຽວກັນກັບຈິນ ແລະ ຜົ່ນ ບໍ່ມີຜິດ, ແຕ່ກາອ່ານຈະແຕກຕ່າງກັນ.. ຈຶ່ງສັງເກດເບິ່ງຄໍາທີ່ມີຄວາມໝາຍວ່າ “ນາຄາຮ” ໃນກາສາຈິນ ຊຶ່ງແຕ່ລະຊາຕອ້ານແຕກຕ່າງກັນ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຖ້າຂຽນດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ອິນ	ຈະເປັນ:	“銀行”
ຈິນ	ອ່ານວ່າ	ຍືນຫ້າງ
ຝົ່ນ	“	ງິກິງໂໂກ
ຫວຽດຕານາ	“	ເງິນຫ້າງ
ລາວ	“	ຫ້າງເງິນ
		“Hàng ngân” ຫຼື “Hang ngeun”

ຄໍາວ່າ Yin, Gin ແລະ Ngân ແປ່ວ່າ “ເງິນ” ຊຶ່ງຖ້າປອບທຽບໃສພາສາຟຣັງ-ອັງກລິສ ຈະແມ່ນ Argent/Silver. ຄົນລາວທາງກາຄໄຕ ບາງຄົນກໍຍັງອອກສຮງເປັນ “ເງິນ”, ແຕ່ສ່ວນໃຫ້ຈະເປັນ “ເງິນ” ຊຶ່ງໃກ້ສຮງກັບ “Gin” ທີ່ສຸດ. ຄົນວຽງຈັນທີ່ ບາງເອົາກໍຍັງໄດ້ຍິນເພີ່ມເອັນວ່າ “ເງິກີລ” (Geui) ກໍຍັງມີ. ຄໍາວ່າ “ຫ້າງ” ແມ່ນກາສາຈິນ, ລາວເຮົາກໍໃຊ້ຫຼັງ “ຫ້າງ” ແລະ “ຮ້ານ” ມາແຕ່ດົນນານແລ້ວ.

ເວົ້າເຖິງກາສາຂຽນ ກ່ອນທີ່ຄວາມສີວິໄລຈາກທາງຝ່າຍຕາເວັນຕົກແຜ່ເຂົ້າມາ, ຈິນ ຫວຽດຕານາ ເກົາຫຼື ແລະ ຜົ່ນ ໃຊ້ໂຕໜັງສີຂຽນອັນດຽວກັນຄືໂຕໜັງສີຈິນ ຫຼື ໂຕລັນຍີ (Kanji) ຖ້າເວົ້າຕາມກາສາ ຜົ່ນ. ແຕ່ໃນຈິນເອງ ກໍຍັງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍໃນກາອ່ານຄືກັນ ເຊັ່ນ: ມັນດາອິນ (Mandarin),

ກວາງຕັ້ງ (Cantonese/Cantonais), ແຕ່ຈົວ (Taechewese/Taechewais), ... ໂຕໜັງສືໄຕຮວກັນ ອໍານອກເປັນຄົນລະຢ່າງ, ສ່ວນຫວັນຕາມ ໄດ້ລົບລ້າງໂຕໜັງສືຈິນໄປດົນນານແລ້ວ ຍັງຄົງເຫຼືອໄວ້ແຕ່ໃນວັດວາຂາຮາມ ແລ້ວຫັນນາໃຊ້ໂຕໜັງສືໄຣແມງ (Romain/Roman) ຫຼື ໂຕລາແຕ່ງ (Latin/Latine) ຂຽນແທນ ດ້ວຍການໃຊ້ເຄື່ອງ ພາຍຕ່າງໆ ເຊົ້າເນັ້ນສຽງເພື່ອໃຫ້ໄດ້ສຽງຕາມທີ່ຕົນເອງຕ້ອງການ.

(ນ) ການເອັນຊື່ເດືອນລາວ ຕາມກາສາບາລີ-ສັນສກອົບ

ກອນ ແລະ ຕັ້ນ ປີ ຄ.ສ. ໂບຜົວ, ຄົນລາວເຮົານີ້ຍືນເອັນຊື່ເດືອນ ຕາມກາສາຝຣັ່ງທຸກຢ່າງ ເຊັ່ນ: ຊັງວິຣີ (Janvier), ແວວິຣີ (Février), ມາຮົກສ (Mars), ... ເຊັ່ນແຕ່ປີ ຄ.ສ. ໂບຜົວ ເປັນຕົນນາ, ເພີ່ນໄດ້ປ່ຽນມາເອັນຕາມກາສາບາລີ-ສັນສກອົບ ເປັນ: ມກຣາ (ມີກຣາ), ກຸມກາ, ມິນາ, ...

ຫຼັງຈາກປະສົງໄດ້ປ່ຽນແປງຮອບການປົກຄອງ ໃນປີ ຄ.ສ. ໂລກຊີ, ອັກບາລໃໝ່ ຂອງ ສປປລາວ ໄດ້ເອັນຊື່ເດືອນ ຊົ່ງນີ້ ດີ ເດືອນ ໃຫ້ແຕ່ງຕ່າງໆຈາກເດີນທີ່ເລີຍເອັນກັນນາ ຄືເອົາ ດີ ຮາສີ ມາເອັນເປັນເດືອນແທນ. ອາຈເປັນໄປໄດ້ວ່າ ໃນຂອຕປິດປ່ອຍເກົ່າຄົນສ່ວນໝູວ່າຫຼາຍເພີ່ນບໍ່ຊົນເຄີຍໃນການເອັນ ມກຣາ (ມີກຣາ), ກຸມກາ, ມິນາ, ... ເຊົ້າເຈົ້າເຄີຍເອັນແຕ່ ເດືອນ ១ (ເດືອນຈອງ), ເດືອນ ៤ (ເດືອນນີ້), ເດືອນ ៩ (ເດືອນສາມ), ...

ເພີ່ນໄດ້ປ່ຽນເດືອນທີ ១ ມກຣາ (ມີກຣາ) ໃຫ້ມາເປັນ ມັງກອນ (ມັງກຳ), ເດືອນທີ ຜົນ ມີຖຸນາ ເປັນ ເມັນ, ເດືອນທີ ກຸມກາ (ກຸມກຳ) ເປັນ ກໍລະກົດ ແລະ ເດືອນທີ ១១ ຜິສິຈິກາ (ຖ້າຈະໃຫ້ຖືກແຫ້ອວດເອັນວ່າ ພຣິສິຈິກາ) ເປັນ ພະຈິກ. ສ່ວນເດືອນທີ ຜົນ (ເມັນ) ໃຊັ້ນໄດ້ປິ່ງໜຶ່ງ-ສອງປີ ໄດ້ກັບຄືນນາເອັນເດືອນ ມີຖຸນາ ຄືເກົ່າ ເພາະວ່າຄຽບອາຈາລຍື່ນໃນວັດ ແລະ ນັກອັກບໍ່ຮສາຕຸ ຜູ້ຮອນຮູ້ຫຼັງໝາຍບໍ່ເຫັນດີນໍາຄວາມໝາຍຂອງຄໍາວ່າ ເມັນ, ຍັງເຫຼືອຢູ່ ມີ ເດືອນ ທີ່ສືບຕໍ່ເອົາຮາສີ ມາເອັນເປັນເດືອນ ຈົນຖືງທຸກວັນນີ້. ຂ້າພເຈົ້າຄືດວ່າ ບໍ່ເວລາໄດ້-ກໍເວລາໜຶ່ງ ເພີ່ນອາຄົນໄປເອັນແບບກ່ອນປີ ໂລກຊີ ກໍເປັນໄດ້.

ໂຕຢ່າງກາຮປ່ຽນແປງອັນໜຶ່ງ, ຄືເມື່ອກ່ອນ ເພີ່ນເອັນຊື່ໂຮງຮຽນມັນຍືນຕອນປາຍ ແຕ່ປີທີ ៤ ທາ ປີ ທີ່ ຜົນ ເຄີຍເອັນວ່າ “ໂຮງຮຽນອຸດົມສຶກບາ” ..., ມາຮອດຮະຍະໃດໜຶ່ງ ເມື່ອເຫັນວ່າບໍ່ເໝາະສົນແລ້ວ ກໍເລີຍໄດ້ປ່ຽນແປງໃໝ່ ຄືກາຮສຶກບາສາມັນຂັ້ນທີສອງ ແຕ່ປີທີ ១ ທາປີທີ ຜົນ ມາເຖິງປັຈຈຸບັນ ມີຮອດປີທີ ກຸມກາ ໃຫ້ປ່ຽນມາເອັນວ່າ “ໂຮງຮຽນມັນຍືນສົນບູຮົດ” ...” ຖ້າໂຮງຮຽນມັນຍືນໃດ ມີແຕ່ປີທີ ១ ທາປີທີ ៤, ໃຫ້ເອັນວ່າ “ໂຮງຮຽນມັນຍືນຕອນຕົນ” ຄືດັ່ງທີ່ເຫັນໃນທຸກມັນນີ້. ສາເຫະກົມຍ້ອນວ່າ “ໂຮງຮຽນອຸດົມສຶກບາ” ແມ່ນກາຮສຶກບາວິຊາສະເພາະຂັ້ນ “ນໍາຫາວິທຍາລັຍ” ແລະ/ຫຼື “ຫຼັງມໍາຫາວິທຍາລັຍ” ນັ້ນເອງ.

ຊື່ເດືອນຕ່າງໆ ຢູ່ລຸ່ມນີ້ ຖ້າທາກເດືອນໃດກາສາບາລີ-ສັນສກອົບ ຂຽນຄືກັນ, ຂ້າພເຈົ້າຈະຂຽນພຽງແຕ່ງກາສາບາລີ ເພາະວ່າລາວເຮົາຍືດໝັ້ນ ຫຼື ເນັ້ນໄປທາງກາສາບາລີ ຫຼາຍກວ່າກາສາສັນສກອົບ, ແຕ່ຖາທາກຕ່າງກັນໜ້ອຍໜຶ່ງ ຂ້າພເຈົ້າຈະຂຽນທັງສອງກາສາອອກນາເລີຍ, ໂຕຢ່າງດັ່ງນີ້:

ເດືອນ	ຮາສີ	Pāṭī	ບາລີ	Sanskrit	ສັນສກອິຕ	ຄວາມໝາຍ
ມິກຣາ	ມກ	Makarā	ມກຣາ			ມັກກ
ກຸມກາ	ກຸມກ	Kumbhā	ກຸມກາ			ອ່າງນໍາ
ມິນາ	ມິນ	Minā	ມິນ			ປາ
ມີສາ	ມສ	Mesā	ແມສາ	Meṣā	ແມສາ ^۳	ແກະ
ພຣິບກາ	ພຣິບກ	Usbhā	ອຸບກາ	Vriśbhā	ໂຮບກ ^۲	ວົວເຖິກ
ມິຖຸນາ	ມິຖຸນ	Mithunā	ມິທຸນ			ຝາແຜດ
ກໍຣກດ _۲	ກໍຣກີບ	Karakatā	ຕອຕະຈາ			ກະປູ
ສິງຫາ	ສິງຫ	Siṅhā	ສິງຫາ			ສິງຫ
ກັນຍາ	ກັນຍ	Kaṇikā	ຕ່າງໆ	Kanyā	ຕ່າງໆ	ຍິງບໍລິສຸຫົ່ວ
ຕຸລາ	ຕຸລ/ດຸລ	Tulā	ຕຸລາ			ຊີງຊົ່ງ
ພຣິຄົຈິກາ	ພຣິຄົຈິກ	Vicchikā	ອິຫຼືຈາ	Vriścikā	ໂຮບຈິງ	ແມວງອດ
ຮັນວາ	ຮນ	Dhanvā	ດ່ານ			ຄົນຍິງຮນ

ຂຶ້ນເດືອນຕ່າງໆ ໃນກາສາໄທ່ ຈະມີຄໍາຕື່ນທາງໜ້າຍ ເຊັ່ນ: -ອາຄົມ (-āgama), -ອາຍັນ (-āyana) ແລະ -ອາພັນລົງ (-ābandha) ໃຫ້ແກ່ ອົງ ເດືອນ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ເດືອນທີ່ມີ ພົດ ວັນ ຕື່ນທ້າຍດ້ວຍ -ອາຄົມ ເຊັ່ນ: ເດືອນທີ ១, ພົດ, ດີ, ກ, ປູ, ອົງ, ອົບ ແລະ ອົງ.

ເດືອນທີ່ມີ ພົນ ວັນ ຕື່ນທ້າຍດ້ວຍ -ອາຍັນ ເຊັ່ນ: ເດືອນທີ ៤, ພົນ, ລ ແລະ ອົດ.

ເດືອນທີ່ມີ ປູ-ລົບ ວັນ ຕື່ນທ້າຍດ້ວຍ -ອາພັນລົງ ມີພຽງເດືອນດຽວ ຄື: ເດືອນທີ ៦.

ເດືອນທີ ១២, ກາສາຂາເມຣ ເອັນວ່າ ຮນ (Dhanū), ຖ້າເປັນອາວຸນ ຫຼື ຮາສີ ກາສາໄທ່ ເອັນວ່າ ອຸນ, ແຕ່ຖ້າເປັນເດືອນ ກາສາໄທ່ເອັນວ່າ ອັນວາຄມ. ໃນກາສາລາວ, ເັ່ນເບໍ່ພາເອັນວ່າ ເດືອນຮນ ຄືກັນກັບກາສາຂາເມຣ (ກັນພູຊາ), ແຕ່ເັ່ນພາເອັນວ່າ ເດືອນຮັນວາ (Dhanvā), ໂຕຢ່າງຄໍາອລິບໍາຍ ຢູ່ລຸ່ມນີ້.

Dhanū+agama => Dhanvāgama: ເພະວ່າ -ū+ā => -ūā, ປ່ຽນ ឃ=>v ໄດ້ -vā, ອອກມາເປັນ “Dhanvā” ຮັນວາ. ບາລີ “Dhanvāgama”, ໄທ່ ອັນວາຄມ/Thanvakhom, ຖ້າຂຽນເປັນກາສາລາວ ທຽບດ້ວຍໂຕອັກບໍນໂຣແມ່ງ ຈະເປັນ “Thanva” ຖ້າທາງຍັງເປັນບາລີ-ສັນສກອິຕຍູ່ ຈະອ່ານເປັນ “ຖນວາ”.

(ດ) ປັບຄວາມເປັນມາຂອງໄຕໜັງສີລັນນີໂດຍຫັ້ນ

ໄຕໜັງສີ ຫຼື ໂຕລາຍສີ ທີ່ໃຊ້ຂຽນພຸທ່ານປັດ, ໜັງສີພະໄຕເປີດິກ (ໄຕເປີຍິກ), ໜັງສີເຫສນາລັນນີ ຕ່າງໆ ທີ່ໃຊ້ໃນວັດວາອາຮາມໃນເມືອງລາວໄດ້ແບບຢ່າງມາຈາກໄຕອັກບໍ່ “ເຫວະນາຄອີ” (Devanāgarī) ທີ່ໃຊ້ຂຽນກາສາສັນສກອີຕ ທີ່ເປັນໄຕໜັງສີຂອງຄົນອິນເດັກກາຄເໜືອໃນສັນຍ ໂປຣາຕ. ອີງຕາມໜັກການທາງດ້ານປວັດສາຕັ້ງ, ໃນຄລິສຕສັວສົນ ທີ່ ១ (1ère Centure chrétienne/1st Christian century) ພຣະສິງພົນກາຍ ມຫາຍານ (Mahāyāna) ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມຂຶ້ນ ທີ່ແຄວັນ “ກ້າຊົມື້ອ” (Cachemire/Kashmir) ເອັນວ່າ “ສັງພາຍນາ” (Saṅghāyanā), ທຽບໃສ່ກາສາຟອ້ງ-ອັງກລິສ ກໍຄົງຈະແມນ “Concile/Concil”. ກອງປະຊຸມຄັ້ງນັ້ນ ໄດ້ຕົກລົງກັນໃຫ້ຈາກີກຣະຄົມກິຣ (P.S. Gambhīra) ດ້ວຍໄຕອັກບໍ່ຊົມື້ອ, ຈາກນັ້ນບັນດາພຣະສິງພົກໄດ້ໄປເຜີຍແຜ່ພຣະພຸທ່ານສາສນາ ໄປໃນເອົາແຄວັນຕ່າງໆ. ໃນນັ້ນ ພຣະສິງພົຈໍານວນໜຶ່ງໄດ້ເດີນທາງໄປທີ່ແຄວັນຕີເບຕ (Tibet/Tibet), ຈີນ (Chine/China), ສຸວັຕຄູມີ (P. Suvarṇabhūmi/ S. Suvarṇabhūmi) ຊຶ່ງແມ່ນດິນແດນແຖບໂຄຣາຊ ຫຼື ນຄໍຣາຊສິນາ ຂອງປະເທສໄຫຍ່ ໃນປ້າຈຸບັນ.

ໄຕໜັງສີເກົ່າແກ່ທີ່ສຸດ ທີ່ນັກໂທຣາຕົດໃດຄົນພົບໃນປະເທສອນເດັກ ຄືໄຕໜັງສີຈາກີກອງພຣະຍາ ຄຣີລັນນີ ໄສກຣາຊ (Śridhammāśokarāja) ຜູ້ສ້າງພຣະລາຕຸແປດສິບສີ່ພັນໝ່ວຍ ຊຶ່ງໄດ້ຈາກີໄວ້ ເມື່ອພຸທ່ານສັກຣາຊ/ພຸທ່ານສັງກຣາຊ ມົ່ວນ 300 (Buddhaśakrāja/Buddhaśamkrāja 300), ປ້າຈຸບັນນີ້ ເວົ້າ ແລະ ຂຽນແບບລາວໃນ ເປັນ “ພຸດທະສັງກາດ” ຈຸດປະສົງຄົ້ອງເພີ່ມ ຄົງຈະຢາກໃຫ້ມັນແຕກຕ່າງກັນກັບກາສາໄຫຍ່ ທີ່ເອັນວ່າ “ພຸທທະກ່າຍ”. ໄຕໜັງສີຊົມື້ອຮັກວ່າ “ພຣາຫົມີ” (Brāhmaī), ຄົນລາວເຮົາເວົ້າງ່າຍໆ ວ່າ “ພາມມີ”. ໄຕໜັງສີດັ່ງກ່າວ ປ່ຽນແປງມາຕລອດ ຕ່ານກໍໄດ້ກາຍມາເປັນໄຕໜັງສີບາລີ, ໄຕໜັງສີບາລີກໍໄດ້ຖືກດັດແປງມາເປັນໄຕໜັງສິນອນ, ອອມໂທຣາຕ (ຊຶ່ງແມ່ນເອມຣ/ຂມຣ/Khmer ໃນປ້າຈຸບັນ), ພະມ້າ (ມ່ານ/Myan), ໄທໃຫຮ ຫຼື ໄທແດງ=ໄຕແໜງ (Great Tai ou/or Thai Deng=Tai Leng) ໃນອັກນານ (Etat Shan/Shan State) ຂອງພະມ້າ, ໄທລີ=ໄຕລີ (Thai Leu=Tai Lue) ໃນແຄວັນສິບສອງພັນນາຂອງຈີນ, ...

ເມື່ອເດືອນກັນຍາ ປີ ຕຸລັດ, ຊາວເອີຣີປ ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມຂຶ້ນ ທີ່ເມື່ອງເຊີແນວ (Genève/Geneva) ປະເທສສວິສັນ (Suisse/Switzerland), ຊຶ່ງອົງກອງປະຊຸມຄັ້ງນັ້ນ ເອັນວ່າ “Transliteration Committee of Geneva Oriental Congress” ແລະ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາໄຕອັກບໍ່ໂຣແມງ ໃຊ້ຂຽນກາສາບາລີ ແທນໄຕອັກບໍ່ດັ່ງກ່າວ, ເຫັນວ່າເຮັດໃຫ້ຜູ້ປະສົງຄົ້ຢາກຄົນຄວ້າເຄົ້າຄັ້ງທີ່ ຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ອ່ານໄດ້ງ່າຍຂັ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ຈຶ່ງ່າຍ.

ຖ້າໄຕອັກບໍ່ໂຣແມງ ບໍ່ຄົບຕາມບາລີ-ສັນສກອີຕ ເພີ່ຈະໃຊ້ວິທີຈ້າເຫິງ (ກ່າ, ກ່າ, ຮ່າ...) ແລະ ຈ້າລຸ່ມ ໄຕອັກບໍ່ (ກ່າ, ກ່າ, ຮ່າ...) ທີ່ມີສຽງຄ້າຍຄືກັນ ເພື່ອໃຫ້ທຽບກັນໄດ້. ຈຶ່ງເບິ່ງກາລສົມທຽບໄຕໜັງສີ ດີ ຊົມ ຄື ລັນນີ້ລາວລ້ານຊ້າງ, ເຫວະນາຄອີ, ລາວ, ໄທຍ ແລະ ໂຣແມງ ທີ່ໃຊ້ຂຽນກາສາບາລີ, ໄຕຢ່າງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຖຸດໍ ນອມ ດູ້ງໃໝ່, ດູ່ ນອມ ດູ້ງໃໝ່, ນຂີ ນອມ ດູ້ງໃໝ່
ບຸດດັ່ງ ສර່າ ກච່າມີ, ດມມ ສර່າ ກච່າມີ, ສະໜ ສර່າ ກච່າມີ
ພຸ່ຫຸ່ລ ສນຕ ຄຸມາມີ, ອມນ ສනຕ ຄຸມາມີ, ສງໝ ສනຕ ຄຸມາມີ
ພຸທຸນ ສຣນ ຄຸນາມີ, ອມນ ສຣນ ຄຸນາມີ, ສັງໝ ສຣນ ຄຸນາມີ

Buddham sarañam gacchāmi, Dhammam sarañam gacchāmi, Sañgham sarañam gacchāmi

ອຮນໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກາສາຫາງຮັກກາຣ (ລັດຖະການ) ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປັຈຸບັນ ເປັນ:

ພຸດຫັງ ສະລະນັງ ຄັດສາມີ, ທຳມັງ ສະລະນັງ ຄັດສາມີ, ສັງຄັງ ສະລະນັງ ຄັດສາມີ
Phoudthang salanang khadsāmi, Thammang salanang khadsāmi, Sangkhang salanang khadsāmi

ອຮນແບບທີ່ໃຊ້ເປັນຫາງຮັກກາຣຂອງລາວໃນປັຈຸບັນນີ້ ອ່ານງ່າຍສະສດວກສະບາຍ ຫຸກ່າຍຄົນສາມາຕັ້ງອຮນ ແລະ ອ່ານກາສາລາວໄດ້ພຽງສ່ວນໃດ-ສ່ວນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ. ອຮນແບບນີ້ ມັນບໍ່ຄ່ອຍຈະມີຄວາມໝາຍໃນໂຕຂອງຄໍາສັພທີ່ພໍເທົ່າໄດ. ຖ້າຫາກວ່າ ເຮັດວຽກຄົ້ນຄວ້າອັກບໍ່ຮ່າຕຸລາວ ຈາກຈຸດອຮນແບບ່າຍດາຍຄືແນວນີ້, ຄືດວ່າຄົງຈະຄົ້ນຫາຮາກຂອງຄໍາເຄົ້າສັພທີ່ເລີກລົງໄປກວ່ານີ້ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ສັງແລ້ວ.

(ດ) ກາຣອຮນໂຕຮັນນົມລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ

ກາຣອຮນໂຕໜັງສືຮັນນົມຂອງອາຕາຈັກລາວລ້າມຊ້າງ, ອາຕາຈັກລ້ານນາ, ແຄວນສືບສອງພັນນາ (ແຄວນສືບສອງພັນນາ ບັຈຈຸບັນຕິກຢູ່ໃນກາຣປົກຄອງຂອງປະເທດສິນ), ... ໃສ່ໃບລານໃນສົມຍກ່ອນ ສໍາຫຼັບພັນຍານະຮັນນົມ ກ ໂຕ ເຊັ່ນ: ອ ດ ດ ບ ນ ເພີ່ນນີ້ຍືມໃຊ້ສອະ ດ (ເອັນວ່າ ສອະອາຫາງຍາວ) ເພື່ອຫຼົງເວັ້ນຄວາມສັບສົນໃນກາຣອ່ານ ອະຫວ່າງ ຜູ້ແຕ່ງປັນ ຫຼື ຜູ້ອຮນເບັ້ງຕົ້ນ ແລະ ຜູ້ທີ່ກ່າຍຕໍ່ ທີ່ເປັນຄົນອຮນງາມ ບາງເຫຼືອອາຈອ່ານຈາກໜັງສືທີ່ເປັນຕົ້ນສະບັບບໍ່ໄດ້ດີ ອາຈຈະເປັນຕົ້ນເຫຼັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມຜິດພາດກໍເປັນໄດ້.

ຖ້າຫາກພົບເຫັນຄໍາຜິດພາດເຫຼົ່ານັ້ນແລ້ວ ກໍເປັນກາຣຍາກທີ່ຈະແກ້ໄຂໃຫ້ຖືກຕ້ອງໄດ້ ເພະວ່າ ມັນຕ້ອງໄດ້ຮັບຄືນໃໝ່ ບໍ່ຄືກັນກັບກາຣໃຊ້ “ຄອນພົວເຕັ້ນ” (Ordinateur/Computer) ພິມພົວເຕັ້ນ ຄືປັຈຸບັນນີ້ ທີ່ສາມາຕັ້ງແກ້ໄຂຈຸດຂາດຕິກບິກພ່ອງໄດ້ຢ່າງໆຍ່າຍດາຍ ຈຶ່ງເບິ່ງໂຕຍ່າງໃນກາຣອຮນ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ແທນທີ່ຈະອຮນ: ອາ ດາ ເຈ ດາ ບາ ອາ ນາ

ແຕ ເພີ່ນອຮນ: ດ ດ ເຈ ດ ບ ດ ນ

ເຫວະນາຄອີ:	ຂ່າ	ກ່າ	ດ່າ	ທ່າ	ພ່າ	ວ່າ	ສ່າ
ລາວ:	້າ						
ໄທຍ່:	ໍາ						
ໂຣແມ່ງ:	khā	gā	dā	dhā	pā	vā	sā

ໂຕໜັງສືພະນົມ ຍັງນິຍົມຂຽນແບບໃຊ້ສະອາຫາງຍາວຢູ່ ແຈະວ່າໂຕໜັງສືເວົາເຈົ້າ ເກືອບຖຸກໂຕ ບໍ່ຄ່ອຍມີຫົວ ແລະ ເປັນໂຕມົນ. ໃນທີ່ນີ້ ບໍ່ສາມາຕົ້ງເອົາໂຕໜັງສືພະນົມ ນາສົມຫອປໃຫ້ເປິ່ນໄດ້, ສ່ວນໂຕໜັງ ສື່ຂ່າເມັນຝຶດໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີໂຕຊ່ອມ ແຈະວ່າ ຍັງບໍ່ທັນນີ້ແບບທີ່ຈະມາຕິດຕັ້ງ (Installer/Install) ເຂົ້າເທື່ອ.

ປັຈຈຸບັນນີ້ ກາຣົມພົວໂຕໜັງສືຮັມມົລາວລ້ານຊ້າງ ບາງຄົນກໍຍັງນິຍົມໃຊ້ສະອາຫາງຍາວຢູ່, ໂຕຢ່າງ: ພັງສືເຫສນາຮັມນີ້ “ບັດທີ່ ເຮັດວຽດ” ທີ່ກ່າຍຈາກໜັງສືໃບລານ ທີ່ອ້າພເຈົ້ານີ້, ສ່ວນກາສາໄຫຍ່ ໃຊ້ສະອາຫາງຍາວ “ໆາ” ກັບແຕ່ສະ ຖ (ຮີ) ແລະ ສະ ວ (ລະ) ເຊັ່ນ: ຖ (ຮີ) ແລະ ວ (ລາ).

(ັ) ໂຕເລຂຮັມນີ້, ເຫວະນາຄອີ, ລາວ, ໄທຍ່/ຂ່າເມັນ ແລະ ໂຣແມ່ງ

ຮັມນີ້ລາວ	ດ	ຕ	ນ	ດ	ໄ	ຟ	ົ	ໜ	ລ	ອ
ລາວ	ດ	ຕ	ນ	ດ	ໄ	ຟ	ົ	ໜ	ລ	ອ
ເຫວະນາຄອີ	໭	໬	໩	໪	໫	໬	໭	໮	໯	໦
ໄທຍ່/ຂ່າເມັນ	່	້	່	່	້	່	່	້	່	໦
ອາຫຼັບ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
ໂຣແມ່ງ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	(0)

ກາຄທີ 6

ອັກຊອວິດີ ຂອງໄຕບັນ້າສື່ສົມລາວ

(១) ເວົ້າເຖິງໄຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ໂດຍສະເພາະ (ສຣະ ແລະ ພຢັນຊຸມະ)

ໄຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ ຫຼື ໂຕໜັງສື່ຮັນນີ້ “ດຳບູນຕູ້/ດຳບູນຕູ້” (Damma Akkhara/Dharma Akshara ຫຼື Alphabet Dhammique/Dharmic alphabet) ຂອງອາຕາຈັກຮລາວລ້ານຊ້າງ ມີກົກເຈົ້າມາຈາກໄຕ ໜັງສື່ທີ່ໃຊ້ຂຽນກາສາບາລີ-ສັນສກອິຕ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ສຣະ “ຟູ/ນູ່” (P. Sara/S. Svara ຫຼື Voyelles/Wowels) ມີ ຕູ້ ໂຕ, ສວນກາສາສັນສກອິຕນັ້ນ ມີສຣະຫຼາຍກວ່າກາສາບາລີເຄື່ອງໜຶ່ງ.

ພຢັນຊຸມະ “ດູ້ບູ້”/“ຕູ້ບູ້” (P./S. Vyañjana/Byañjana ຫຼື Consonnes/Cosonants) ມີມົມ ໂຕ, ສຣະ ແລະ ພຢັນຊຸມະ ອວນເຂົ້າກັນ ເປັນ ៤១ ໂຕ ໄຕຍ່າງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຮຣະ	ນ	ນາ	ຸ	ູ	ູ	ູ	ອ	ູ
	ຕ	ທ	ດ	ຈ	ຈ	ນ	ດ	ຈ
	ຄ	ຜ	ຂ	ຜ	ກ	ກ	ທ	ຂ
	ບ	ຜົ	ຕ	ກ	ບ	ບ	ລ	ນ
	ບ	ຕ	ຫ	ຫ	ຫ	ຫ	ລ	ນ

ກ. ສຣະຮັນນີ້ທຽບກັບ ເຫວະນາຄອນ, ລາວ, ໄທຍ ແລະ ໂຣແນວ

ສຣະ ແບ່ງອອກເປັນ ៤ ກຸ່ມ ຊຶ່ງຈະໄດ້ຊັ້ນແຈງເພີ່ມຕົ້ນ ຢູ່ລຸ່ມນີ້ ຫຼື ຫ້າຕໍ່ໄປ:

ກຸ່ມທີ ១ ຢູ່ແຖວເທິງ ໃຊ້ຂຽນກັບຄຳທີ່ອອກສຽງເປັນສຣະທີ່ໜັນ ຫຼື ຈະເວົ້າວ່າແມ່ນສຣະທີ່ເປັນເອກຮາຊຳໄດ້, ໄຕອັກບໍ່ຮັນລາວ ແລະ ໄທຍ ເພີ່ມບໍ່ໄດ້ສ້າງສຣະທີ່ເປັນເອກຮາຊ ຄືກັນກັບໄຕອັກບໍ່ຮັນນີ້, ເຫວະນາຄອນ, ແມ່ນ, ພະນາ, ລັ້, ... ໄຕຍ່າງໃນການຂຽນສຣະທີ່ເປັນເອກຮາຊ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ກົດິກຍ	Aggībhaya	ອຄຸສິກຍ	ອັຄະກິກຍ
ຟູດ້າ/ຟູໂຕ	Indā/Indrā	ອິນຫາ/ອິນຫອາ	ອິນຫາ/ອິນຫອາ
ຟູບ/ຟູດ	Īsa/Īśa	ອີສ/ອີສ	ອີສະ/ອີສະ
ຸມາຫ/ຸຕ້າຫ	Ussāha/Utsāha	ອຸສຸສາຫ/ອຸຕຸສາຫ	ອຸສຸສາ/-ອຸຕຸສາຫະ
ຝູນທ/ຝູຜດ	Osatha/Auśadha	ໂອສັຖ/ໂອບັນ	ໂອສິຖ/ໂອບິນ
ອຄລາຈ	Ekarāja	ເອກຣາຊ	ເອກຣາຊ

ກຸນທີ ៤ ຢູ່ແຖວລຸ່ມ ພສິນກັບພຍັນຊັນຂະໄດ້ທຸກໂຕ ແລະ ອອກສຽງຕາມໄຕທີ່ເອົາມາພສິນ ເຊັ່ນ: ຕາ (Kā), ອີ (Khi), ດີ (Gī), ຂູນ (Ghu), ດູ (ງ/ໜຶບ) ... ດັ່ງນີ້ແປ່ນຕົ້ນ.

ສຮະ ១ (A) ໃນກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ບໍ່ໃຊ້ປະກອບກັບພຍັນຊັນຂະ, ເພາະວ່າມັນຈົມ (Inherent/ Inherent) ຢູ່ໃນພຍັນຊັນຂະທຸກໂຕແລ້ວ. ຈຶ່ງເປົ່າໄຕຢ່າງກາຣສິນທຽບສຮະ ອະຫວ່າງ ໂຕລັນມົລາວລ້ານ ຊ້າງ, ເຫວະນາຄອນ, ລາວ, ໄທຍ ແລະ ໂຮແມງ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ຮັນນີ້	ກ	ກວ	ງ	ຟູ	ຸ	ູ	ອ	ອ	ອ	ໂ	ໂ	ໂ	ໂ	ຣ	ຣ
	○	○າ	○ິ	○ີ	○ູ	○ູ	○	○ົາ	○	ໂົ	ໂົ	ໂົ	ໂົ	ຣົ	ຣົ
{ ເຫວະ ນາຄະຮີ	ເ	ଆ	ই	ई	অ	ऊ	়	়	়	ৌ	ৌ	ৌ	ৌ	ল	ল
ລາວ	ອະ	ອາ	ອິ	ອີ	ອຸ	ອູ	ອ	ໄອ	ໄອ	ໂໄ	ໂໄ	ໂໄ	ໂໄ	ຣີ	ຣີ
ໄທຍ	ອະ	ອາ	ອິ	ອີ	ອຸ	ອູ	ອ	ໄອ	ໄອ	ໂໄ	ໂໄ	ໂໄ	ໂໄ	ກ	ກ
ໂຮແມງ	A	Ā	I	Ī	Ū	Ū	E	AI	O	AU	R	Ū	LR	LŪ	

ໄຕທີ່ຈະທຽບກັບສຮະໄທຍ (ອອກສຽງຄ້າຍຄືພຍັນຊັນ ແຕ່ສັນສກອີຕເອັນວ່າສຮະ) ຊຶ່ງນີ້: ສຮະ ຮີ₂ (ຖ/R), ຮີ₂ (ຖ/Ū), ລ₃ະ (ກ/LR), ລ₃າ (ກາ/LŪ). ສຮະລັກບຕະນີ້ ບໍ່ພົບເຫັນໃນແບບໄຕໜັງສີຮັນນີ້ ຫຼົງສົກາດ “Fonts Hongkad Totham”. ສະນັ້ນ ບໍ່ສາມາຕັ້ງທີ່ຈະປຽບທຽບໄດ້ ກັບຄຳທີ່ມີເຄື່ອນໄຫວ້າຈາກກາສາ ສັນສກອີຕ, ມຫາສີລາ ວິຣະວົງສ ກໍບໍ່ໄດ້ສ້າງໄວ້ໃນແມ່ພິມຟໄຕລັນມົລາວລ້ານຊ້າງ ນອກຈາກອັກບໍ່ຮັດເພີ່ມ ດົງ ໂຕ, ຍ້ອນມີການນຳໃຊ້ໜ້ອຍເກີນໄປ ເພາະວ່າ ປັນທີ່ເພີ່ມແຕ່ງຂັ້ນມານັ້ນເອັນວ່າ “ບາລີໄວຍາກໍອຕົ້ນ”

ເທົ່ານັ້ນ. ແຕ່ສາມາດຖືພົບເຫັນໄດ້ໃນຝ່ອນຕໍ່ອອງພຣະສິງພົລາວ ໂຕຮັນນີ້ “Fonts Phrasong Lao Toham” ແລະ ໄດ້ຂຽນຕື່ມໃສ່ແລ້ວ ອວນເປັນ ១០ ໂຕ, ດັ່ງ ៦ ໂຕສຸດທ້າຍ ຢູ່ຂ້າງເທິງ. ສະເໜີ₂ (ຖ/R) ສາມາຕຖືອ່ານໄດ້ເປັນ ແລະ ສ່ວງ ຄີ: ຕ₂ະ, ອີ₂, ອີ₂, ເຣີ₂ ໂຕຢ່າງດັ່ງນີ້: ອີ₂ = ອີ₂ບີ “ຖຸ່ມ” (ອີນີ³/S. ຮຸນົມ), ວອີ₂ກບາ “ວຖຸ່ມ” (ໂຣຕູ້ງ³/S. ວຽນົມຄສາ), ອີ₂ = ອີ₂ທີ່ລີ “ຖຸ່ມ” (ອີດິ³/S. ຮິດິ), ທອີ₂ບດີ “ທຸ່ມກົງ” (ໂຣບິ້ນ³/S. ດຣິສິຕິ), ກອີ₂ບຕາ “ກຸ່ມຄາ” (ໂຣຕູ້ນ³/S. ກຣິຕຸກສາ), ເຣີ₂ = ເຣີກບີ “ຖຸ່ມ” (ເຣີຕູ້ງ³/S. ຮອກສາ).

ສ່ວນສະເລ₃ (ຖ/LR) ກໍບໍ່ມີໃນອັກບໍ່ຮັນນີ້ລາວລ້ານຊ້າງ ທີ່ອ່ານຄ້າຍຄື “Revelry, Jewelry”, ອີງຕາມກາຮັດແຈງຂອງ ດຣ. ບຸນທັນ ສິນະວົງສົ່ງ.

ຖ້າໃຊ້ແບບໂຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ **ອອງພຣະສິງພົລາວ** (Font Phrasong Lao Toham) ສາມາຕຖືຂຽນທຽບກັບສັນສກອີຕອຂອງໄຫຍ້ໄດ້ສ່ວນທີ່ເປັນສະເລ₃ “ຖ” ແມ່ນ “ຖ້າ” ແລະ ໂຕເຟື້ອງຂອງສະເລ₃ “ຖ້າ” ແມ່ນ “ຖຸ້ນ”, ສ່ວນສະເລ₃ “ກ” ແມ່ນ ລ₂(ລ₂) ແຕ່ບໍ່ເຫັນມີໂຕເຟື້ອງຂອງ ລ໌ຂ້າພເຈົ້າຄືດວ່າ ຄົງຈະແມ່ນ ພງ. Font ດັ່ງກ່າວ ຍັງຈັດຢູ່ໃນ ເຂົາກາຣນໍາໃຊ້ສ່ວນໂຕ (Private Use Area) ບໍ່ສາມາຕຖືພົມພົງໄດ້ໂດຍກິງ ຕ້ອງດຶງອອກມາຈາກຫ້ອງ ສັນລັກບົດ (Symbol Ω) ເທື່ອລະໂຕ, ໂຕຢ່າງດັ່ງນີ້:

ພຣະອີ ₂ ບີ=ພຣະຖຸ່ມ=ໂຣຕູ້ນົມ ³	ເຣີ ₂ ກບີ=ຖຸ່ມຄາ=ໂຣຕູ້ນ ³	ອີ ₂ ທີ່ລີ=ຖຸ່ມ=ໂຣດິ
ກອີ ₂ ບຕາ=ກຸ່ມຄາ=ໂຣຕູ້ນ ³	ທອີ ₂ ບດີ=ທຸ່ມກົງ=ໂຣບິ້ນ ³	ວອີ ₂ ກບາ=ວຖຸ່ມ=ໂຣຕູ້ງ ³

໬. ພຍັນຊັນຮັນນີ້ ທຽບກັບ ເຫວະນາຄອນ, ລາວ, ໄທຍ໌ ແລະ ໂຣແມງ

ພຍັນຊັນຮັນນີ້ ມີ ໂຕ, ແບ່ງອອກເປັນ ແລະ ວັດທີ່ “ປັດຕິໂດຍ” (P.Pakativagga/S.Prakativarga), ໃນແຕ່ລະວັດທີ່ ມີ ໂຕ (ບໍ່ນັບຫ້ອງທີ່ຫາພື້ນ ເພາະວ່າຫ້ອງຫາພື້ນມັນແມ່ນສ່ວງທີ່ມີໃນກາສາລາວ ແຕ່ບໍ່ມີໃນກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕາ) ແລະ ວັດທີ່ “ເງົນໂດຍ/ເງົນ²ໂນໂດຍ” (P.Sesvagga/S.Sesvarga) ມີ ຜູ ໂຕ ທຽບດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ ເຫວະນາຄອນ, ລາວ, ໄທຍ໌, ແລະ ໂຣແມງ ເພື່ອໃຫ້ເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານຮູບຮ່າງຂອງໂຕໜັງສີ ໂຕຢ່າງດັ່ງນີ້:

ວັດທີ່ (ກ)		ຕ	ອ	ຮ	ຂ	ຜ	ດ
ເຫວະນາຄອນ		ກ	ຂ	ຮ	ຂ	ຜ	ດ
ລາວ		ກາ	ຂ້	ຮາ	ຂວ	ຜວ	ດັ
ໄທຍ໌		ກ	ຂ(ຂໍ)	ຮ(ຮໍ)	ຂ	ຜ	ດ
ໂຣແມງ		K	KH	G	GH	N=NG	

ວັດລົງ (ຈ)		ຈ	ຂ	ຂ	ຜ	ບ
ເທວະນາຄຣີ		ຈ	ຂ	ຈ	ຜ	ບ
ລາວ		ຈ	ຂ	ຂ	ຜ	ບ
ໄທຍໍ		ຈ	ຂ	ຂ	ຜ	ບ
ໂຣແມ່ງ		C	CH	J	JH	Ñ=NH

ວັດລົງ (ບ)	ບ	ົ	ູ	ົ	ົ	ົ
ເທວະນາຄຣີ	ົ	ົ	ູ	ົ	ົ	ົ
ລາວ	ົ	ົ	ູ	ົ	ົ	ົ
ໄທຍໍ	ົ	ົ	ູ	ົ	ົ	ົ
ໂຣແມ່ງ	ং	T	TH	D	DH	N

ວັດລົງ (ຕ)	(ຫ)	ຕ	ທ	ດ	ດ	ດ
ເທວະນາຄຣີ	ົ	ຕ	ທ	ດ	ດ	ດ
ລາວ	ຕ	ຕ	ທ	ດ	ດ	ດ
ໄທຍໍ	ດ	ດ	ທ	ດ	ດ	ດ
ໂຣແມ່ງ	D	T	TH	D	DH	N

ວັດລົງ (ປ)	ປ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ
ເທວະນາຄຣີ	ົ	ຟ	ຟ	ຟ	ົ	ຟ	ຟ
ລາວ	ປ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ
ໄທຍໍ	ປ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ	ຟ
ໂຣແມ່ງ	B	P	PH	B	F	BH	M

ວັດລົງສັສ	ຢ	ຍ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ
ເທວະນາຄຣີ	ົ	ຍ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ
ລາວ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ
ໄທຍໍ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ	ຢ
ໂຣແມ່ງ	Y	Y	R	L	V	S	SH	S	H	AM

ອີງຕາມກາຮັດຮຽງພັນຊັບຕາມກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ, ໂຕໜັງສືລາວຍັງອາດຢູ່ ຜ ໂຕ ຄື: ດ
ບ ພ ຍ ອ ຮ (ແຕ່ ໄດ້ຮັນໃສ່ໄວແລ້ວ ໃນຫ້ອງທີ່ທາສີ), ສ່ວນໂຕ ອ ນັ້ນ ສາມາຕຸ້ອົາສຣະ ອະ (ໝ) ແກນ
ໄດ້ ສຳຫຼັບຄໍາທີ່ເປັນຄໍາລາວເທັ້ງ ຖ້າທາກຄໍາລາວຄໍານັ້ນ ໃຊ້ໂຕໜັງສືລັນນີ້ຮຽນ.

ໂຕ ດ ບ ໃນກາສາລາວ ຈະເປັນ D B ຖ້າທຽບກັບກາສາຟຣີ່-ອັງກລິດ, ແຕ່ຖ້າວ່າ ເອົາໂຕ ດ B
ມາທຽບກັບກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ຈະເປັນ ທ ພ. ຄໍາທີ່ຂຽນດ້ວຍໂຕ ຕ ປ ຫຼື T P ໃນກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ
ເນື້ອກາຍນາເປັນກາສາລາວ ແລະ ໄທີ່ແລ້ວ ຈະກາຍເປັນໂຕ ດ ບ ດັ່ງຄໍາວ່າ: ຕາອາ ເປັນ ດາອາ, ປາ
ຕາລ ເປັນ ບາດາລ, ປາລີ ເປັນ ບາລີ... ຖ້າທຽບກັບໂຕອັກບໍ່ໄທຍ໌ໃນກາສາໄທຍ໌ ຕາວາ ເປັນ ດາຈາ, ປາຕາລ
ເປັນ ບາດາລ, ປາລີ ເປັນ ບາລີ...

ຄໍາທີ່ປ່ຽນສຽງພັນຊັບຕາມຈາກວັດຄົ້ນ “ບ” ມາອອກສຽງເປັນ ດ ອີກໂຕໜຶ່ງ (ດ₂), ພຸ່ຫລບັດຫີຕຍສກາ
ຈົນທ(ນ)ບູຮີ ບໍ່ໄດ້ສ້າງໄວ້. ພຸ່ຫລບັດຫີຕຍສກາ ຈົນທ(ນ)ບູຮີ ຄືບໍ່ໄດ້ຄືດເຖິງໂຕນີ້ ຂ້າພເຈົ້າຄືດວ່າ ມັນຄວອ
ຈະມີໂຕນີ້ ເລີຍສົມນຸ່ຕັ້ນມາ, ຄວາມຄືດຂອງຂ້າພເຈົ້າ ຜົດໃປກົງກັນກັບຄວາມຄືດນັກຄົ້ນຄວ້າດ້ານອັກບໍ່
ສາຕຸຖຸນຸ່ມໃໝ່ຜູ້ນີ້ ທີ່ເຫັນວ່າຍັງອາດໂຕນີ້ຢູ່ເຊັ່ນກັນ, ໂຕເຜີ່ມທີ່ ດັ່ງ ນີ້ ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ສົມນຸ່ຕີໄວ້ໃນຕາຕອາງ
ໃນວັດຄົ້ນ “ບ” ຂ້າງເທິງ (ຄຣູບາທີ່ເປັນອາຈາຈາຍສອນກາສາບາລີເທັ້ງ ຢູ່ວິທຍາລັຍສົງພົມເທັ້ງນີ້ ເພີ່ນກໍ
ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈັກ ແລະ ຍັງບໍ່ເຄີຍເຫັນຈັກເຫຼືອ, ເພີ່ນໄດ້ຖານຂ້າພເຈົ້າ ວ່າ “ໂຕນີ້ແປກ ເອົາມາແຕ່ໄສ?”).

ສົມນຸ່ຕວ່າ ໃຊ້ໂຕເຜີ່ມໂຕທີ່ ດັ່ງ ຂຽນຄໍາທີ່ຖືກດັດແປງມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ໃນວົງການ
ອັກບໍ່ຮສາຕຸຖຸລາວກັບ (ສຳຫຼັບ) ຄໍາຄັ້ງທີ່ມີຮາກເຫຼົ້າມາຈາກໂຕ “ບ”, ຈະມີຮູ່ປລັກບະດັ່ງນີ້:

ພ (ພ) ແລະ ພ (ພ) # (ແຕ່ກາຕ່າງຈາກ) ພ(PH), ເນື້ອທຽບກັບ ພັນຊັບໃຫຍ່ ຈະກົງກັບ ໂຕ ນູ້ ແລະ
ຜູ້. ຄືເອົາໂຕ ຝ ມາຕັດຫາງອອກ ແຕ່ບໍ່ຂອດຫາງ ເພື່ອໃຫ້ນັ້ນແຕ່ກາຕ່າງຈາກໂຕ ພ. ໂຕ ພ (PH) ເນື້ອທຽບ
ກັບໂຕອັກບໍ່ໄທຍ໌ ຈະເປັນ ໂຕ ພ ໂຕຢ່າງໃນກາຮອນ: ຜົລຜົລີຕ (ເຜີ່ນຜະຫຼິດ)= ພລຜົລີຕ (ຜະກິດ),
ຜແນກ/ຜແນກ (ຜະແໜນກ)= ແພນກ (ຜະແໜນກ), ...

ຂຽນຕາມເຄື້ອງສັພຫົ່ງ	ດັດແປງຈາກເຄື້ອງສັພຫົ່ງ	ຂຽນຕາມສຽງເວົ້າຫົວໄປ
ກຣກຍາ	ກໍຣກຍາ	ກໍລະກະດາ
Karakaṭā	Kōrakadā	Kōlakadā
ກຣກຢາ	ກຣກຢາ	ກອລະກະດາ

ຍັງມີຫຼາຍສັພຫົວໜ້າ ທີ່ມີເຄື່ອນາຈາກບາລີ-ສັນສກອີຕ ທີ່ຂຽນດ້ວຍ ບ ເມື່ອຄໍາເຫຼົ່ານັ້ນ ໄດ້ຖືກດັດແປງ ມາເປັນກາສາລາວແລ້ວ ສຽງຂອງມັນອອກມາເປັນໂຕ ດ ອິກໂຕໜຶ່ງ (ດ₂) ເຊັ່ນ: ກຸບີ (Kuṭi), ກະ (Kaṭa), ປີ ກາ (Tīkā), ໄຕຣີບກາ (Traipīṭaka), ...

ໂຕເພີ່ມທີ ၁၄ ເປັນກາຮສິນມຸຕອຂອງຂ້າພເຈົ້າພຮງຜູ້ດຽວ ຄືດັ່ງເຫັນມີຍາຍ, ມັນເປັນພຮງຄວາມ ຜົນຂອງຄົນຜູ້ໜຶ່ງ ທີ່ເອົາເລົ່າສູ່ຫ່ານຜູ້ອ່ານຝ່າງເທົ່ານັ້ນ ບໍ່ທັນນີ້ໃນຝ້ອນຕົ້ອງ ພຸທະນັບຕາຫີຕຍສກາ ຈັນທ(ນ) ບຸຮີ, ຂ້າພເຈົ້າຄືດວ່າ ສຖາບັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຮື່ອງນີ້ ຫຼາຈະພິຈາລຕາເບິ່ງ ວ່າເຫັນສິນຄວາມແນວໃດ.

ຄ. ປຽບທຽບພຍັນຊັນຮັ້ນນິ້ນບາງໂຕ

ຖ້າສິນທຽບໄຕໜັງສິນຮັ້ນນິ້ນບາລີ ກັບ ໄຕໜັງສີເຫວະນາຄຣີ ໄທຍ໌ ແມ່ນ, ໄຕໜັງສິນຮັ້ນນິ້ນບາລີ ບໍ່ມີໄຕສໍ ຄໍ ຫຼື ສໍຄາລາ “ສ” (ສ/S/C) ແລະ ໄຕສໍຣີບີ ຫຼື ສໍບໍ/ສໍຂໍ “ໝ” (ບ/B). ສະນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ໃຊ້ພຍັນຊັນຮັ້ນນິ້ນທີ່ໃຊ້ ຂຽນກາສາບາລີເຂົ້າຊ່ວຍ ດ້ວຍກາຣໃຊ້ເລືອຍົກກໍາລັງ ເຊັ່ນ: ນ² ເປັນ “ສ” (ສ/S/C), ນ³ ເປັນ “ໝ” (ບ/B), ສໍາຫຼັບໄຕ້ ຄວາມຈະເອັນວ່າ “ໄຕສໍຂໍ” ຈະຖືກຕ້ອງກວ່າ ເພາະວ່າ ຫັງສອງໄຕກໍອ່ານອອກສຽງຈີກັນກັບໄຕ ບ. ຖ້າຫາກຄົນຝຣັ້ງຂຽນປິ່ນກ່ຽວກັບກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ເຊົາເຈົ້າຈະໃຊ້ໄຕ ຊ ແທນໄຕ ຮ=SH, ອີງ ຕາມວັຈນານຸກຣິນລາວ-ຝຣັ້ງ (Dictionnaire Laotien-Français) ທີ່ຂຽນໂດຍ Prof. Marc REINHORN. ມີຫຼາຍຄໍາທີ່ມາຈາກກາສາບາລີ ຂຽນດ້ວຍໄຕ ອ ແຕ່ ກາສາສິນສກອີຕຂຽນດ້ວຍໄຕ ບ ເຊັ່ນ: ຫັກອີຕາ/ຫັກບີຕາ (P. Dakkhintha/S. Dakṣinā), ຖ້າຫາກວ່າທຽບກັບໄຕໜັງສີໃຫຍ່ ຈະແມ່ນ ປ. ທັກຂີ່ມ/ສ. ທັກໜີ່ມ. ໄຕ ສໍຂໍ ຫຼື ສໍບໍ ຖ້າທຽບດ້ວຍໄຕໜັງສີເຫວະນາຄຣີ ຈະເປັນໄຕ ປ (ພ=P) ຂີດບ່ຽງລົງລຸ່ມໄປທາງເບື້ອງຂວາ ເຊັ່ນ ຜ=ຊ=ໝ (ບ/B).

ຄໍາສັພຫົວໜ້າທີ່ຂຽນດ້ວຍໄຕ ປ ໃນກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕ ເມື່ອດັດແປງມາເປັນກາສາລາວ ແລະ ໄທຍ໌ ແລ້ວ ຈະກາຍເປັນໄຕ ບ ຄືດັ່ງໄດ້ອີ້ນບາຍຜານນາແລ້ວ, ສໍາຫຼັບກາສາໄທຍ່ ເພີ່ມຈະດັດແຕ່ໄຕທີ່ປະກອບ ກັບສອະ ແຕ່ໄຕສະກິດສ່ວນໜູວ່າຫຼາຍຍັງຮັກບາໄວ້ຄືເກົ່າ ເຊັ່ນ: ບຸປຸພາ (ປຸປຸພາ), ອັປສ່ວາ (ອປຸສ່ວາ), ປະທິປີ (ປະທິປີ)... ສ່ວນລາວ ອີງຕາມຫຼັກກາຮຽນຕາມສຽງ ເມື່ອໄຕສະກິດບໍ່ຖືກເນັ້ນໃຫ້ອອກໝົດສຽງ ຈະເປັນ ບຸບຜາ, ອັບສຣາ, ປະທິປີ... ຖ້າຈະຂຽນໃຫ້ຄືຕົ້ນສະບັບແບບໄທຍ່ ຈະເປັນ ບຸບຜາ, ອັບສຣາ, ປະທິປີ...

(៤) ເວົ້າເຖິງ ພຍັນຊັນຮັ້ນນິ້ນຊອນ ໂດຍສະແພາະ

ກາຮຽນໜັງສີກາສາບາລີ ດ້ວຍໄຕອັກບໍຮັ້ນນິ້ນ, ເຫວະນາຄຣີໂປຣາຕ, ແມ່ນ... ເພີ່ມ ນີ້ຍືນໃຊ້ໄຕໜັງສີຊອນ ຫຼື ພຍັນຊັນຊອນກັນ ເປັນໄຕສະກິດ (Consonnes sous-scriptes/Subscript consonants), ສະນັ້ນ ໄຕໜັງສິນຮັ້ນນິ້ນຫຼາຍໄຕ ເມື່ອຊອນໄຕອ່າງ ຫຼື ຊອນໄຕອ່າງ ບາງໄຕໄດ້ປ່ຽນແປງຮູບ ຮາງ ບາງໄຕກໍຍັງຮັກບາຮູບເດີມໄວ້ ໂໄຢ່າງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ໂຕເດີນ		ໂຕຊ້ອນ		ຕົວຢ່າງຊ້ອນ		ໂຕເດີນທັງສອງໂຕກ່ອນກາຮຊ້ອນ					
ຂ	ຂ	ຂົ	ຂົ	GGH	ນັຄື	ຂ	GH	ຊ້ອນ	ຄ	G	
ຜ	ຜ	ຜົ	ຜົ	NGH	"	ຜ	GH	"	ຜ	N	
ທ	ທ	ທູ	ທູ	CC	"	ທ	C	"	ທ	C	
ຈ	ຈ	ຈູ	ຈູ	CCH	"	ຈ	CH	"	ຈ	C	
ຸ	ຸ	ຸ	ຸ	JJ	"	ຸ	J	"	ຸ	J	
ົ	ົ	ົ	ົ	JJ	"	ົ	J	"	ົ	J	
ີ	ີ	ີ	ີ	ÑJ	"	ີ	Ñ	"	ີ	J	
ຶ	ຶ	ຶ	ຶ	ÑJ	"	ຶ	Ñ	"	ຶ	J	
ົ	ົ	ົ	ົ	JJH	"	ົ	JH	"	ົ	J	
ີ	ີ	ີ	ີ	TTH	"	ີ	TH	"	ີ	T	
ອ	ອ	ອູ	ອູ	DDH	"	ອ	DH	"	ອ	D	
ອ	ອ	ອູ	ອູ	TTH	"	ອ	TH	"	ອ	T	
ດ	ດ	ດີ	ດີ	DDH	"	ດ	DH	"	ດ	D	
ຣ	ຣ	ຣູ	ຣູ	NN	"	ຣ	N	"	ຣ	N	
ບ	ບ	ບູ	ບູ	PP	"	ບ	P	"	ບ	P	
ຜ	ຜ	ຜູ	ຜູ	PPH	"	ຜ	PH	"	ຜ	P	
ນ	ນ	ນູ	ນູ	BBH	"	ນ	BH	"	ນ	B	
ນ	ນ	ນູ	ນູ	BB	"	ນ	B	"	ນ	B	

ກ	ຂ	ຜ	BB	“	ກ	B	“	ກ	B
ຂ	ຂ	ຜ	MM	“	ຂ	M	“	ຂ	M
ບ	ບ	ບ	YY	“	ບ	Y	“	ບ	Y
ມ	ມ	ມ	BR	“	ມ	R	“	ມ	B

ອົບປາຍເຝື່ນຕິນກ່ຽວກັບໂຕຊອນ

ໂຕ ດ ຊອນ ດ (ດູ້ຈູ້) ແລະ ຕ ຊອນ ດ (ຕູ້ຈູ້) ຕາມກາອຂຽນດ້ວຍນີ້ອອງ ພຍາໝາງວາ ມຫາ ເສນາ (ຜູ້ຢ່າງປັນປາ) ແລະ ຕາມໜັງສີໃບລານຕ່າງໆ ແຕກຕ່າງຈາກທີ່ໄດ້ອົບປາຍນາອ້າງເທິງ, ໃນແບບໂຕ ໜັງສີລົມນົມຂອງ ດຣ. ຫົງສົກາດ ສຸວັດຕະວົງສ (Fonts Hongkad Toham Lao) ບໍ່ມີໂຕຊອນລັກປະຕະນີ. ທີ່ຈຶ່ງໂຕຢູ່ກ້ອງໂຕ ດ ແລະ ຕ ນັ້ນ ມັນແມ່ນ ໂຕ ອ (ຖຸ) ບໍ່ແມ່ນໂຕ ຊ ຊອນ,

ຕາມໜັງສີໃບລານ, ໂຕ ດ ຊອນ ມັນເປັນເງິນຄ້າຍຄືສຣະ ຮີ (ຣີ) ຢູ່ທາງກ້ອງ ເວລາມັນເປັນເງິນຍູ່ ພ້ານັ້ນ ຫຼື ຢູ່ທີ່ແຜ່ນຫຼັງອັນດີອັນໜຶ່ງ. ເມື່ອສັງເກດເບິ່ງແລ້ວກາອຂຽນໂຕໜັງສີດ້ວຍມີ ຜຳສຣຸປໄດ້ວ່າ ໂຕຊອນ “ຖຸ” ສາມາຕົ້ງເປັນໄດ້ ມີ ໂຕຊອນ ຄື: ຊ ຖ ອ (ດູ/-J, ດູ/-TH, ອຸ/-O).

ຖ້າເປັນ Fonts Phrasong Lao, ໂຕ ດ ຊອນ ຈະເປັນ ᇥ. ໂຕຊອນອີກໂຕໜຶ່ງ “ຖຸ”, ໃນແປ້ນພິມພົບ ບອກວ່າແມ່ນໂຕ ຕ-ຊອນ (ດ/B) ເມື່ອເບິ່ງຕົວຈຶ່ງແລ້ວ ມັນເປັນໄດ້ ໜ ໂຕຊອນ ເຊັ່ນ: ໂຕ ອຸ (ກ/TH) ຊອນ ໂຕ ດ (ບ/T) ອອກນາເປັນ ຜູ້ (ບກ/TTH). ເວລາອ່ານໜັງສີລົມນົມ ຕ້ອງສັງເກດໃຫ້ຄັກແນ່ວ່າແມ່ນໂຕໃດ ກັນແທ້ ອະຫວ່າງ ໂຕ ຕ-ຊອນ ແລະ ໂຕ ອຸ-ຊອນ? ຄວາມຈຶ່ງໂຕ ຕ-ຊອນ ກໍມີຢູ່ແລ້ວ ຄື: “ຖຸ”.

ສ່ວນໂຕ ນ (ສ/S) ຊອນໂຕອອງ ເປັນ ມ (ສສ/SS) ຫຼື ເອັນອີກແບບໜຶ່ງວ່າ ໂຕສ່ວນຫຼອງທີ່ຈຶ່ງ ເບິ່ງໂຕຢ່າງກາອຂຽນ ດັ່ງນີ້:

ບດຸນມ	Manussa	ມບຸສຸສ	ມນຸສສະ	ມນຸໜຍ (ມະນຸດ)
ເອມຜູ້ອ	Vessantara	ເວສູ່ສນູຕຣ	ເວສສັນຕຣະ	ເວສສັນດົມ (ເວດສັນດອນ)
ອມາ	Vassā	ວສູ່ສາ	ວັສສາ	ວັນບາ (ວັດສາ/ວັນສາ)

ຖ້າເຫັນວ່າຮູປໂຕໝັງສີຢູ່ເທິງທາກແກະກະ ເອົາໂຕຊ້ອນເອົ້າຕິດບໍ່ໝາະສິນດີແລ້ວ ເພີ່ນຈະເອົາໂຕ ເດີມຊ້ອນກໍ ມີ ເຊັ່ນ: ອ (TH) ຊ້ອນ ດ (N), ດູ (NTH) ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ.

ໂຕໝັງສີອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ມີຮູປຊ້ອນຢູ່ໃນຕາຕະຫາງຂ້າງເທິງ ສາມາດຖຸຊ້ອນຕາມຮູປເດີມໄດ້ ເຊັ່ນ:

ຜ ໂ ຕ ດ ດ ປ ໄ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ

ສ່ວນໂຕ ຖ ອ ດ ດ ດ ຊ້ອນ ດ ນັ້ນ ບາງເທື່ອເອົາໂຕຊ້ອນໄວ້ໃນແຖວ ບາງເທື່ອເອົາໂຕຊ້ອນໄວ້ ລຸ່ມແຖວ ສຸດແລ້ວແຕ່ຄວາມສະດວກ. ເມື່ອຈະປະກອບກັບສຣະ ຮີ ຮີ ຕ້ອງເອົາໂຕຊ້ອນໄວ້ລຸ່ມແຖວ ດັ່ງນີ້: ດີ (Kiຖ), ດີ້ (Khiຖ), ດີ້ (Giຖ), ດີ້ (Ghiຖ) ແລະ ເມື່ອປະກອບກັບສຣະ ປຸ (ຟ) ປຸ (ຟ) ຕ້ອງເອົາໂຕຊ້ອນໄວ້ ໃນແຖວ ແລ້ວແບງຮູປ ດ (ໝ) ເປັນ “ກັງແລ່ນ” ດັ່ງນີ້ ດີ້ (Kuຖ), ດີ້ (Khunຖ), ດີ້ (Guຖ), ຂີ້ (Ghuຖ) ...

(ມ) ວິລີຂຽນ ແລະ ອ່ານໂຕໝັງສີຮັນນີ້

ກາຣຂຽນໝັງສີກາສາລາວ, ກາສາໄຫຍ້... ເພີ່ນຈະຂຽນຮອງກັນໄປຕາມແຖວ ແຕ່ຊ້າຍຫາວ່າ ສ່ວນສຣະຈະຢູ່ຂ້າງໜ້າ ຫຼັງ ເທິງ ແລະ ລຸ່ມ. ແຕ່ວ່າກາຣຂຽນໝັງສີຮັນນີ້, ອມຣ, ພະນັາ... ເພີ່ນນີ້ຍືນຊ້ອນ ໂຕໝັງສີ ຄືເອົາພຍັນຊັນຊະໂຕໝຶ່ງໄວ້ກ້ອງໂຕສະກິດ, ຖ້ານີ້ສຣະຈຳພວກຍູ່ເທິງເພີ່ນກໍເອົາຍອງໂຕສະກິດນັ້ນ ເລີຍ. ຖ້າສຣະທີ່ຢູ່ກ້ອງກໍຂຽນໄວ້ກ້ອງໂຕຊ້ອນນັ້ນເລີຍ ຊຶ່ງຕ່າງຈາກໂຕໝັງສີໂຣແມັງທີ່ຂຽນຮອງກັນໄປເລີຍ.

ສ່ວນກາສາລັ້ງ ປັຈຈຸບັນນີ້ ແບ່ງເປັນ 6 ກຸ່ມ: ກຸ່ມ 1 ປ່ຽນໄປຂຽນແບບເອົາສຣະທີ່ຢູ່ລຸ່ມ ເທິງ ແລະ ວັດຕາຍຸຕັຕ ມາຮອງກັນໄວ້ໃນແຖວ ຕາມລຳດັບໃນກາຣຂຽນ, ສ່ວນກຸ່ມທີ 6 ກໍຂຽນແບບລ້ານຊ້າງ-ລ້ານນາ ຄືໃຊ້ໂຕຝັ້ງເປັນໂຕສະກິດ ສຣະເຄີຍຢູ່ໃສ່ກໍໃຫຍ່ທີ່ນັ້ນ. ກາຣຂຽນຂອງຄົນລັ້ງ ຕາມທີ່ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ສັງເກດ ເຫັນວ່າ ຍັງບໍ່ທັນນີ້ຄວາມເປັນເອກກາພກັນເທື່ອ ຄືເຫັນໃນປ້າຍໂພບຕາຕ່າງໆ ທີ່ຈົ້າຂອງຮ້ານເປັນຄົນລັ້ງ ແລະ ເຫັນຕາມປະຕູອີກ ທີ່ນຳຈາຈາກແຄວັນສືບສອງພັນນາ.

ໂຕຢ່າງກາຣຂຽນ “ພັນຮຸກົມນີ້” (P. Bandhukamma) ຖ້າຂຽນຕາມກາສາບາລີ, ອ່ານອອສຮງ ຕາມກາສາລາວ ຫຼື ພັນຕາມທາງຮັກກາຣ ເປັນ “ພັນທຸກົມ”, ຖ້າຂຽນຕາມເຄົ້າຄຳສັພຫຼັກ ຕາມກາສາບາລີ-ສັນສກຮີຕ ເປັນ “ພັນຮຸກົມນີ້/ພັນຮຸກົມນີ້” (P. Bandhukarma/S. Bandhukarma).

ສ່ວນກາສາໄຫຍ້ ເພີ່ນຈະຂຽນເປັນ “ພັນຄຸກຄວມ” ທຽບກັບກາສາຟຣີ-ອັງກລິດ ເປັນ “Génétique/Genetics” ຈຶ່ງສັງເກດເບິ່ງຮູປລັກບະຂອງກາຣຂຽນ ແລະ ກາຣອ່ານ ຊຶ່ງທຽບດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ລາວ ລ້ານຊ້າງ ແຫວະນາຄົມ ໄຫຍ້ ແລະ ໂຣແມັງ ຫຼື ລາແຕງ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ລັກບະນະກາຣະກູນໂຕຮັມນີ້

ປຽບທຽບຕຳແໜ່ງດ້ວຍໂຕອັກບໍລາວ

ບັດບຸ = ພົມກົມ ຝຸ ມ

= ບັດທຸກສົມ

= ພົມຝຸກົມ (ອ່ານວ່າ “ພັນທຸກຳມະ”)

= ພົມຝຸກົມ (ອ່ານວ່າ “ພັນທຸກຳມະ”)

= Bandhukamma (Phanthoukamma)

(ໄ) ກາຣຂອບບາງຄໍາ ດ້ວຍໂຕອັກບໍລາມນີ້ ໜ່ວຍມາຄົງ ລາວ ໄທຍ් ແລະ ໂດເມເງ

ນິ້ນ	ଭୟ	ବ୍ରଦ୍ରିତ୍ତା
ສන්ති	ଇସ୍ସସର	କମ୍ବୁଜା
ສନ୍ତି (ସନ୍ତି)	ଓଲ୍ଲାଶର (ଓଦିଶାଖୁଅ)	ଗମୁଫୁଥା (ଗାମୁଫୁଥା)
ສନ୍ତି (ସନ୍ତି)	ଓଲ୍ଲାଶର (ଓଦିଶାଖୁଅ)	ଗମୁଫୁଥା (ଗାମୁଫୁଥା)
Santi	Issara	Kambujā
Pacific/Peaceful	Libre/Free	Cambodge/Cambodia

గ. టోప్పి గాణధరుషు నామాసిత ద్వారా తొంగబు ఈ ఇన్డి

భద్రుతి భద్రుత్తు ఇచ్ఛె అతితి అతితనే నాథే

పట్టుటి పట్టుటొ బాట్టి ఉత్తుత్తి ఉత్తుత్తొ నాట్టి

Attahi Attano Nātho తినిపేసుటి పేంచేంగాంతిని

భద్రుత్తి బల్మో బఖు భుగు నతథి పఙ్జా శమా ఆషా

పట్టుటి పట్టుటొ సమా తాగు నతుటి పట్టుటొ సమా వాగు

Natthi Paññā Samā Ābhā సంఘాసమేద్వాయిప్పణించుటిని

భద్రుత్తి లెంగ ఠ్యుం ఠ్యుం ఇచ్ఛె నసియా లేక వడ్ఫినే

పసియా లోగ వఖుటొ నసియా లోగ వఖుటొని

Nasiyā Loka Vadḍhano ప్యాపేసుటిని లోగ

ఉ. తాదామంపుషు నామాసితాంగు తీవ్రమిద్వారా తొంగబు ఈ ఇన్డి

భద్రుత్తి దభులుంగ విష్టి సఫుఫిస్ వముమాసో ఇమాతి

Sabbarasamā dhammaraso janāti

విశాఖామమః ఇమః విశాఖామః

భద్రుత్తి బాశు లుగు తోఽణి పారమా లాగు

Arogayā pāramā lābhā

గారబుమి రోగ పేసులాగా విపులమి పసిటాటి

ບລູງາພ ບອິນຸ້າຕີ ປນຸ່າຍ ປິສຸ່ຊູຊີ

Paññāya parisujjati

ຄົມເຮົາບອິສຸ່ຫລືໄດ້ ດ້ວຍປັນບາ

ບລູງາ ອ ດຣີ ເນຍູງາ ປນຸ່າ ວ ວເນ ສະຍູໂຍ

Paññā va dhanena sayyo

ປັນບາ ປະເສີເຖິງກວ່າເງິນຄຳ

ດູແງາ ບາບນມ ນູ້ງເບຍາ ທຸກ໌ໂຂ ປາປສູສ ອຸຈຸຈາໂຍ

Dukkho Pāpassa uccāyo

ກາຣເຮັດບາປ ນຳຄວາມທຸກຂົມ່າໃຫ້

ບາບຈຳ ນູ້ຕາອດໍ ນູ້ຈຳ ປາປານໍ ອາກຮດໍ ສຸ່ຈຳ

Pāpānam ākaraṇam sukham

ກາຣເຮັດຄວາມດີ ນຳຄວາມສຸ່ຂົມ່າໃຫ້

ນຕູແຮ ບລູງາຕີ ບາບດິແຮງ ສກນຸມຸນາ ຫນູຍາຕີ ປາປລຸມໂມ

Sakammunā hanyāti pāpadhammo

ຄົມທີ່ມີສັນດານຊື່ວ ຍ່ອມໄດ້ຮັບຄວາມລຳບາກ ເພາະກັນມົ້ອງຕົມເອງ

ຕາເລາ ນຸບອິ້ນຍເຕາ ພາໄລ ອປຣິນາຍໂກ

Bālo aprināyako

ຄົມພາລ ບໍ່ສົມຄວທີ່ຈະມາເປັນນາຍ

ດູ້ຕະເບົາ ຕຳ ເຫັນຕິ ນມຸນກາໂມ ພວ ໂທີ

Dhammakāmo bavam̄ hoti

ຜູ້ພະວົງທາງຮັມມີ ໄດ້ຊື່ວ່າເປັນຜູ້ຈຣີນທີ່ແຫ້ຈິງແລ້ວ

ອດູເຕົາ ບົດິອດູດ ວນຸທໂກ ປົບວນຸທນໍ

Vandako paṭivandanaṁ

ຜູ້ຍໍ່ມີໃຫວ້ ຍ່ອນຈະໄດ້ຮັບການໃຫວ້ຕອບສເມີ

ເຍົາ ວ ບຕ්‍යාද ບໝໂຕ ໂຍ ຈ ປຸຕຸຕານ ມສູສໂວ

Yo ca puttānam̄ massavo

ໃນລູກໜູ້ຫັງໝາຍ ລູກຜູ້ເຊື່ອຝັງເປັນຜູ້ປະເສີຕົ້ງ

ດ ບືໍພະຍາດ ດຣະແຮຕິ ຕິດຮູ ນ ມີຍາມານ ນາມນຸວັດີ ກິນຸຈະ

Na mīyamānam̄ dhanāmanveti kince

ຊັ້ພຍີ່ພຮງນ້ອຍ ກຳຕິດຕາມຄົນໄປບໍ່ໄດ້ (ປ. ທພູພ/ສ. ທຮູພຍ)

ນກູຕອາ ດົ້ອຍໆ ອູເບຕິ ອກູຕວາທີ ນີຣຍໍ ອຸເປຕິ

Abhūtavādī nīrayaṁ upeti

ຄົນບໍ່ເວົ້າຄວາມຈິງ ຍ່ອນເຂົ້າເຖິງນິກ

ເລງເຕົາບຜູ້ບໍລິຕາ ແຕ්‍ය ໂລໂກປຸກຸມພິກາ ມີຕາ

Lokopaṭṭhambikā mettā

ມີຕາ ເປັນເຄື່ອງຄ້້າຈຸມໂລກ

ຕິເມາ ຂດຸນິບ ຕິລາເຕົວ ກິສູໂສ ມນຸສູສປ ຕິລາໂກ

Kisso manussapa tilāko

ກາອທີ່ຈະໄດ້ເກີດມາເປັນມນຸສສ (ສ. ມນຸບຸຍ) ນັ້ນ ແສນຍາກຍິ່ງ

ອຸປະກົດ ເຊິ່ງ ວ ອຸປະກົດ ອປຸປຕູໂຕ ໂມ ຈ ອລຸລເປ

Appatto no ca allape

ເມື່ອຍັງບໍ່ຫັນຮູ້ຄັກເຫື່ອ ບໍ່ຄວອນເວົ້າ ໂອ້ອວດ

ລົບູກິ ຕເລີ ອຸດ ອຸດ ນປຸປຕິ ກງແຂ ອນາຄຕ

Nappati kaṅkhe anagataṁ

ບໍ່ຄວອນຫວັງ ໃນສິ່ງທີ່ຍັງບໍ່ຫັນມາເຖິງ

ປນຸ່າຍ ມຄຸຄ ອຣໂສ ນ ວິນຸ່າທິ ບຣູ້າຍ ຂດ້ ອອເນາ ດ ອິດູກິ

Paññāya maggam araso na vindati

ຄືນກຮດຄ້ານ ຍ່ອມບໍ່ພົບເສັ້ນທາງເຫັນປັນນາ

(ດ) ຮະບຽບໃນກາຮຊ້ອນໂຕໜັງສີລັນມ

ຮະບຽບໃນກາຮຊ້ອນໂຕໜັງສີລັນມ ເພີ່ມໄດ້ວາງໄວ້ດັ່ງນີ້: ເພື່ອໃຫ້ຈຶ່ງໆຍໍ ຕ້ອງໝາຍເລຂໂຕໜັງສີ ຂອງວັຄົກໜັງ ແລ້ວ ຂ້າງຕົ້ນ ແຕ່ໂຕທີ ၁ ໄປຖື່ງໂຕທີ ၅:

		ໂຕທີ						
		၁	၆	၉	၄	၅		
ວັຄົກໜັງ	၁	ຕ	ອ	ຣ	ຂ	ຄ		
	၆	ວ	ອ	ຣ	ຂ	ໝ	ໝ	
	၉	ຟ	ຜູ	ຊ	ໜ	ກ		
	၄	ຕ	ອ	ຣ	ດ	ດ		
	၅	ບ	ຜົ	ໜ	ກ	ຂ		
ວັຄົກສັສ		ຍ	ລ	ລ	ວ	ນ	ກ	ຕ
								⋮

ໂຕໜັງສີບໍ່ສາມາຕາຖືໃຊ້ເປັນໂຕສະກິດໄດ້ທຸກໂຕ ຫັງ ແລ້ວ ວັຄົກ, ມີໂຕໜັງສີທີ່ໃຊ້ສະກິດແຕ່ລະວັຄົກ ນີ້ ໂຕ ເທິ່ນນັ້ນຄື: ໂຕທີ ၁, ພົມ ແລະ ၅. ສ່ວນໂຕທີ ၆ ແລະ ၄ ໃຊ້ເປັນສະກິດບໍ່ໄດ້. ໂຕສະກິດໃນ ກາສາບາລີ ເປັນພຍັບອຸນະຄູ ຫຼື ໂຕຊ້ອນ, ສ່ວນລາວ ແລະ ໄທຍ ເພີ່ມໃຊ້ໂຕສະກິດຮົວ ເວັ້ນເສັກແຕ່ຄໍາທີ່ມາຈາກບາລີ-ສັນສກອິຕ. ຖ້າຫາກເຫັນວ່າເກະກະ ເພີ່ນຕັດໂຕທໍາອິດອອກ ຈຶ່ງໄວ້ແຕ່ໂຕຊ້ອນໃຫ້ເປັນໂຕສະກິດເຫັນ ຈະ ເຫັນໄດ້ຈາກ ຄໍາຊັ້ນເຈັງທີ່ສໍາຄັນ ໃນໜ້າ ມີ 32.

ເມື່ອໂຕທີ ၁ ສະກິດຄໍາໄດ້, ໂຕທີ ၁ ແລະ ໂຕທີ ၆ ໃນວັຄົກຮົວກັນ ເປັນໂຕຊ້ອນໄດ້.

ນັຕ້ງ (ສກູໂກ) Sakko

ໂຕທີ ၁ ຊ້ອນໂຕທີ ၁

ເຕັງ (ທກູໂຂ) Dakkho

ໂຕທີ ၆ ຊ້ອນໂຕທີ ၁

ເມື່ອໂຕທີ ၅ ສະກິດຄໍາໄດ້, ໂຕທີ ၅ ແລະ ໂຕທີ ၄ ໃນວັຄົກຮົວກັນ ເປັນໂຕຊ້ອນໄດ້ເຊັ່ນ:

ນັດໍ (ສຄຸຄໍ) Saggaṭam

ໂຕທີ ၅ ຊ້ອນໂຕທີ ၅

ນັດື (ອຄຸພ) Aggha

ໂຕທີ ၄ ຊ້ອນໂຕທີ ၅

ເມື່ອໂຕທີ ۴ ສະກິດຄໍາໄດ, ໂຕທີ ۱, ۶, ພີ, ۹ ແລະ ៥ ໃນວັດທະນວກັນ ຊ້ອນໄດ້ທຸກໂຕ ນອກຈາກໂຕ ດ ຊ້ອນໂຕເອງບໍ່ໄດ ເພາະບໍ່ມີຄໍາແບບນີ້ໃນກາສາບາລີ ເຊັ່ນ:

ນຕີງ (ສົງກາ) Saṅkā

ໂຕທີ ۱ ຊ້ອນໂຕທີ ៥

ນເອື່ງ (ສົງໂຂ) Saṅkho

ໂຕທີ ۶ ຊ້ອນໂຕທີ ៥

ເມື່ອໂຕທີ ៥ ສະກິດຄໍາໄດ, ໂຕທີ ພີ ແລະ ໂຕທີ ៥ ໃນວັດທະນວກັນ ເປັນໂຕຊ້ອນໄດ້ເຊັ່ນ:

ນດີເບາ (ສົງຄໂຫ) Saṅgaho

ໂຕທີ ພີ ຊ້ອນໂຕທີ ៥

ນເຂີມ (ສົງໂພ) Saṅgho

ໂຕທີ ៥ ຊ້ອນໂຕທີ ៥

ກ. ໂຕຢ່າງການຊ້ອນ:

ວັດທີ ៦	ບູ້ (ມຈຸຈຳ) Maccam	ອຫຍູວ (ອຈຸໂມ) Accho	ဝິຊູ (ວິຊູຊາ) Vijjā
	ດິເຄືງ (ຄື່ອື້ອິ່ງ) Gijjho	ບ່ຽນ (ປັນຈ) Pañca	ນລຸນີ (ສະນຸສວີ) Sañsavi
	ອໝາຍ (ອນຸອຸນໍ) Añjanam	ဝ່ານີ (ວັນຊາ) Vañjā	ບ່ານີ (ປັນນາ) Paññā
ວັດທີ ៥	ອັຕ (ອບູບ) Atta	ອັຕິ (ອບູກ) Aṭṭha	ອູດັດ (ນຸຫຼືໂທ) Chuddo
	ວຸດັກ (ວຸຫຼົມີ) Vuḍḍhi	ກັດຕາ (ກັດຕາໂກ) Kanṭako	ກັດຕາ (ກັດຕາ) Kanjo
	ກັດຕາ (ກັດຕາ) Kanḍo	ຫຼັດິ (ສຸດູ້ຍີ) Suṭṭhi	ກັດ (ກັດຕາ) Kanṭa
ວັດທີ ៤	ບຸຕ (ປຸຕູຕ) Putta	ອັຕ (ອຕູຕ) (ອຕູຕ) Attha	ກູດແບ (ກຫຼືຫົມ) Kaddamo
	ນັດ (ສັຫຼາ) Saddhā	ດັຕ (ຫນູຕ) Danta	ບັນ (ປັນໂຖ) Pantho
	ນຳ (ນູນທີ) Nandi	ນິດິ (ສນູລີ) Sandhi	ອັນ (ອນຸນໍ) Annaṁ
ວັດທີ ៣	ກັບ (ກັບປັບ) Kappam	ບຸບັງ (ປຸປູັງ) Puppham	ນັບ (ສັບັບ) Sabbam
	ອັບ (ອັບປາ) (Abbhā)	ອັບປາ (ຈມູປາ) Campā	ນັບປູກ (ສັມປູກ) Samputam
	ບິນ (ບິນປາ) Bimbā	ທັນ (ທຸນໂກ) Thambho	ກັນ (ກັນມ) Kamma

ວັດທິນີ ຜົນວັດສະສ, ໃຊ້ຊັບກັບໂຕໝັງສີຫັງ ແລະ ວັດທິນີ ຂ້າງເທິງເປັນສ່ວນໃຫ້ໄດ້ ເຊັ່ນ:

ຫຼັງທຳ (ກຸຍາຫຳ) Kyāham	ນໍ້ອງ (ສໍ່ອຍາ) Samkhyā
ອງມາດາລ (ອຄຸຍາຄາລ) Agyāgāram	ອງມາດາລ (ອາຫຸຍກຸຂຣ) Ādyakkharam
ຜົງ (ນາບູຍ) Nāṭya	ຜົງດິ (ຜູຍາລິ) Byādhi
ຕູງທຳ (ກຸຍາຫຳ) Tyāham	ຕູງທຳ (ອຸວາຫຳ) Khvāham
ມູຕູແບ່ງຕາ (ອີຕູຕູກມູຍຕາ) Ittukamyatā	ຕົງຍາ (ກຣີຍາ) Kriyā
ລິໂດ້ງເດວ (ນິຄຸໂໂໂ) Nigrodho	ຕຕ (ຕຕູອ) Tatra
ຟູໂຮີຍ (ອິນຸຫຣີຍ) Indriyam	ຟູໂຮີຍ (ຜູອຫມ) Brahma
ເຕືອນ (ກຸເລືສ) Kleso	ນັບດູວ (ສັພຸພຄລາ) Sabbagalā
ປັບ (ປລວ) Palva	ຕູວິ (ຕູວຈີ) Tvaci
ຕຕູ (ກຕວາ) katvā	ດູວິ (ຫຸວາຣ) Dvāra
ອຸນົຕິ (ອນຸເວຕິ) Anveti	ປ່ອງ (ປຸນຸຫາ) Pañhā
ຕູລູ (ຕຸລຸຫາ) Tulha	ນໍ້າດ (ນຫານຳ) Nahānam
ຕູໜູ (ຕຸມຸຫຳ) Tumham	ຕູໜູ (ຕຸຢຸຫຳ) Tuyham

ຊັບໃຫ້ເອງກຳນີ ເຊັ່ນ:

ຕາມ (ຕສູສ) Tassa	ເຫັນ (ເສຍູໂຍ) Seyyo	ບ່ານ (ມລູໂລ) Mallo
------------------	---------------------	--------------------

ຊັບໃນວັດທິນີ ເຊັ່ນ:

ຫຼັງດິ (ວຸຍາລິ) Vyādhi	ຫຼັງຈາ (ສູຍາມາ) Syama
ຕລູງທຳ (ກລູຍາທຳ) Kalyāṇam	ຕິນູວ (ຫີສວາ) Disvā
ຜູ້ (ນຍຸຫຳ) Mayham	ອິລູຕີ (ວິຣຸດູຫາ) Viruṭha
ດູ້ຕາ (ວຸລູຫາຕາ) Vulhate	ຈິ້ນູວ (ຈິ້ວຸຫາ) Jivhā

ແລະ ໂຕ້າງສືໃນວັດທີ 4, ແນະຊອນກຳນິ ເຊັ່ນ:

ឧບຸງຕິ (ອສູມາຕິ) Asñāti

ឧຍນູ້ (ອາຍສູມາ) Āyasmā

໬. ຄໍາຊັ້ນຈາງທີ່ສຳຄັນ.

ພັນຂະນະ ແນະ ໂຕ້າ ຂະ ດ ລູ ອ, ໂບຮາຕັບສູ່ໃຊ້ໂຕຊອນ ເມື່ອພັນຂະນະ ແນະ ຊອນກັບໂຕໃດ ເພີ່ນຂ້າ ໂຕ້ານັ້ນອອກ ຍອນເອົາໂຕດີມຊອນກັນມັນແກະກະ, ແຜະສະນັ້ນ ເມື່ອຄໍາໄດ້ມີໂຕ ດ ຂະ ດ ດ ລູ ອ ອ ກຳດີ. ເພີ່ນຂ້າໂຕ ດ ດ ລູ ອ ທີ່ເປັນໂຕສະກິນນັ້ນອອກ ຈຶ່ງໄວ້ພຽງແຕ່ໂຕຊອນເທົ່ານັ້ນ ດັ່ງຄໍາ “ຜຍາ” ມາຈາກ ບໍລິກາ/ບຸລິກາ, “ວິຊາ” ມາຈາກ ອິຄູ້ກາ/ອິບູ້ກາ. ສະເພາະ “ຜຍາ” (ຜົນາ) ມີການປ່ຽນແປງໂຕອັກບໍ່ຮຈາກກາສາປາລີ-ສັນສກອີຕ ຊຶ່ງໄດ້ປ່ຽນໂຕ ບ, ປຸ (ປ,ປຣ/P,PR) ເປັນ ຜ (ຜ/PH).

ຖົງຂົ່ນ	ଉବଧା	ବଲୁଙ୍ଗ	ଦୂଛି
ພຍື້ນ	ଓୟତ୍ତା	ପଣା	ବୁଣ୍ଡି
Byagham	Upajā	Paññā	Vuddhi

ຂຽນຕາມເຄົ້າຄັ້ງທີ່:	ຖົງຂົ່ນ	ଉବଧା	ବଲୁଙ୍ଗ	ଦୂଛି
	ພຍຄູ່ພື້ນ	ଓୟତ୍ତାଖାୟ	ପଣୁଣା	ବୁଣ୍ଡା
	Byaggham	Upajjhāya	Paññā	Vuddhi

ນອກຈາກ ແນະ ໂຕ້າງ່າວແລ້ວ ກໍຍັງນີ້ໂຕອື່ນໆ ອີກ ເຊັ່ນ: ປູ ວ ພ ອ ...

ອູບປາລ	ବଲିର୍ବାଦ	ଦିବନ୍ଧୁ	ଉଦିନ
ຮກປາລ	ପ୍ରିଜାତ	ଵିପସ୍ନା	ଉତ୍ତିଶ
Raṭhapāla	Paricāga	Vipassanā	Udisa

ຂຽນຕາມເຄົ້າຄັ້ງທີ່:	ອູບປາລ	ବଲିର୍ବାଦ	ଦିବନ୍ଧୁ	ଉଦିନ
	ຮບູກປາລ	ପ୍ରିଜୁଜାତ	ଵିପସ୍ନା	ଉତ୍ତିଶ
	Raṭṭhapāla	Pariccāga	Vipassanā	Uddisa

(ຝ) ສົມທຽບຄໍາອື່ນໆ ອະຫວ່າງ ກາສາບາລີ ແລະ ກາສາສັນສກົດ

ສົມທຽບກາຣຸນຄໍາອື່ນໆ ອະຫວ່າງ ກາສາບາລີ ແລະ ກາສາສັນສກົດ ຊຶ່ງຝ່າຍໜຶ່ງຫັນລັ້ນ
ບາງພຍາງເຈົ້າ ສ່ວນອີກຝ່າຍໜຶ່ງບໍ່ຫັນລັ້ນ ດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ລາວ ເຫວະນາຄົມ ແລະ ໂຮແມງ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ບາລີ/Pāṭī				ສັນສກົດ/Sanskrit			
ບູ້ຍູ	ພັບຍະຍ	Paccaya	ປຸຈຍ	ປູ້ຍູ	பரட୍ୟୟ	Praṭyaya	ປຸດບຸຍ
ບາຕີ	ພາණີ	Pānī	ປາຕີ	ບິງຕີ	පරାଣି	Prānī	ປຸດາຕີ
ບາຖູຜ	ພາତଥନୀ	Pātthanā	ປାତୁଥନା	ବ୍ରାତ୍ରି	ପରାରଥନୀ	ପ୍ରାରଥନା	ປຸດାରୁଥନା
ນູ້	ສັດධາ	Saddhā	ສັດධା	ଶ୍ରଦ୍ଧା	ଶରଦଧା	ଶ୍ରଦ୍ଧା	ສຸດຫຼັກ
ເບັນຕີຍ	ພ. ສັນຍ	Pesñīya	ເປັນຕີຍ	ପ୍ରିଣ୍ଟିଆ	ପେଷଣ୍ଟିଆ	Praiṣaṇīya	ໄປ່ອບຕີຍ
ບູ້	ພັບຍະຍ	Paṭhama	ປຸກມ	ପ୍ରତ୍ଥିତ	ପରଥମ	Prathama	ປຸດຖຸ
ଚିତ୍ତଭାବ	ମିତତଭାବ	Mittabhāva	ମିତୁଥାବ	ଚିତ୍ରଭାବ	ମିତରଭାବ	Mitrabhāva	ମିତୁଥାବ
ରକ୍ତପାଲ	ରକ୍ତପାଲ	Rat̄hapāla	ରକ୍ତପାଲ	ରାଷ୍ଟ୍ରପାଲ	ରାଷ୍ଟ୍ରପାଲ	Rāṣṭrapāla	ରାଖୁଭପାଲ
ວັດନା	ວະଫନା	Vad̄hanā	ວັດନା	ବର୍ଦନ	ଵର୍ଦନା	Vardhanā	ଓରୁନମା

ບາງຄໍາ ອະຫວ່າງ ບາລີ ແລະ ສັນສກົດ ເມື່ອແປງເປັນກາສາລາວແລ້ວ ມີຄວາມໝາຍອັນດຽວ
ກັນ ແຕ່ສ່ວນໝາຍຄົນລາວເລືອກເອົາຕາມກາສາບາລີ ບາງເທື່ອກໍເອົາຕາມກາສາສັນສກົດ ແຊັ້ນ:

ບາລີ/Pāṭī				ສັນສກົດ/Sanskrit			
ଲୁହି	ଇସି	Isī	ଓିଶି	ଲିହି ³	କ୍ରସୀ	Rūḍrī	ରିହି
ଉତୁ	ଉତୁ	Utu	ଓୁତୁ	ଲିତୁ	କ୍ରତୁ	Rūtū	ରିତୁ
ଲୁହି	ଉଦ୍ଧି	Iddhi	ଓିଥୁହି	ଲିହି	କ୍ରଦିତ୍	Riddhi	ରିଥୁହି
ହନ୍ତ	ସାଗ	Sagga	ଶବ୍ଦା	ଭୃତ୍ତି	ଶଵରଗ	Svarga	ଶ୍ଵରତ୍ତ
ରୁକ୍ଖା	ରୁକ୍ଖା	Rukkhā	ରୁକ୍ଖା	ଲିଙ୍ଗ୍ରୁତ୍ତି	ଵୃକ୍ଷା	Vṛukṣā	ରିଙ୍ଗୁଖା
ଉପଜ୍ଞା	ଉପଜ୍ଞା	Upajjhā	ଉପଜ୍ଞା	ଉପାଦ୍ୟା	ଉପାଦ୍ୟା	ଉପାଦ୍ୟା	ଉପାଦ୍ୟା
କସିକମ୍	କସିକମ୍	Kasikamma	କସିକମ୍	ଲେଣ୍ଟ୍ରାକର୍ମ	କ୍ରଷତରକର୍ମ	Kaṣetrakarma	କବେତୁନଗର୍ମ
ନଚସିପପ	ନଚସିପପ	Naccasippa	ନଚସିପପ	ଲେଣ୍ଟ୍ରାକର୍ମ	ନାଟ୍ଟଶିଲପ	Nāṭṭaśilpa	ନାଯୁଯଶିଲପ

ຕ້ອງຂໍໂທສ-ຂໍອກໜ້າ ຕ ທໍ່ນັດວິ, ຖ້າຫາກທ່ານມັກປຣາຊົ່ວ່າຈາກຍັງອາວຸໄສ ພົບເຫັນຄວາມ
ຜິດພາດ ເພະວັດຮັງເປັນກາຣຸນຄົມທຽບໂຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ ແບບໂຕຕໍ່ໂຕໃຫ້ເບິ່ງເຫັນນັ້ນ.

(ກ) ສັດອ່ານແມ່ສະກິດຫັງແປດ

ກ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານ “ແມ່ ອີກ” (ໄຕ ມ ສະກິດ)

ຝົກ							
ຝົກ							
-ak	-āk	-ik	-īk	-uk	-ūk	-ek	-ok

ໂຕສະກິດຊ້ອນ ຫຼື ໂຕສະກິດຄູ່ໃນແມ່ ອີກ ມີ: ມ ພກກ (ຝົກ) (-kk), ມ ພກຂ (ຝົກ) (-kkh), ມ ພກ (ຝົກ) (-gg), ມ ພພ (ຝົກ) (-ggh).

ບາລී/Pāṭī	ສັນສກອີຕ/Sanskrit	
ຈົກວົງທີ	Cakkavatti	ຈົກວົງທີ
ທັງທີ	Dakkhiṇa	ທັງທີ
ຮັກ	Rakkhā	ຮັກ
ວິຊຸ	Viggaha	ວິຊຸ
ອຳມະເຫົວ	Aggamahesī	ອຳມະເຫົວ
ມາກ	Maggā	ມາກ
ບູກ	Byaggha	ບູກ
ສັກຍກາພ	Sakyabhāva	ສັກຍກາພ

ຂ. ໂຕຢ່າງກາຣອ່ານ “ແມ່ ອີງ” (ໄຕ ມ ສະກິດ)

ຝົກ							
ຝົກ							
-ak	-āk	-ik	-īk	-uk	-ūk	-ek	-ok

សំខ្លាបេរិញ ពាហ សម្រាប់អាជីវកម្ម និងបង្ការពេជ្រី ដើម្បីអនុញ្ញាត ពាហ (ឪ/-៥=-NG) ខ្លួនគឺជាគារ
ពិនិត្យ ពីរតឹម្យារកម្មណូនុញ្ញាត និងការបង្ការពេជ្រី (៥ = a៥) និងគោលការណិត ដូចសម្រាប់ស្ថានជាកម្ពស់
(៨) ពីពិនិត្យគុណភាព ឬ ពិនិត្យពីអាជីវកម្ម ដែលមានការបង្ការពេជ្រី ដើម្បីបង្ការពេជ្រី។

បាតិ/Pāṭī			សាស្ត្រឥណទាន/Sanskrit		
ឈើ	Saṅgho	សំដិន	ឈើ	Saṅgho	សំដិន
ឈើ	Iṅga	ឥក	ឈើ		
ឈើ	Tuṅga	ពុក	ឈើ		
ឈើ	Ubbeṅgāpīti	ឧុធនាបិពិ			
ឈើ	Vamśa	វំស	ឈើ	Vamśa	វំស
ឈើ	Cakkhum	ករុង	ឈើ	Cakṣum	ករុង
ឈើ	Hetuṁ	ពេច			
ឈើ	Lāṅgalī	ឡាយតិតិ			
ឈើ	Siṅga	សិន	ឈើ	Siṅga	សិន
ឈើ	Siṅhā	សិនា	ឈើ	Siṅhā	សិនា
ឈើ	Puṅgava	បុរុណុវ			
ឈើ	Evaṁ	ឈោវ	ឈើ	Evaṁ	ឈោវ
ឈើ	Kiṅsu	កុង្មុសុ			
ឈើ	Pulliṅga	បុលុនិ	ឈើ	Puṇliṅga	បុលុនិ
ឈើ	Cullaṅ	កុលុនំ			
ឈើ	Saṅgaha	សំរុចហា	ឈើ	Saṅgraha	សំរុចហា

ស. ពិភាក្សាប្រព័ន្ធឌាន់ “ឈរ ិត” (ពិនិត្យ សេវាទិន្នន័យ)

បាហិ/Pāṭī			សាស្ត្រ/Sanskrit		
វិច្ឆិកា	Citta	គិត្យុ	វិច្ឆិកា	Citra	គិត្យុ
ពិត្ធិ	Kitti	កិត្ធិ	ពិត្ធិ	Kirti	កិត្ធិ
អត្ថ	Attha	អត្ថ	អត្ថ	Artha	អត្ថ
លេង្វា	Jeṭṭhā	លេង្វា	លេង្វា	Jeṭṭhā	លេង្វា
សេដ្ឋិ	Seṭṭhī	សេដ្ឋិ	សេដ្ឋិ	Śreṣṭhī	សេដ្ឋិ
មគ្គុ	Maccu	មគ្គុ	មគ្គុ	Mṛutyu	មគ្គុ
មគ្គុ	Macchā	មគ្គុ	មគ្គុ	Matsyā	មគ្គុ
ឲ្យុ	Icchā	ឲ្យុ	ឲ្យុ	Riśyā	ឲ្យុ
វិជ្ជាត្រូវ (វិជ្ជាត្រូវ)	Vijjā	វិជ្ជាត្រូវ	វិជ្ជាត្រូវ	Vidyā	វិជ្ជាត្រូវ
ឃុំឃុំ	Majjhimā	ឃុំឃុំ	ឃុំឃុំ	Madhyamā	ឃុំឃុំ
សុទ្ធតឹ	Suddhi	សុទ្ធតឹ	សុទ្ធតឹ	Śuddhi	សុទ្ធតឹ
វិទ្យា	Vuḍḍhi	វិទ្យា	វិទ្យា	Vṛiddhi	វិទ្យា

ស. ពិភាក្សាប្រព័ន្ធឌាន់ “ឈរ ិន” (ពិនិត្យ សេវាទិន្នន័យ)

បាហិ/Pāṭī			សាស្ត្រ/Sanskrit		
ធម្មិ	Khanti	ធម្មិ	ធម្មិ	Kṣānti	ធម្មិ
បន្ទុ	Paññā	បន្ទុ	បន្ទុ	Prajñā	បន្ទុ
បុណ្យ	Puñña	បុណ្យ	បុណ្យ	Punya	បុណ្យ
ពាលុ	Taṇhā	ពាលុ	ពាលុ	Tasiṇā	ពាលុ
ឲ្យ	Uṇha	ឲ្យ	ឲ្យ	Uṣṇa	ឲ្យ
ឲ្យ	Culla	ឲ្យ	ឲ្យ	Kṣulla	ឲ្យ

గ. තෙයෝගාත්‍යాన “అంగ రిప” (గිණ ०८ శాఖා)

භාෂි/Pāli			සංස්කෘතී/Sanskrit		
උපුල	Uppala	ఉప්పల	ଉତ୍ପଳ	Utpala	ఉట్పల
దళ	Gabbha	ఇఫుగ	గର୍ଭ	Garbha	ఇఫుగ
ఖార్జ	Sabbe	సఫుయె	ఖార్జై	Sarbe	సఫుయె
పుష్పం	Puppham	పుష్పం	పుష్పమ	Puṣpam	పుష్పం
ఖృష్ట	Subbata	స్ఫుఫ్త	ఖృష్ట	Suvarta	స్వార్థ
పర్బాజ్ఞ	Pabbajjā	పఫుఫ్లుఖా	పర్బాజ్ఞ	Parbajjā	ప్రఫుఫ్లుఖా

ජ. තෙයෝගාත්‍යాన “అంగ రిమ” (గිණ ०८ శాఖා)

භාෂි/Pāli			සංස්කෘතී/Sanskrit		
ධర్మ	Dhamma	ధనుమ	ధర్మ	Dharma	ధనుమ
దంబిర	Gambhīra	ధమ్మగీర			
భాషణ	Ārammaṇa	భాషణ	భాషణ	Āramṇa	భాషణ
పంచ	Campā	జమ్పా			
సంపాద	Samphassa	సముచ్ఛస	సంపాద	Samphassa	సంపాద

మ. තෙයෝගාත්‍යాన “అంగ రెయి” (గිණ ०९ శాఖා)

භාෂි/Pāli			සංස්කෘතී/Sanskrit		
అయి	Mayham	ముయి			
అయిం	Eyyam	ఏయి			
అయికార	Ayyakāra	అయిగార			
అయియెయి	SātHEYyam	శాటెయి			
భియ	Bhiyya	గియ			

ຊ. ໂຕຍ່າງກາຮອ່ານ “ແມ່ ອາວ” (ໄຕ ອວ ສະກິດ)

ບາລີ/Pāli		ສັນສກອິຕໍາ/Sanskrit
ຈິ່ງ	Jīvha	ຊື່ວໜ້າ
ຕະບູດຫຸ່ນ	Tamavhayam	ຕາມວຸຫຍໍ
ນົມິດູງ	Savīnya	ສົວນຸ່ມ

ຊ. ກາຮລົບ, ກາຮເຜີ່ນ ແລະ ກາຮປ່ຽນພັດທະນາຂະຈາກເຄົ້າສັຟ

ຄໍາທີ່ກາສາບາລີ-ສັນສກອິຕໍາ ໃຊ້ໄຕອັກບໍດັດຮວ ແຕ່ບາງເຫຼືອລາວເຜີ່ນອີກໄຕໜຶ່ງ, ກົງກັນຂ້າມ ຄໍາທີ່ມີສອງໄຕ ຊັ້າພັດຕັດອອກໄຕໜຶ່ງແລ້ວປ່ຽນພັດທະນາຂະບາງໄຕກຳນິ ໂຕຍ່າງດັ່ງນີ້:

ເຄົ້າສັຟ	Pāli/Sanskrit	ດັດແປງໃໝ່	Modifié/ed	ລາວເຜີ່ນເຂົ້າ	ລາວຕັດອອກ
ຜູ້ນາລີ	Kumāra	ຜູ້ນາລີ	Kummāra	ກຸນຸມາຣ	
ຜູ້ນາລີ	Kumārī	ຜູ້ນາລີ	Kommarī	ກົນຸມຮີ	
ດູດກາວ	Guṇabhbāva	ດູດກາວ	Guṇubhbāva	ຄຸຕຸຕາກາພ	
ວຸດໍ	Cullarī	ວຸດໍ	Cularī	ຈຸລັງ	
ບຫຼຸບດ	Paccupanna	ບຫຼຸບດ	Pacupana	ປຈຸບັນ	
ບອື້ອງຈາດ	Pariccāga	ບອື້ອງຈາດ	Paricāga	ບໍ່ອື້ອງຈາດ	
ບ້າງ/ບ້າງ	Paññā/Prajñā	ຜູ້ວັນ	Phyā	ຜູ້ວັນ	
ບນັບ/ບນັບ	Pasama/Prasama	ຜູ້ບັນ	Phsoma	ຜູ້ບັນ	
ଉಡະນາຕູ	Udakasāttha	ଉଡະນາຕູ	Udakkasāttha	ອຸທກຸກສາຕູ	
ଉດືບ	Uddisa	ଉດືບ	Udisa	ອຸທືບ	
ଉບັລ	Uppala	ଉບັລ	Upala	ອຸບັລ	
ଉປັດທີເຫຕູ	Upattihetu	ଉປັດທີເຫຕູ	Uppatihetu	ອຸປັດທີເຫຕູ	
ଉຕ້ອ/ଉຕ້າລີ	Uttara/Uttāra	ଉຕ້ອ/ଉຕ້າລີ	Utara/Utāra	ອຸດໍດອ	

మ. గార్డెన్స్ టొమ్పెంటోస్ లేకపై టొమ్పెంటోస్ విషయం

టొమ్పెంటోస్ లేకపై టొమ్పెంటోస్ విషయం కింది వివరాలను చూసామని అనుమతి కొనిపోతాడు. టొమ్పెంటోస్ లేకపై టొమ్పెంటోస్ విషయం కింది వివరాలను చూసామని అనుమతి కొనిపోతాడు. టొమ్పెంటోస్ లేకపై టొమ్పెంటోస్ విషయం కింది వివరాలను చూసామని అనుమతి కొనిపోతాడు.

టొమ్పెంటోస్ లేకపై టొమ్పెంటోస్ విషయం కింది వివరాలను చూసామని అనుమతి కొనిపోతాడు. టొమ్పెంటోస్ లేకపై టొమ్పెంటోస్ విషయం కింది వివరాలను చూసామని అనుమతి కొనిపోతాడు.

బాలి/Pāṭī			సంస్కృతి/Sanskrit		
అగ్గా	Aggaya	అగ్గా	అగ్రా	Agraya	అగ్రా
పల్వ	Palva	పల్వ			
తుమ్మ	Tumham	తుమ్మ			
వుల్హాతె	Vulhate	వుల్హాతె			
కాన్యానాం	Kaṇyānaṁ	కాన్యానాం			
సబ్బగల్లా	Sabbagalā	సబ్బగల్లా	సర్బగలా	Sarbagalā	సర్బగలా
ద్వార	Dvāra	ద్వార			
ద్వాద్శాకీర్తి	Dvādasākitti	ద్వాద్శాకీర్తి	ద్వాద్శాకీర్తి	Dvādaśākirti	ద్వాద్శాకీర్తి
స్వాక్ఖాతో	Svākkhāto	స్వాక్ఖాతో			

ດ. ຮອບຮວມແນ່ສະກິດຫັງແປດອີກເທື່ອໝຶ່ງ ອະຫວ່າງ ບາລີ ແລະ ສັນສກອີຕ

ເພື່ອໃຫ້ອ່ານໄດ້ຍໍ່ອັນຂັ້ນ, ໃນໜັນນັ້ນ ຂ້າພເຈົ້າຂໍເອົາໄຕອັກບໍ່ໄຫຍ້ມາສົມທຽບ ເພື່ອໃຫ້ເຫັນຄວາມ
ແຕກຕາງຂອງໄຕສະກິດຊອນ ອະຫວ່າງ ບາລີ ແລະ ສັນສກອີຕ, ຄືດວ່າ ຫຼາຍທ່ານຄົງຈະບໍ່ຊຸມເຄີຍກັບ
ໄຕລັນມົລາວ ແລະ ເຫວະນາຄົມ (ຮິນດີ) ເທື່ອ ແຕ່ຖ້າເປັນໄຕໂຣແມ່ງ ຮູ່ວ່າບໍ່ມີບັນຫາຢູ່ແລ້ວ. ຈຶ່ງສັງເກດ
ເບິ່ງໄຕສະກິດຊອນຂອງແນ່ສະກິດຈຳນວນໝຶ່ງ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ບາລີ/Pāṭī				ສັນສກອີຕ/Sanskrit			
ວັດ	ຈຸກ	Cakka	ຈຸກ	ວັດ	ຈຸກ	Cakra	ຈຸກ
ນິ້ງໆ	ສຶກ່າ	Sikkhā	ສຶກ່າ	ນິ ² ້ງ ₃ ໆ	ศිກ්ෂා	Sikṣā	ສຶກ່າ
ຜົດໆ	ມຄຸຄາ	Maggā	ມຄຸຄາ	ຜົດໆ	ມາຮຸຄາ	Mārgā	ມາຮຸຄາ
ວັນຍຸຕ	ວະນຸແນຸດຸດ	Vannayutta	ວັນຍຸຕຸຕ	ວັນຍຸຕ	ວະນຸແນຸດຸດ	Varnayukta	ວັນຍຸດຸດ
ອຸ້ນຫຼື	ອຸ້ນໜູມີ	Upañhabhūmi	ອຸ້ນຫຼື	ອຸ້ນຫຼື	ອຸ້ນໜູມີ	Upañhabhūmi	ອຸ້ນຫຼື
ນົ່ວ່າດ	ສໍາຂານຸດ	Saṅkhānta	ສົ່ວ່ານຸດ	ນົ່ວ່າດ	ສໍາກວານຸດ	Samkrānta	ສໍາກວານຸດ
ນົ່ວ່າລ	ສໍາກວາຊ	Samkrāja	ສໍາກວາຊ	ນົ່ວ່າລ	ສໍາກວາຊ	Samkrāja	ສໍາກວາຊ
ບອິງງາດ	ປຣິຈຸຈາຄ	Pariccāga	ປຣິຈຸຈາຄ	ບອິງງາດ	ປຣິຈຸຈາຄ	Parityāga	ປຣິຈຸຈາຄ
ນັດ	ສົດຕ	Satta	ສົດຕ	ນັດ	ສົດວ	Satva	ສົດວ
ນັດຸ	ສົດຕຸ	Sattū	ສົດຕຸ	ນັດ	ສົດວ	Satrū	ສົດນູ້
ນູ້	ສົຈຸ	Sacca	ສົຈຸ	ນູ້	ສົດຍ	Satya	ສົດຍ
ບນັດ	ປສົດ	Pasattha	ປສົດ	ບົນ ² ນ ³	ປຸຮົກຫຼູ້	Praśraṣṭha	ປຣົດຫຼູ້
ເບາດ	ໂປສົດ	Postha	ໂປສົດ	ເບານ ³	ໂປໜ້ງ	Poṣṭha	ໂປໜ້ງ
ວິດິວິ້ນິ້ດ	ຈິຕຸຕົວິຫຼາ	Cittavijjā	ຈິຕຸຕົວິຫຼາ	ວິດິວິ້ນິ້ດ	ຈິຕຸວິຫຼາ	Citravidyā	ຈິຕຸວິຫຼາ
ນິ້ດິດ	ສຶກຫຼຸດ	Siddhattha	ສຶກຫຼຸດ	ນິ້ດິດ	ສຶກຫຼຸດ	Siddhārtha	ສຶກຫຼຸດ
ບູບັງ	ບຸປັພ	Pupphā	ບຸປັພ	ບູບັງ	ບຸປັພ	Puṣpā	ບຸປັພ
ນັດດຸດ	ສົພົມຄຸດ	Sabbagudā	ສົພົມຄຸດ	ນັດດຸດ	ສົພົມຄຸດ	Sarbagudā	ສົພົມຄຸດ
ບູບັບເທ	ບຸພົມປາກ	Pubbapada	ບຸພົມປາກ	ບູບັບເທ	ບຸພົມປາກ	Purbapada	ບຸພົມປາກ
ດິຕິ	ທິດຸດີ	Dithī	ທິຕຸຕິ	ດິຕິ	ທິຕຸຕິ	Driṣṭī	ທິຕຸຕິ
ຜດໝ	ມນຸສຸສ	Manussa	ມນຸສຸສ	ຜດໝ	ມນຸ່ຍ	Manusya	ມນຸ່ຍ
ດຸນວ່າກ	ອຸສຸສາກ	Ussāha	ອຸສຸສາກ	ດຸນວ່າກ	ອຸຕຸສາກ	Utsāha	ອຸຕຸສາກ

ກາຄທີ ມ

ບັດອ່ານພົບມືນຕີ ເປັນກາສາບາລີ

(ຢັງບໍ່ທັນມີຄໍາແປ ອຮນອ່ານໄປຊຳຊາກ່ອນ)

ຜູດອຕລບຕາບ ພຸທລອຕນະປນານະ

BUDDHARATANAPANĀMA

ຮເຜົາຕານຍ ກດဝເຕຣາ ນອບເຕຣາ ບິຊຸານບຸດຸດົມ.

ບໂມຕສູສ ກຄວໂຕ ອອຫໂຕ ສນຸມາ ສມູພຸທລສູສ.

Namotassa bhagavato arahato sammā sambuddhassa.

ເບຍ ບດີບິແດງ ອລເຕຣາດິບຸລເ ບາວ໌ ບເວດ໌ ບຫຕີ ອິເຂຍແຍງ.

ໂຍ ສນຸນິສິນົໂນ ວໂພລິນູລເ ມາວ໌ ສເສນໍ ມຫຕີ ວິເຊຍູໂຍ.

Yo sannisinno varabodhimūle maram sasenam mahatim vijeyyo.

ບິຊຸາດິບາດຖື ນົດຫຼາຍເຕຣາ ເລັງຕຸຕຸແງ ຕໍ ບຕະບາຜີ ຖຸດໍ.

ສມູໂພລິນາຄຈຸນີ ອນນຸຕະບາໂຕ ໂລກຸຕຸຕົມ ຕໍ ປຕມານີ ພຸທຸ່ນ.

Sambodhimagacchi anantayāto lokuttamo tam pañamāmi buddham.

**ເຍ ວ ຖຸດ້າ ນັກີຕາ ວ ເຍ ວ ຖຸດ້າ ນົດລັດຕາ ບຫຼຸບົງລ ວ ເຍ
ບຸດ້າ ນັກ ອັບ ອັບ ບຸດ້າ.**

ເຍ ຈ ໂສ ພຸທຸນາ ອຕີຕາ ຈ ເຍ ຈ ພຸທຸນາ ອນາຄຕາ ປຈຸຈຸປນຸນາ ຈ ເຍ
ພຸທຸນາ ອຫໍ ວນຸຫານີ ສັບພທາ.

Ye ca so buddhā atītā ca ye ca buddhā anāgatā paccupannā ca ye
Buddhā aham vandāmi sabbadā.

ບຸກິບີ ເນົາ ກດັວ ນອກ ນິກູ້ນິກູ້ເຊົາ ອິນຸ້າວອຕະນິບູ້ແລ້ວ
ນິດຕາ ເລັກເຕີຣຸ ນິດຕາເອົາ ບຸລິນິດບຸນາອົດ ນິດຕາ
ເຮັດວຽກ ຕຸແຮງ ກດັວຕີ.

ອີຕີປີ ໄສ ກຄວາ ອຣທໍ ສມູນາສມູພຸຖຸໂລ ວິຊາຈອຕະສູນປຸນໄມ ສຸກຸໂຕ ໂກວິຫຼ
ອນຸຕຸຕໂລ ປຸກິສະນຸມສາຣິ ສຕຸຕາ ເຫວັນນຸ້ສູສານຳ ພຸທຸໂລ ກຄວາຕີ.

Itipi so bhagavā araham sammāsambuddho vijjācaranāsampanno suggato lokavidū¹
Anuttaro purisadhammasārathi satthā devamanussānam buddho bhagavāti.

ຕຸ່ມ ດີເລີກ ພາວັດຕູ້ກ ນອກ ດັວກໃໝ່.

ພຸທຸ່ນ ຊືວິຕໍ ຍາວນິພົພານຳ ສອດໍ ຄຸມາມີ.

Buddham jīvitam yāvanibbānam saranam gaccāmi.

ດັ່ງ ເບ ນອກ ອ່ານ ຕຸ່ມ ເບ ນອກ ອ່ານ ອ່ານ ອ່ານ ອ່ານ ອ່ານ
ເກາຕຸ ເບ ດັບດີລໍ.

ນຕຸຖິ ເມ ສອດໍ ອຸນຸລົ ພຸທຸໂລ ເມ ສອດໍ ວິ່ນ ເອເຕັນ ສຈຸຈວຊຸເຊັນ ໂຫຼຸ ເມ ຊຍມງົຄລໍ.

Natthi me saranam aññam buddho me saranam varam etena saccavajjena
hotu me jayamaṅgalam.

ອຸຕຸບັດ ອຸຕຸບັດ ບາບບັນ ອຸຕຸບັດ ຕຸ່ມ ເບ ອຸຕຸບັດ ເບ
ຕຸ່ມ ອຸຕຸບັດ ຕຸ່ມ ເບ.

ອຸຕຸຕຸມງົຄນ ວນຸຫ່າ ປາທປໍສັ ວຸຕຸຕຸມ ພຸທຸໂລ ໂຍ ແລິໂນ ໂຫຼຸ ພຸທຸໂລ ຂົມຕຸ ຕໍ ມໍ.

Uttamaṅgena vandeham pādapāṁsum varuttamam buddhe yo khaliko doso
buddho khamatu tam mamaṁ.

**భ్రమితాపదాఖ రసమవ్తమప్నామః
DHAMMARATANAPANĀMA**

ఇఘ్నాటికోచిబాటో ఇషాం బెంత్తుబ్యాంఎంబ త్రుం వ ఒర్లో దభ్రో
ఇయం నాట్తికో బగీటో దియ్యోగ్దిటో త పటబాహి దభ్సు.

అభుగ్గికొర్చియిప్పో ఇనాము మొగ్గుప్పుప్పోసయ త్రుం జ మళ్ళీ వమ్మో ఓయం సుత్చిగ్గో
పక్కిటో నీయ్యానీగో త పంచామీ వమ్ముము.

Aṭṭhingakariyapatho janānam pokkhappavesaya ujū ca maggo dhammo ayam santikaro
pañito niyyāniko tam panāmi dhammam.

యె వ దభ్రో ఇటీటా వ యె వ దభ్రో ఇషాంతా బ్యుబ్యుఫ్లు వ యె
దభ్రో ఇహం ఠంత్తుభాహి నాటో.

యె జ వమ్ముమా ఓటీటా జ యె జ వమ్ముమా ఉనాణటా ప్రజ్ఞప్నుమా జ యె
వమ్ముమా ఓహం వమ్ముమా లిఫ్పుపథా.

Ye ca dhammā atītā ca ye ca dhammā anāgatā paccupannā ca ye
dhammā aham vandāmi sabbadā.

శ్వాంత్తుగటో గదంతా దభ్రో నాట్తియ్యుటో ఇటాలీటో లుహిబమీటో
క్రుపదయిటో బ్యుత్తం డెరితట్టో రీల్లుహితి.

సౌగ్మాణో గాంధా వమ్మో సుభీయ్యగీగో ఋగాలిగో ఏతీప్లసిగో ఔప్పయీగో
ప్రజాటుతుం వోతిటఫుషో విష్ణుష్ణుతీతి.

Svākkhāto bhagavā dhammo sandiṭṭhiko akāliko ehipassiko opanayiko
paccattam veditabbo viññūhīti.

దభ్సు దిరిత బ్యాందిశ్శుం భాం దభ్సుభాహి.
వమ్ముము శీఓట యాంబిఫుపాము శాం ఉమామి.

Dhammam jīvitam yavanibbanaṁ saraṇam gaccāmi.

ດັ່ງນີ້ ເພື່ອ ນອກ ນຸ້ມ ດັ່ງ ເພື່ອ ນອກ ອລ ປະຕິ ປະຕິ ນວັດ ນວັດ
ເບົາຕູ ເພື່ອ ລົບຜົດ.

ນາຖື ເມ ສອກ ອຸນຸ້ມ ລຸ່ມ ເມ ສອກ ວຳ ເອເຕັນ ສົງຈວຊຸເນ ໂຫຼຸ ເມ ຊຍມງົຄລໍ.

Natthi me saranam aññam me saranam varam etena saccavajjena hotu me jayamaṅgalam

ອຸ້ມ ເດືອ ອຸ້ມ ດັ່ງ ດັ່ງ ອຸ້ມ ດັ່ງ ເບົາຕູ ພົມ ດັ່ງ ດັ່ງ
ດັ່ງ ພົມ ດັ່ງ ຕໍ່ ດັ່ງ.

ອຕຸຕນງເຄີນ ວນຸ່ຫໍ່ ລຸ່ມ ລຸ່ມ ທຸວິລ ວຳ ລຸ່ມ ໂຍ ຂລິໂກ ໄກໄສ
ລຸ່ມ ເມ ດັ່ງ ຕໍ່ ມຳ.

Uttamaṅgena vandeham dhammañca duvidham varam dhamme yo khaliko doso
dhammo khamatu tam mamaṁ.

ນະບີອຕລບຕາງ ສັງພຣຕນະປນາມະ SAṄGHARATANAPANĀMA

ນເຂົ້າ ອິນູແຮງ ອອດຕື່ງເກາຍງາ ນັດື້ນີ້ເຍງາ ນັດື້ນີ້ເຍງາ ນັດື້ນີ້ເຍງາ
ດູເຕີ ເຮັດທີ ນັດື້ນີ້ບຕູ ອຸດນວໂຕ ຕໍ່ ບຕບາກີ ນະບີ.

ສົງໂພ ວິສຸຫຼ ໂກ ທກວິຕົງໂຍ ສນຸຕິນຮິນຫ ໂຍ ສຸພມລຸ່ມປົກິໂນ ອຸດເຫີ ເມເກີ
ສມິຫຼົກປຸດ ອນາສໄວ ຕໍ່ ປກມານີ ສົງໝ.

Saṅgho visuddho varam dakkhineyyo santinarindayo sabbamalappahino gunehi nekehi
Samiddhipatto anavaso tam pañamāmi saṅgam

ເຍ ວ ນຈີ່ ອົກຕາ ວ ແຍ ວ ນຈີ່ ອົດຕາ ປູປູບູຜູ ວ ແຍ
ນຈີ່ ອົກ ອໂດກໃໝ ນັງຕາ.

ເຢ ຈ ສົງພາ ອຕິຕາ ຈ ເຢ ຈ ສົງພາ ອນາຄຕາ ປຈຸຈຸປປນຸນາ ຈ ເຢ
ສົງພາ ອທ່ ວນຸຫາມີ ສັງພທາ.

Ye ca saṅghā atītā ca ye ca saṅghā anagatā raccupannā ca ye
saṅghā aham vandāmi sabbadā.

ນູບົບົບແລ້ ກດັກຕາ ນາໂຕນເຂີ່ ອູນູບົບົບແລ້ ກດັກຕາ
ນາໂຕນເຂີ່ ລູກບົບົບແລ້ ກດັກຕາ ນາໂຕນເຂີ່
ນາບິວົບົບົບແລ້ ກດັກຕາ ນາໂຕນເຂີ່ ພຣຶດ ວຕ້າກີ
ບຸລິນຍຸດາດີ.

ສຸປົມືປູນ ກຄວໂຕ ສາວກສົງໂພ ອຸຊູປົມືປູນ ກຄວໂຕ ສາວກສົງໂພ ນາຍປົມືປູນ
ກຄວໂຕ ສາວກສົງໂພ ສາມີຈີປົມືປູນ ກຄວໂຕ ສາວກສົງໂພ ຍ້າທໍ ຈຕູຕາກີ ປຸອືສຍຸຄານີ.

Supatipanno bhagavato savakasaṅgho ujupaṭipanno bhagavato savakasaṅgho ñāyapaṭipanno
bhagavato sāvakasaṅgho sāvicipaṭipanno bhagavato sāvakasangho yadidam cattāri
purisayugāni.

ອຸ່ນ ບຸລິບູດລາ ດົນ ກດັກຕາ ນາໂຕນເຂີ່ ອຸກຫຼາເນັງ
ບຸກຫຼາເນັງ ເຕື່ງໆເນັງ ອຸ້ນລົບຕອດົກີເຍົ ອຸດຕ້ອ ບຸ້ນູແຮ້ຕໍ
ເລົາຕ່າມາກີ.

ອບຸກ ປຸອືສຍຸຄານ ເອສ ກຄວໂຕ ສາວກສົງໂພ ອາຫຸເນັຍ ໂຍ ປາຫຸເນັຍ ໂຍ
ທກຸຂີເນັຍ ໂຍ ອຸ້ນຊົລິກາຕີ ໂຍ ອນຸຕຸຕຳ ປຸ້ນຸນກຸເຂອຕູຕໍ ໂລກສູສາຕີ.

Aṭṭha puripuggalā esa bhagavato sāvakasangho āhuṇeyyo pāhuṇeyyo
dakkhiṇeyyo añjalikaraṇīyo anuttaram puññakkhettam lokassāti

ນຂົງ ດີဝິຕໍ່ ພາວດິຕູາດໍ ນອຕໍ່ ດວກເບີ.

ສົງພໍ ຂົວື່ຕໍ່ ຍາວນິພຸພານໍ ສອນໍ ຄຸນາມີ.

Saṅgham jīvitam yāvanibbānam saranam gaccāmi.

ດຕື່ ເບ ນອຕໍ່ ອຸລູ່ ນເຂົ້າ ເບ ນອຕໍ່ ອ່ ລເຕຣ ນຢູ່ໂຊຊຣ
ເກາຕູ ເບ ດັບດີລໍ.

ນຕຸຖື ເມ ສອນໍ ອຸລູ່ ສົງໄພ ເມ ສອນໍ ວ່ ເອເຕັນ ສຈຸຈວຊຊເນ ໂຫຼຸ ເມ ຊຍມງຄລໍ.

Natthi me saranam aññam saṅgho me saranam varam etena saccavajjena hotu me
jayamañgalam.

ດູ້ບເດີບ່ ອ່ ດູ້ບ່ ນຂົງໄລ ດູ້ດູ້ດູ້ບ່ ນເຂົ້າ ເບ ອລິຕາ
ເຮັງນັງ ນເຂົ້າ ອຸລູ່ ຕໍ່ ບໍ່.

ອຕຸຕມງຄເທິນ ວນຸເຫໍ່ ສົງພຸຈ ທຸວິຖຸຕມ ສົງເຢ ໂຍ ອລິໂກ ໂຫຼີສ
ສົງໄພ ພມຕຸ ຕໍ່ ມມໍ.

Uttamangehamna vandeham saṅghañca duvidhuttamam saṅghe yo khaliko doso
saṅgho khamatu tam mamañ.

ດໍວໃຫ້ ໄສະດາຕຸ ປູດິຫຼ ຄໍາໄຫວ້ພຣະນາຖຸອິງຄົກ

(How to pray “Pradhātu Inga-Hang Stupa”)

(ຕົ້ນສະບັບອຽນຕາມສຽງດ້ວຍພັນຊັນຂະລາວ ၆၇ ໂຕ, ຂ້າພເຈົ້າລອກເປັນໂຕອັກບໍ່ອຮັນມີລາວ ຕາມຄວາມສາມາຕົກທີ່ພໍຮູ້ ຖ້າຫາກທ່ານນັກປຣາຊົນອາຈາຣຍ ແລະ ຊ່ວຍຊານທາງດ້ານນີ້ເຫັນຄວາມຜິດພາດ, ຈຶ່ງສິ່ງຄໍາຕຳມີຕິດຸນໄປໄດ້ ຕາມທີ່ຢູ່ທາງ E-Mail ເພື່ອຈະໄດ້ແກ້ໄຂ ແລະ ບັນບຸງໃຫ້ຖືກຕ້ອງກວ່ານີ້)

ດໍວໃຫ້ ດໍວໃຫ້ ດໍວໃຫ້ ດໍວໃຫ້ ດໍວໃຫ້

ນໂມຕສුස ກຄວໂຕ ອຣහໂຕ ສමුනා ສමුພූඛසුස

Namotassa bhagavato arahato sammā sambuddhassa

(ເວົ້າຄືນສາມເຫື່ອ/Repeat 3 times)

ຕຸຕຸນະແຜ ເຕົມະແຜ ຕົມະເບາ ເຕົມະເບາ ດັວກແຫຼ່ງ ດັວກແຫຼ່ງ ດັວກແຫຼ່ງ

ຕຸດຸ ດັບກຳ ດັບກຳ ດັບກຳ ດັບກຳ

ກຸກຸກຸສນຸໂໂ ໂກນາຄມໂໂ ກສຸສໂໂ ໂຄຕໂໂ ອອີຍເມຕຸຕຍຸໂຍ ປັນຈ ພຸ່ຫຼາ

ນມານີ ອຫ້ວນຸຫາ ມີສຸພຫາ ສາດຸ

Kukkusando gotamo kassapo aryamettayyo pañca buddhā
namāmi ahaṁvandā misabbadā sādhu

(ຂາບລົງເຫື່ອໜຶ່ງ/Prostrate once)

ບຸລືບາຍູ ດິນາຍູ ເຕົມະບາຍູ ບຸລືບາຍູ ດິນາຍູ ດັດລາຍູ
ດິນາຍູ ອຸປລືບາຍູ ດິນາຍູ ເຫຼືບາຍູ ດິນາຍູ ດັດດິນາຍູ
ນາລາລູແຜ ເວຕິບຍູ ດັບກຳ ຕຸດຸ ດັບກຳ ຕຸດຸ ດັບກຳ
ນີ້ລົບນາດັບກຳ ດັບກຳ ດັບກຳ

ປຸລິມາຍູຍ ທີ່ສາຍູຍ ທາງວິຕາຍູຍ ທີ່ສາຍູຍ ປຈຸລິມາຍູຍ ທີ່ສາຍູຍ ອຕຸຕອາຍູຍ ທີ່ສາຍູຍ ອຸປົກ
ມາຍູຍ ທີ່ສາຍູຍ ເຫັນຕິມາຍູຍ ທີ່ສາຍູຍ ອນຸທີ່ສາຍູຍ ສາລາລຸກູເຂອ ເຈັນຕິເຍ ມຫາສກູເຂອ ພຸທຸ
ລົ້າໂຮ ທາປີຕຳ ພຸທຸລົ້າຕຳ ກຣາຕຳ ສີຣສານມາມີ ອໜ່ວນຸຫາ ມີສັງພທາ **ສາດຸ**

Purimāyya disāyya dakkhiṇāyya disāyya pacchimāyya disāyya attarāyya disāyya uparimāyya
disāyya hettimāyya disāyya anudisāyya sālālukkhe cettiye mahāsakkhe buddhatire
dapittam buddhapittam kadhātam sirasānamāmi ahamvandā misabbadā **sādhu**

(ອາບລົງເຫື້ອໝຶ່ງ/Prostrate once)

ຕິດາຕະບູເອ ລາດລາດີບໍ ບິຕູ້ບໍ ບານນາກໍ ບິນຕູເຈາ ນາດຸ
ຕິໂຄຕປຸເອ ຮາຊານີໍຍ ສີກູ້ອີໍຍ ປາສາຫໍ ອໜ່ວນຸຫາ ມີສັງພທາ **ສາດຸ**

Tigotapure rājadhāniyam sikkhiyam pāsāham ahamvandā misabbadā **sādhu**

(ອາບລົງເຫື້ອໝຶ່ງ/Prostrate once)

ນາດຸ ນາດຸ ດຣແກງຕູຄູວຍ ດາຕູວິຕູ ດາຕູທະບ່ຍໍ ຖືຕູ້ວິຕູ ຕິດູ້
ຕິຫຼາມຍາ ອຸທັດິໂລ ອຸມາບລູ ບາລຕິຄູແລງ ຕຳ ຕຳ **ບາຫຼຸດຕູ້**
ຕິລັບຜູ້ເອງ ອຸດູແກງເອງໃໝ່ ອຸກໍານົດ ບິດູລຕູເຕາ ອຸກໍານົດ ບິດູຕູເຍົາ
ອຸກໍານົດ ບິນຕູເນົາ ອຸກໍານົດ ບິນຕູເຈາ ນາດຸ

ສາດຸ ສາດຸ ນົມພຸທຸນາຍ ອາຕູຈິຕູຕຳ ອາຕູຫາທຍໍ ກູມີຈຍໍ ຈິກຸ່ກໍ ພຣູຫມວັສູສາ
ອພວ່ວິວອ ອຸສູສຫນາ ມາລະກິງຊົມເລີຍ ພວ່ ພວ່ **ມາດ່ວນພື້ນ** ພຣະເອວບູບໂຣ ອນຸໂມຫາມີ
ອໜ່ວນຸຫາ **ມີຫຼຸລໂຕ** ອໜ່ວນຸຫາ ມີລາຕູໂຍ ອໜ່ວນຸຫາ ມີສັງພໂສ ອໜ່ວນຸຫາ ມີສັງພທາ **ສາດຸ**

Sādhu **sādhu** namobuddhāya dhātucittam dhātuhadayam bhūmicayam cakkumkam
brahmavessā **abavāmivor** utsahañce mālakimxōmleui bavaṁ bavaṁ māduanphōn
Braevaṭṭaro anumodāmi ahamvandā **midulato** ahamvandā midhātuyo ahamvandā
misabbaso ahamvandā misabbadā **sādhu**

(ອາບລົງເຫື້ອໝຶ່ງ/Prostrate once)

ເຄື່ອນໄຫວ ນູ້ອຳນວຍ ອຕດ ບໍລິການ ອຸທະນາຖາວອນ

ນາດ ນາດ ນາດ

ເມື່ອຕົນຕູ່ ສຸວັດພະນາກົດ ອຕນ ປົນຕູ່ ອໍາວຸ່ວາ ມີສຸພາຫາ

ສາວຸ ສາວຸ ສາວຸ

Chettachattam suvānūtarājataṁ ratanam panitam ahamvandā misabbadā
sādhu sādhu sadhu

(ອາບລົງສາມເຫື່ອ/Prostrate 3 times)

ຄໍາທີ່ສີງສັຍວ່າຂຽນຖືກ ຫຼື ແມັດ ເພາະບໍ່ມີຄໍາແປເປັນກາສາລາວ:

- ອຸທະນາຖາວອນ “ອຸທະນາຖາວອນ” abavaṁvivor (ຕົ້ນສະບັບຂຽນເປັນ “ອະພະວັງວິວອນ”)
- ຜິດໃຈຕາວ “ນິຫຼຸລໂຕ” midulato (“ນິຫຼຸລະໂຕ”)
- ຜາລົງຄູ່ແລງ “ມາລກີ ຂົມເລີຍ” mālakimxōmleui (ມາລະກົງຂົມເລີຍ)

ຄໍາໄຫວ້ພຣະສຸດມິນຕີເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ອນໄຫວ້ພຣະຍານເຊົ້າ

ຄໍາບຸຊາດອກໄນ້ຮູປທຽນກ່ອນ

(ພ້ອມດ້ວຍຄໍາແປ ເປັນກາສາລາວ ແລະ ອັງກລິສາ)

ບຸຊີແ ບູນໄລ ຕໍ່ ຕຸດໍ ນິກິບຸດຍາບ

ອິນິນາ ສກຸກາເຮັນ ຕໍ່ ພຸຖຸລົ ອກິປູຊຍາມ

Iminā sakkārena tam buddham abhipujayāma

ຂ້າພເຈົ້າ ຂໍບຸຊາພຣະພຸທຣເຈົ້າ ດ້ວຍເຄື່ອງສັກກາຣະອັນນັ້ນ,

May I worship the Blessed Buddha with these offerings?

ບຸຊີແ ບູນໄລ ຕໍ່ ດັບໍ ນິກິບຸດຍາບ

ອິນິນາ ສກຸກາເຮັນ ຕໍ່ ຮນຸມ ອກິປູຊຍາມ

Iminā sakkārena tam dhammam abhipujayāma

ຂ້າພເຈົ້າ ຂໍບຸຊາພຣະລົມມເຈົ້າ ດ້ວຍເຄື່ອງສັກກາຣະອັນນັ້ນ,

May I worship the Blessed Dharma with these offerings?

ບຸຊີແ ບູນໄລ ຕໍ່ ນໝີ ນິກິບຸດຍາບ

ອິນິນາ ສກຸກາເຮັນ ຕໍ່ ສົງພ ອກິປູຊຍາມ

Iminā sakkārena tam saṅgham abhipujayāma

ຂ້າພເຈົ້າ ຂໍບຸຊາພຣະສັງພເຈົ້າ ດ້ວຍເຄື່ອງສັກກາຣະອັນນັ້ນ,

May I worship the Blessed Saṅgha with these offerings?

(ອາບລົງເຫື່ອໜຶ່ງ/Prostrate once)

ທີ່ອຕະ-ນັບາດາດ ບລຸມືລ TIRATANA-SAMĀDĀNA PAÑCASĀLA ຄໍາໄຫວ້ພຣະຮັຕນະຕຣຍ ແລະ ຄໍາອາຫານາສິລຫ້າ

ອລຂໍ ນິບູວນິບູແຮງ ກດັກ ໄດ້ ກດັກ ອິນ ອິນ
ອຣ໌ ສນຸມາສນຸພຸ່ໂຣ ກຄວາ ພຸ່ທຸລ ກຄວນຸຕໍ ອກົວາເຫມີ

Arahām sammāsambuddho bhagavā buddham bhagavantam abhivādemi
ພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄເຈົ້າ ທີ່ເປັນພຣະອໍ່ອຫັນຕັດບໄຟກິເລສ ໄຟທຸກຂໃດຢ່າງສັນເຊິງ
ຕອັສຮູ້ຊອບໄດ້ດ້ວຍພຣະອົງຄອງ

To Him; the Blessed One, the Accomplished One and the Supremely Self-enlightened One,
having extinguished all the flames of desires and becomes rightly enlightened
through His own efforts.

(ອາບລົງເຫື້ອໝຶ່ງ/Prostrate once)

ນູ້ຕູ້ງຕາ ກດັກຕາ ດເບູວ ດິບ ດິບ
ສຸວາກຸ້າໂຕ ກຄວຕາ ອນຸໂມ ອນຸນົມ ນມສຸສານີ

Svākkhāto bhagavatā dhammo dhammam namassāmi
ພຣະຮັນເປັນຮັນນີ້ ທີ່ພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄເຈົ້າຕອັສໄວ້ດີແລ້ວ ຂ້າພເຈົ້າຂໍນອມນັ້ນສກາຣພຣະຮັນນີ້

To the Dharma of the Blessed One which was well-expounded, I salute the Dharma
with joined palms.

(ອາບລົງເຫື້ອໝຶ່ງ/Prostrate once)

ນູ້ບຕິບແຜ່ ກດັກຕາ ນາໂຕນເບີ້ຈ ນິບີ້ ດິບ
ສຸປຕິປນຸໂມ ກຄວໂຕ ສາວກສູໂພ ສົງພໍ ນມນີ

Supatipanno bhagavāto sāvakasaṅgho saṅgham namāmi
ພຣະສິງພໍສາວົກຂອງພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄເຈົ້າປິບຕິແລ້ວ ຂ້າພເຈົ້າຂໍນອມນັ້ນສກາຣພຣະສິງພໍ
To the Sangha of the Blessed One which are well-expounded, I salute the Sangha
with joined palms.

(ອາບລົງເຫື້ອໝຶ່ງ/Prostrate once)

ຍົກເລື່ອງໄວ້ຕໍ່ໜ້າພຣະພຸທຣູປ ແລ້ວວ່າ/Hold the offerings in front of the Buddha status and say:

ທະນາຄານ ດັບດີ ນິຕິ ພົມວິໄລ

ທຸກ ນິຕິ ພົມວິໄລ ດັບດີ ນິຕິ ພົມວິໄລ

Handasayam buddhassa bhagavato Pupphabā gamanakāram karomase

(ຂາບລົງເຫື່ອໝຶ່ງຮັບພ້ອມກັນວ່າ/Prostrate once and accept together)

(ຕໍ່ໜ້າດ້ວຍ “ໄຕສອດຄົມນີ້” ໜ້າ **54**/Continued with “Three Refuges” at page **55**)

ປິຈຸນິລ ສີລຫ້າ PAÑCASĀLA

(The Five Precepts)

1. ບາຄາຕິບາຕາ ໂອບດີ ນິຕິ ປິຈຸນິລ ນິຕິ ພົມວິໄລ

ປາຕາຕິປາຕາ ເວັມດີ ສີກູ້າປໍ່ ສມາທິຍາມີ

Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສນາຫານສີກູ້າບີທ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກກາຣອ້າສັຕ້ອງຕັດຊີວິຕ້າງປ່ອງ

I undertake to observe the precept of abstaining from killing animals.

2. ອຸດິດູດັກ ໂອບດີ ນິຕິ ປິຈຸນິລ ນິຕິ ພົມວິໄລ

ອທິນຸນາຫານາ ເວັມດີ ສີກູ້າປໍ່ ສມາທິຍາມີ

Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສນາຫານສີກູ້າບີທ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກກາຣອີ້ສົງຂອງຄົນອື່ນ

I undertake to observe the precept of abstaining from stealth.

3. ຖາແບ່ນຸ ບິຈຸນິລ ໂອບດີ ນິຕິ ປິຈຸນິລ ນິຕິ ພົມວິໄລ

ກາເນສຸ ມິຈຸນາຈາຣາ ເວັມດີ ສີກູ້າປໍ່ ສມາທິຍາມີ

Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສນາຫານສີກູ້າບີທ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກກາຣປະິຕິຜິດໃນທາງການ

I undertake to observe the precept of abstaining from sexual misconduct.

4. ບຸນາວັດຈາ ໂອບດີ ນຶ່ງຕູກປົດ ມະກຳຍາບີ

ມຸ່ສາວາຫາ ເວຣມຕີ ສຶກຂາປໍທໍ ສມາທີຍາມີ

Musāvādā veramaṇī sikkhāpadam̄ samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສມາຫານສຶກຂາບີທ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກກາຣເວົ້າຕົວະ

I undertake to observe the precept of abstaining from false speech.

5. ນຸ້ອາເບລຍ ບັນດູບບົກເຜົງແຮງ ໂອບດີ ນຶ່ງຕູກປົດ ມະກຳຍາບີ

ສຸຮາເມຣຍ ມຊຸຊປມາຫຍຸການາ ເວຣມຕີ ສຶກຂາປໍທໍ ສມາທີຍາມີ

Surāmeraya majjapamādaṭṭhānā veramaṇī sikkhāpadam̄ samādiyāmi.

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສມາຫານສຶກຂາບີທ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກກາຣດື່ນເຫຼົ້າແລະຂອງມິນເມົາ
ທີ່ເຮັດໃຫ້ຈິຕໃຈມິວໝອງ

I undertake to observe the precept of abstaining from liquor, alcohol or
intoxicants which becloud the mind.

ບໍລິຫຼັກ ພາວດ ຄໍາອາຣາຫມາສີລຫໍາ PAÑCASĀLA YĀCANA

(Request for the Five Precepts)

ଉତ୍ତାନ ଉଚ୍ଚ ଗଣ୍ଡ ରିନ୍ଧ ରିନ୍ଧ ଓତ୍ତାନତ୍ତ୍ଵାଯ ତିନାଲାଦେଇ ମହ ପର୍ବତୀ
ବିଲାଦି ພାଵାଭ

ଉଗାଶ ମ୍ୟ ଗନୁଟେ ଵିସ୍ ଵିସ୍ ଇକ୍କାନୁତ୍ତାଯ ତିଶାନାମେ ଶା ପନ୍ଥ ସିଲାନି ଯାଜାମ

Ukāsa mayam bhante visum visum rakkhaṇatthāya, tisarāñena saha, pañca silāni yācāma.

ଆଟେଫରେଣ୍ଟାକ୍ଷ୍ରାତେନ ଉପାଜେଜୀକ୍ଷାଯାଇଥିଲାପରିକାର ପରମାତ୍ମାରେଣ୍ଟାକ୍ଷ୍ରାତେନ

Please, Venerable Sir, we seek from your reverence, the Threefold Refuge, together with the
Five Precepts of the Holy Teaching kindly give us the Precepts.

ດຸຕິຍຸປິ ດຍ ກຊ ອິນຸ່ ອິນຸ່ ອູ້ອານຸພາບ ຕິນາລເດ ນທ ບໍລິ ນິລາໄ ພາວະບ

ທຸຕິຍຸປິ ມຍ ກນຸຕ ວິສຸ ວິສຸ ອກູອນຕຸຖາຍ ຕິສາຣເນ ສທ ປນຸຈ ສີລານີ ຍາຈາມ

Dutiyampi mayam bhante visum visum rakkhaṇatthāya, tisaraṇena saha,
pañca sīlāni yācāma.

ແມ້ຄັງທີສອງ ຂ້າແຕ່ຜຣະຄຸມເຈົ້າຜູ້ຈຣີນ ຂ້າພເຈົ້າຫັງໜາຍຂໍສີລຫ້າປະກາຮ ຜ້ອມດ້ວຍໄຕຣສອນຄົມນີ

For the 2nd time, please, Venerable Sir, we seek from your reverence, the Threefold Refuge,
together with the Five Precepts of the Holy Teaching kindly give us the Precepts.

ຕິນາລເດ ດຍ ກຊ ອິນຸ່ ອິນຸ່ ອູ້ອານຸພາບ ຕິນາລເດ ນທ ບໍລິ ນິລາໄ ພາວະບ

ຕິນາລເດ ດຍ ກນຸຕ ວິສຸ ວິສຸ ອກູອນຕຸຖາຍ ຕິສາຣເນ ສທ ປນຸຈ ສີລານີ ຍາຈາມ

Tatiyampi mayam bhante visum visum rakkhaṇatthāya, tisaraṇena saha, pañca sīlāni yācāma.

ແມ້ຄັງທີສາມ ຂ້າແຕ່ຜຣະຄຸມເຈົ້າຜູ້ຈຣີນ ຂ້າພເຈົ້າຫັງໜາຍຂໍສີລຫ້າປະກາຮ ຜ້ອມດ້ວຍໄຕຣສອນຄົມນີ

For the 3rd time, please, Venerable Sir, we seek from your reverence, the Threefold Refuge,
together with the Five Precepts of the Holy Teaching kindly give us the Precepts.

(ຕໍ່ດ້ວຍ “ໄຕຣສອນຄົມນີ” ຫ້າ ແລ້ວ ຢູ່ລຸ່ມນັ້ນ/Continued with “Three Refuges” at page 55 below)

ຕິນອດບັດ ໄກສອຕຄົມ ຕິສາຣະນາກາມານ
(Three Refuges)

ດເບຍຕານ ກດັໂຕ ອລບຕາ ນິບູວນິບູວນ

ນໂມຕສູສ ກຄວໂຕ ອຣຫໂຕ ສມຸນາ ສນຸພຸພຸລສູສ

Namotassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

ຂໍ້ມູນອມແດພະຜູ້ມີພຣະກາຄເຈົ້າ ຜູ້ໄກຈາກກິລັສ ຕອັສຮູ້ຊອບໄດ້ໂດຍພຣະອົງຄົ້ອງ

Homage to Him, the Blessed One, the Accomplished One and
the Supremely Enlightened One.

(ເວົ້າຄືນສາມເຫຼືອ/Repeat 3 times)

ໜູ້ດຸ ນອດ ດຖວາໃນ ດບຸ ນອດ ດຖວາໃນ ນຂີ ນອດ ດຖວາໃນ

ພຸຫຸ່ລ ສອດ ຄຸມານີ, ອນຸນ ສອດ ຄຸມານີ, ສົງພ ສອດ ຄຸມານີ.

Buddham saranam gacchāmi, Dhammam saranam gacchāmi,
Saṅgham saranam gacchāmi.

ອ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະພຸທນເຈົ້າວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ, ອ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະລັນມເຈົ້າ
ວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ, ອ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະສັງພເຈົ້າ ວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ

I go to the Buddha for refuge. I go to the Dharma for refuge. I go to the Sangha for refuge.

ດູຕິບິບູ້ ໜູ້ດຸ ນອດ ດຖວາໃນ ດູຕິບິບູ້ ດບຸ ນອດ ດຖວາໃນ
ດູຕິບິບູ້ ນຂີ ນອດ ດຖວາໃນ

ຫຼຸຕິຍນຸປີ ພຸຫຸ່ລ ສອດ ຄຸມານີ ຫຼຸຕິຍນຸປີ ອນຸນ ສອດ ຄຸມານີ ຫຼຸຕິຍນຸປີ ສົງພ ສອດ ຄຸມານີ

Dutiyampi buddham saranam gacchāmi, Dutiyampi dhammam saranam gacchāmi,
Dutiyampi saṅgham saranam gacchāmi.

ແມ່ຄັງທີ່ສອງ ອ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະພຸທນເຈົ້າ ວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ, ແມ່ຄັງທີ່ສອງ ອ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະ
ລັນມເຈົ້າ ວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ, ແມ່ຄັງທີ່ສອງ ອ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະສັງພເຈົ້າ ວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ

For the 2nd time, I go to the Buddha for refuge. I go to the Dharma for refuge.
I go to the Sangha for refuge.

**ຕະດິບໝູໍ ຫຼຸດໍ ນອມ ດວັງໃໝ່ ຕະດິບໝູໍ ດັບໍ ນອມ ດວັງໃໝ່
ຕະດິບໝູໍ ນັບ ນອມ ດວັງໃໝ່**

ຕະຍີມປີ ພຸທຸລ ສອນ ຄວາມ ຕະຍີມປີ ອມ ສອນ ຄວາມ ຕະຍີມປີ ສົງໝ ສອນ ຄວາມ

Tatiyampi buddham saranam gacchami, Tatiyampi dhammam saranam gacchami,
Tatiyampi saṅgham saranam gacchami.

ແມ່ຄັງທີສາມ ຂ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະພຸທນເຈົ້າ ວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ, ແມ່ຄັງທີສາມ ຂ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະ
ຮັນນເຈົ້າ ວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ, ແມ່ຄັງທີສາມ ຂ້າພເຈົ້າຂໍເອົາພຣະສັງພເຈົ້າ ວ່າເປັນທີ່ເຜິ່ງທີ່ອະລິກ,

For the 3rd time, I go to the Buddha for refuge. I go to the Dharma for refuge.
I go to the Sangha for refuge.

(ນັບ/Saṅgha/Monk): “ຕິນອຄະບຸດ ດີເນີຕ ຖະສານາມ ນິຕີທິດາມ”

(ຂົມວັດວຽງ/Gharavasa/Devotees): “ໝາຍ ໄດ້ Āma bante”

ອຸປະນິລ ສີລແປດ ATTHASILA

(The Eight Precepts)

1. ບາດາຕິບາຕາ ເໂລບຕີ ນິຕູ້າບດໍ ນັບເດີບາໃໝ່

ປາຕາຕິປາຕາ ເວຣມຕີ ສຶກුණປໍ ສມາທິຍາມີ

Pāṭūtātipātā veramaṇī sikkhāpadaṁ samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສມາຫານສຶກුණປີທ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກກາຣຂ້າສັວົບດີວິທັງປ່ອງ

I undertake to observe the precept of abstaining from killing animals.

2. ອິດິຫຼູຮາຮ ເໂລບຕີ ນິຕູ້າບດໍ ນັບເດີບາໃໝ່

ອິນນາຫານາ ເວຣມຕີ ສຶກුණປໍ ສມາທິຍາມີ

Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadaṁ samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສມາຫານສຶກුණປີທ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກກາຣເອົາສິ່ງຂອງຄົນອື່ນ

I undertake to observe the precept of abstaining from stealth.

3. ນັງຕູກວິທີ ໂອບດີ ນິຕູກະບຳ ນັບວິທີ

ອພຣຸຫມຈອຍ ເວັມຕີ ສຶກຂາປໍ່ ສມາຫິຍາມີ

Abrahmacariyā veramaṇī sikkhāpadam̄ samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສມາຫານສຶກຂາບີ່ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກການປະຜິຜິດໃນທາງການ

I undertake to observe the precept of abstaining from incelibacy.

4. ບຸນກາໂຈດາ ໂອບດີ ນິຕູກະບຳ ນັບວິທີ

ມຸສາວາຫາ ເວັມຕີ ສຶກຂາປໍ່ ສມາຫິຍາມີ

Musāvādā veramaṇī sikkhāpadam̄ samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສມາຫານສຶກຂາບີ່ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກການເວົ້າຕົວະ

I undertake to observe the precept of abstaining from false speech.

5. ນູ້ອາແລຍ ບັນຍຸບັນຍຸ ໂອບດີ ນິຕູກະບຳ ນັບວິທີ

ສຸຮາເມຣຍ ມຊຸຊປມາຫຍຸການາ ເວັມຕີ ສຶກຂາປໍ່ ສມາຫິຍາມີ

Surāmeraya majjapamādaṭṭhānā Veramaṇī Sikkhāpadam̄ Samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສມາຫານສຶກຂາບີ່ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກການດື່ມຫຼັ້ງ ແລະ

ອອງນິນເມົາທີ່ເຮັດໃຫ້ຈົດໃຈມີວໝອງ

I undertake to observe the precept of abstaining from liquor, alcohol or intoxicants which becloud the mind.

6. ອິຕາລເກວຊຸວ ໂອບດີ ນິຕູກະບຳ ນັບວິທີ

ວິກາລໂກຊຸນາ ເວັມຕີ ສຶກຂາປໍ່ ສມາຫິຍາມີ

Vikālabhojanā veramaṇī sikkhāpadam̄ samādiyāmi

ຂ້າພເຈົ້າຂໍສມາຫານສຶກຂາບີ່ ຄືຈະລະເວັ້ນຈາກການກິນອາຫາຣໃນຍາມກາງຄືນ

I undertake to observe the precept of abstaining from taking (solid) food after midnight.

7. ດຖຸດີຕອງ ຕິຕິນູ້ ໂມຍຊຸງລາ ດຊູວິເລະບຊ ດາລຕະບູລ

ດິກູນຊຸງແຜງ ໂອບດີ ນິຕູກະບຳ ນັບວິທີ

បច្ចុប្បន្ន ពិធីសុវត្ថធម៌ សមាជិកអាហារ និងសាធារណៈ
និងសាធារណៈ សមាជិកអាហារ និងសាធារណៈ

Naccagītavā ditavisūka dassanamālā gandhavilepana dhāraṇamāṇḍana vibhūsanaṭṭhānā
veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi

ខ្ញុំសិក្សាដែលមិនចងការណ៍ទៀត គឺជាប្រជាពលរដ្ឋ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ
និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ

I undertake to observe the precept of abstaining from participating in/or witnessing dancing, singing, instrumental music performances, unseemly shows or sights, and from wearing garlands or using perfume, embellishments, adornments or beautifying accessories.

8. ទូទាត់ ឬ ឯកសារណ៍ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ

ឯកសារណ៍ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ

Uccāsayana mahāsayanā veramaṇī sikkhāpadam samādiyāmi

ខ្ញុំសិក្សាដែលមិនចងការណ៍ទៀត គឺជាប្រជាពលរដ្ឋ និងសាធារណៈ និងសាធារណៈ

I undertake to observe the precept of abstaining from (using) high and luxurious couches.

ឯកសារណ៍ ឬ ឯកសារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍

(Request for the Eight Precepts)

ទូទាត់ ឬ ឯកសារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍

ឯកសារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍

ឯកសារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍

ឯកសារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍ និងសាធារណ៍

Please, Venerable Sir, we seek from your reverence, the Threefold Refuge, together with the Eight Precepts of the Holy Teaching kindly give us the Precepts.

ດູກີຍບູງ ຂທ ອິນຸ ອິນຸ ອົງຄະຕູາພ ພິນລເດຣ ນທ ອຸງ ນິລາໄ ພາວະບ

ທຸຕີຍມຸປີ ມຍ ກນຸຕ ວິສຸ ວິສຸ ອກູອຕຸຖາຍ ຕິສຣເຕນ ສທ ອຸກ ສີລານີ ຍາຈາມ

Ditiyampi mayam bhante visum visum rakkhaṇatthāya, tisaraṇena saha, aṭṭha sīlāni yācāma.

ແມ່ຄັງທີສອງ ຂ້າແຕ່ຜະຄຸມເຈົ້າຜູ້ຈເຮີນ ຂ້າພເຈົ້າຫຼາຍຂໍສີລແປດປະກາຣ
ພ້ອມດ້ວຍໄຕຣສຣຕຄົມນີ.

For the 2nd time, please, Venerable Sir, we seek from your reverence, the Threefold Refuge,
together with the Eight Precepts of the Holy Teaching kindly give us the Precepts.

ຕູກີຍບູງ ຂທ ອິນຸ ອິນຸ ອົງຄະຕູາພ ພິນລເດຣ ນທ ອຸງ ນິລາໄ ພາວະບ

ຕີຍມຸປີ ມຍ ກນຸຕ ວິສຸ ວິສຸ ອກູອຕຸຖາຍ ຕິສຣເຕນ ສທ ອຸກ ສີລານີ ຍາຈາມ

Tatiyampi mayam bhante visum visum rakkhaṇatthāya, tisaraṇena saha, aṭṭha sīlāni yācāma.

ແມ່ຄັງທີສາມ ຂ້າແຕ່ຜະຄຸມເຈົ້າຜູ້ຈເຮີນ ຂ້າພເຈົ້າຫຼາຍຂໍສີລແປດປະກາຣ
ພ້ອມດ້ວຍໄຕຣສຣຕຄົມນີ.

For the 3rd time, please, Venerable Sir, we seek from your reverence, the Threefold Refuge,
together with the Eight Precepts of the Holy Teaching kindly give us the Precepts.

(ດ້ວຍ “ໄຕຣສຣຕຄົມນີ” ຢ່າໝາ /Continued with “Three Refuges” at page 55)

ນຕີເບິງ ແຜ່ມເຕາ ສານັກພົບ (Aspiration)

(ໃຫ້ແກ່ຕົນເອງ/To one's own self)

ນທ ນຸ້ອີເຕາ ເບິງ, ນທ ດິຈຸດເຫຼົວ ເບິງ, ນທ ນໂລເລວ ເບິງ,
ນທ ນຸ້ງປະເລຸງ ເບິງ, ນທ ນລິເຂຍ ເບິງ,
ນຸ້ອີ ນັດ້ວັດ ບລິທລວິ.

ອທ ສຸຂີໂຕ ໂທນີ, ອທ ນິທຸທຸກໂຂ ໂທນີ, ອທ ອວໂຣ ໂທນີ,
ອທ ອພຍາປຊໂຊ, ອທ ອນິໂພ ໂທນີ, ສຸຂີ ອຕຸຕານຳ ປຣິທຣານີ.

Aham sukhito homi, Aham niddukkho homi, Aham avero homi,
Aham abyāpajjho homi, Aham anigho homi, Aham attānam parihaṇam.

ຂໍໃຫ້ພົບເຈົ້າມີຄວາມສຸຂ, ຂໍໃຫ້ພົບເຈົ້າພື້ນຈາກທຸກໝັ້ນ, ຂໍໃຫ້ພົບເຈົ້າພື້ນຈາກເວັດກັນມີ,
ຂໍໃຫ້ພົບເຈົ້າພື້ນຈາກການບຮດບຮນ, ຂໍໃຫ້ພົບເຈົ້າພື້ນຈາກການທຸກໝັ້ນກາຍທຸກໝັ້ນໃຈ, ຂໍໃຫ້ມີເຕັກວາມ
ສຸຂາຍສຸຂໃຈ ຮັກບາຕົນຢູ່ຕື່ມືດີ.

May I be happy, May I not be unhappy, May I be without enmity, May I be without
malevolence, May I be without physical or mental suffering, May I be able to protect myself
from danger.

(ໃຫ້ແກ່ສັຕິພັດທັງໝາຍ/To all beings)

ນເຫຼື ນັດ້ວັດ ນຸ້ອີ ເບິງດູ, ນໂລເລວ ເບິງດູ, ນຸ້ງປະເລຸງ ເບິງດູ,
ນລິເຂຍ ເບິງດູ, ນຸ້ອີ ນັດ້ວັດ ບລິທລວິດູ.

ສຸພູແພ ສຸຂີໂຕ ໂທນຸຕຸ, ອວໂຣ ໂທນຸຕຸ, ອພຍາປຊໂຊ ໂທນຸຕຸ, ອນິໂພ ໂທນຸຕຸ,
ສຸຂີ ອຕຸຕານຳ ປຣິທຣນຸຕຸ.

Sabbe sattā sukhito hontu, Avero hontu, Abyāpajjho hontu, Anigho hontu,
Sukhī attānam parihaṇantu.

ສັຕິພັດທັງໝາຍຈຶ່ງເປັນສຸຂຕື່ມືດີ, ຢ່າໄດ້ເປັນສັຕິພັດທັງໝາຍແລະກັນເລີຍ, ຢ່າໄດ້ບຮດບຮນຊຶ່ງກັນແລະກັນເລີຍ,
ຢ່າໄດ້ມີຄວາມທຸກໝັ້ນກາຍທຸກໝັ້ນໃຈເລີຍ, ຈຶ່ງຮັກບາຕົນໃຫ້ພື້ນຈາກທຸກໝັ້ນທັງສັນຕື່ມືດີ.

All beings, please be happy, May they be without enmity, May they be without malevolence,
May they be without physical or mental suffering, May they be in both body and mind,
May they be able to protect themselves from danger.

ບຕິດາດ ອຸທິສສວນບຸນກຸສີລ PATTIDĀNA (Transference of Merit)

ໜຶ່ງ ເພ ດາວໂຫຼວງ ແກ້ໄຂ, ນຸ້ອີຕາ ແກ້ໄຂ ດາວໂຫຼວງ ດາວໂຫຼວງ.

ອີໍ່ ເມ ມາຕາປີຕຸນ ໂຫຼຸ, ສຸຂິຕາ ໂຫຼຸ ມາຕາປີຕຸໂຣ.

Idam me mātāpitunam hotu, sukhitā hontu mātāpituro.

ຂໍອຸທິສສວນບຸນກຸສີລນີໃຫ້ແກ່ນາຮດາບິດາຂອງຂ້າພເຈົ້າ, ຂໍໃຫ້ພວກເຝື່ນມີແຕ່ຄວາມສຸຂ.

May this merit accrue to my parents, may they be happy.

ໜຶ່ງ ເພ ລູກທີ່ ແກ້ໄຂ, ນຸ້ອີຕາ ແກ້ໄຂ ລູກທີ່.

ອີໍ່ ເມ ບາຕິນ ໂຫຼຸ, ສຸຂິຕາ ໂຫຼຸ ບາຕິຍ.

Idam me kātinaṁ hotu, sukhitā hontu kātayo.

ຂໍອຸທິສສວນບຸນກຸສີລນີໃຫ້ແກ່ນາຕິຟິ່ນອງຂອງຂ້າພເຈົ້າ, ຂໍໃຫ້ພວກເຝື່ນແຕ່ຄວາມສຸຂ.

May this merit accrue to my relatives, may they be happy.

ໜຶ່ງ ເພ ດູອຸປະຈຸງຍາວລື້ຍາດ ແກ້ໄຂ, ນຸ້ອີຕາ ແກ້ໄຂ ດູອຸປະຈຸງຍາວລື້ຍາ.

ດູອຸປະຈຸງຍາວລື້ຍາ.

ອີໍ່ ເມ ອຸຮູປຊ້າຍາຈົກຍານ ໂຫຼຸ, ສຸຂິຕາ ໂຫຼຸ ອຸຮູປຊ້າຍາຈົກຍາ.

Idam me gurūpajjhāyācariyānam hotu, sukhitā hontu gurūpajjhāyācariyā.

ຂໍອຸທິສສວນບຸນກຸສີລນີໃຫ້ແກ່ ອຸຮູປຊ້າຍາ ອາຈາຣຍົ່ວອງຂ້າພເຈົ້າ, ຂໍໃຫ້ພວກເຝື່ນມີແຕ່ຄວາມສຸຂ.

May this merit accrue to my teachers and my preceptor, may they be happy.

ໜຶ່ງ ເພ ນເງູເຮັດວຽກ ແກ້ໄຂ, ນຸ້ອີຕາ ແກ້ໄຂ ນເງູເຮັດວຽກ.

ອີໍ່ ເມ ສັນພເຫວານ ໂຫຼຸ, ສຸຂິຕາ ໂຫຼຸ ສັນພເຫວານ.

Idam me sabbadevānam hotu, sukhitā hontu sabbe deva.

ຂໍອຸທິສສວນບຸນກຸສີລນີໃຫ້ແກ່ ເຫວານຫັ້ງໝາຍ, ຂໍໃຫ້ພວກເຝື່ນມີແຕ່ຄວາມສຸຂ.

May this merit accrue to all gods, may they be happy.

ష్టు నామపేతాద్ హాత్రు, నృతీతా హాట్రు నాట్రు పేతా.

ఓథ్ మె సఫుపపెతానమ్ హోత్తు, స్తుతితా హోన్తు సఫుయె పెతా.

Idam me sabbapetānam hotu, sukhitā hontu sabbe petā.

ఖొథ్ తిసస్వంబుపుస్తిల్ తిహ్గా యెతాహ్యాయ, ఖొహ్యాపోగాహొమ్ మిణెటామస్తు.

May this merit accrue to all hungry ghosts, may they be happy.

ష్టు భె నామపోతీద్ హాత్రు, నృతీతా హాట్రు నాట్రు పోతీ.

ఓథ్ మె సఫుపవోరినమ్ హోత్తు, స్తుతితా హోన్తు సఫుయె వోరి.

Idam me sabbaverīnam hotu, sukhitā hontu sabbe veri.

ఖొథ్ తిసస్వంబుపుస్తిల్ తిహ్గా జేంగమమ్మాయవోతాహ్యాయ, ఖొహ్యాపోగాహొమ్ మిణెటామస్తు.

May this merit accrue to all enemies, may they be happy.

ష్టు భె నామపుత్తూద్ హాత్రు, నృతీతా హాట్రు నాట్రు నత్తూ.

ఓథ్ మె సఫుపస్తుతానమ్ హోత్తు, స్తుతితా హోన్తు సఫుయె స్తుతా.

Idam me sabbasattānam hotu, sukhitā hontu sabbe sattā.

ఖొథ్ తిసస్వంబుపుస్తిల్ తిహ్గా సాటా లోగాహ్యాయ, ఖొహ్యాపోగాహొమ్ మిణెటామస్తు.

May this merit accrue to all beings, may they be happy.

శ్లోదంవద ఘుఖపిజీ బుద్ధవాచానా
(The Buddha's Words)

బత్సుబుబను ఇతింగం, త్వనమ్మబుభ్యుడా, నహిత్తబలీయేఱాబద్, ఉం
 శ్లోద నువ్వుడ.

సఫుఫపాపస్తస ఋగంద్, గుసరస్తస్తపసుపత్థా, సజిత్తపరియోధాపన్, ఏం ఘుఖువామ శాసన్.

Sabbapāpassa akaraṇam, Kusalassupasampadā, Sacittapariyodapanam,
 Etam Buddhāna sāsanam.

గావబేరెడఉమాశ్వించ్చాప్తుగ గావబాపెటుకూమదీన్చుప్రపంచం గావరెడిన్చేంతిజితినంంపోంగొసి
 నీకింజస్సింసమంత్యుయాయంంపరాఘుఖవజ్జి.

To avoid all evil, to cultivate good and to purify one's mind- these are the teachings of the Buddha.

ఇత్తాడ ఓ ఉత్ బాబ్ ఇత్తాడ వ్యంతిలిమంతి, ఇత్తాడ ఇత్తాం బాబ్ ఇత్తాడ
 ఓ రింబుష్టితి, బ్ర్యాడ్ ఇబ్బ్ర్యాడ్ బ్ర్యాడ్ ఇబ్బ్ర్యాడ్ ఇబ్బ్ర్యాడ్ రింయెందయే.

ఉత్తమా ఋగం పాపమ్ ఉత్తమస్వగిలిస్తుసంతి, ఉత్తమా ఋగం పాపమ్ ఉత్తమా విస్తుఖుష్టంతి,
 స్తువిం పస్తువిం పచ్చమంతమ నానుసొన ఓనును విసోధయే

Attanā va katam pāpam attana sañkilissati, Attanā akatam pāpam attanā va visujjhati, Sudhi
 asuddhi paccattam nañño aññaṭam visodhaye.

తినహిబాపతినగమిస్సీయంగో, తినబ్బహిబాపతినగబ్రిస్తుథ్వో, కూమబ్రిస్తుథ్వో శ్చ బ్బిస్తుథ్వో
 ప్రేమంగంపశయాజతిన జిన్చెనింబ్రిస్తుథ్వోషెనబ్బో.

By oneself is evil done, by oneself is one defiled. By oneself is evil left undone, by oneself is one purified. Purity and impurity depend on oneself, no one can purify another.

ఉప్పెబ్బుందం దభ్యు ఉప్పెయ్యు ఉప్పెయు, ఉప్పెను ఎ పర్మయ్యుద
 గానుతి ఓ ఉతోతి ఓ, ఉతో లం ర్ముషట్టోతి వత్తం
 ఉతో పఠ.

ມໂນ ປຸພຸຟໍຄວາ ລມຸນາ ມໂນເສຍຸກາ ມໂນສຍາ, ມນສາ ເຈ ປຖ່ບແກນ ກາສຕີ ວາ
ກໂຣຕີ ວາ, ຕໂຕ ນຳ ທຸກ່ອມນຸ່ວົວຕີ ຈກູກໍວ ວທໂຕ ປຳ.

Manopubbaṅgamā dhammā manoseṭṭhā manomayā, Manasā ce paduṭṭhena bhāsatī vā karoti
vā, tato nam dukkhamanveti cakkamva vahato padam.

ຮັນຫັງໜ້າຍມີໃຈນຳໜ້າອັນປະເສີຕົກທີ່ສຸດສຳເຮັດໄລວ້ແຕ່ໃຈ ຖ້າບຸຄຄືລົມີໃຈໂທສະປະຫຼວກ້າຍແລວ້ວັ້າຢູ່
ກໍຕາມ ເຮັດຢູ່ກໍຕາມ ທຸກ່ອຍ່ອມໄປຕາມບຸຄຄືລົມັນ ຄືລັກວຽນໝູນໄປນຳຕິນງົວຜູ້ລາກກວຽນໄປຢູ່ຈັງຊັ້ນ.

Mind precedes all mental states, Mind is their chief and it is all mind-wrought. If with an
impure mind, a person speaks or acts, Suffering follows him like the wheel
that follows the foot of the ox.

ບແດບຸ້າດັ່ງ ດບුງ ບແດບົງ ບແດບຍາ, ບດນາ ເວ ບນແດວ
ການທີ ០ា ຕໂລກທີ ០ា, ຕຕາ ດໍ ນູອບເດູຕີ ວາຍາວ
ນຸບາບັນຍິດີ.

ມໂນປຸພຸຟໍຄວາ ລມຸນາ ມໂນເສຍຸກາ ມນສຍາ ເຈ ປສນູເບນ ກາສຕີ ວາ ກໂຣຕີ
ວາ ຕໂຕ ນຳ ສຸຂມນຸ່ວົວຕີ ມາຍາວ ອນຸປາຍິນີ.

Manopubbaṅgavā dhammā manoseṭṭhā manomayā manasā ce pasannena bhāsatī vā karoti
vā tato nam sukhamanveti cāyāva anupāyinī.

ຮັນມ້ຫັງໜ້າຍມີໃຈນຳໜ້າ ມີຈີຕີໃຈປະເສີຕົກທີ່ສຸດສຳເຮັດໄລວ້ແຕ່ໃຈ ຖ້າບຸຄຄືລົມີໃຈອັນຜ່ອງໃສ ວັ້າຢູ່
ກໍຕາມເຮັດຢູ່ກໍຕາມ ສຸຂຍ່ອມໄປຕາມບຸຄຄືລົມັນ ຄືເວົາຕາມໂຕໄປຢູ່ຈັງຊັ້ນ

Mind precedes all mental states, Mind is their chief and they are all mind-wrought. If with a
pure mind, a person speaks or acts. Happiness follows him like his never-departing shadow.

ກາຄທີ ៤

ບັນຍຸ ບັນຍຸເມືອນ ຕັດອ່ານ ຫັງສືເຫສນາຮັນມ

(Reading the Dharmic Sermon)

ເມື່ອຂ້າພເຈົ້າໄດ້ອ່ານສໍາເນົາທີ່ວ່າ ກ່າຍຈາກຕົ້ນສະບັບ ຫັງສືເຫສນາຮັນມ ບັນ “ປຳລັບປາປານມີ” ແລ້ວ ເຫັນວ່າມີຄວາມຜິດພາດບາງຄໍາໃນກາຣໃຊ້ໂຕອັກທີ່ ຜູ້ຂຽນໃຊ້ວິທີກາອຂຽນແບບງ່າຍດາຍ ເພີ່ມ ອາຈປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສກາພັ້ງຈຸບັນ ຕາມກາຣຂຽນແບບເປັນທາງອັກກາຣ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ເພາະສະນັ້ນ ອ້າພເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ຂຽນຄືນໃໝ່ອີກເຫຼືອໜຶ່ງບາງບ່ອນ ທີ່ຂ້າພເຈົ້າເຫັນວ່າບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມຄົ້າຄໍາຄັພທີ່ ໂດຍໃຊ້ວັຈນານນຸກອົມທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ ຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງ ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ ທີ່ ເຈັງໄວ້ໃນເອກສາຮອ້າງອີງ, ໂຕຍ່າງຄໍາທີ່ຂຽນ ວ່າ: ນອດໍ ဝຕເງວ ນຶ່ອບາລບູ້... ກໍໄດ້ປ່ຽນມາເປັນ ນອດໍ ဝຜູ້ເງວ ນຶ່ອບາລບູ້, ... ທີ່ເຫັນວ່າ ອາຈຈະຖືກຕ້ອງກວ່າ (ກຳພຽງແຕ່ເປັນກາຣເດີາ ຫຼື ກາຣ ຄາດຄະເນ ເຫັນນັ້ນ ເພາະວ່າ ອ້າພເຈົ້າບໍ່ຄູ່ໄດ້ບວຊົນ).

ບລູ້ວບາລບູ້ ປຳລັບປາປານມີ PAÑÑĀPĀRAMĀ

ດເບົາຕມຕູ ບລູ້ວບູເບເຕົາ ບູດຕາ ດິຕລາວເຮົາ ຕານວາຍ
ເບເຕົາ ເນຍາ ດເຮໂຮງ ເຍົາເລົາຕ່າງເຫຼືອ ທິດຕັ້ງໆ ဝິດແຮ ດທດໂອ
ດບາບ ບູດຕໍ່ ນຶ່ອນວາດບູ້ໃໝ່.

ນໂມຕສູສັບຸ ປນຸພາຍຸເປົໂຕ ສຸຄູຄໂຕ ວິຕຣາໂຄ ພາສາຍ ເສໂໂກ ທສຍາ ນໂໂຣ
ໂຢໂຣກນາໂຖ ຫີຕູກໍ ວິຈິນຸຕົ ນຫນູຕວາ ນປາປ ສຸຄູຄຕໍ ສີອສານມານີ.

Namotassabbu panāyupeto suggato vitarāgo tāsāya seko dasayā nadaro
Yorokanātho hitaṭṭham vacinte nahantavā napāpa suggataṁ sirasānamāmi.

ດ. ອາລບາລົບ ນິຕິພິເວາ ກດ01 ອາລອຸປົງລົບ ນິຕິພິເວາ ກດ01 ອາລບາລົບຜູບາລົບ ນິຕິພິເວາ ກດ01
ໜີເຊີງ ນິຕິພິເວາ ຖະແຫຼງເຄື່ອງ ນິຕິພິເວາ ເວົ້າ ກດ01
ໜີເຊີງ ນິຕິພິເວາ ສົມບັນດາ ພົມບັນດາ ວິໄລ ນິຕິພິເວາ

ນິຕິພິເວາ ສົມບັນດາ ວິໄລ

၆. ທານປາຣມີ ສມຸປນຸໂມ ອີຕິປີໂສ ກຄວາ ທານອຸປາຣມີ ສມຸປນຸໂມ ອີຕິປີໂສ
ກຄວາ ທານປາຣມຸກປາຣມີ ສມຸປນຸໂມ ອີຕິປີໂສ ກຄວາ ພຸ່ຫຸ້ໂຣ ສຸພຸພະນຸ້ຕູການ
ໂຕ ອນນຸຕາທີຄຸຕາ ສມນຸຕາຄໂຕ ໂສ ກຄວາ ອີຕິປີໂສ ອຣໍາ ວຸຍຸໂສ ກຄວາ ອຣໍາ
ຕໍ່ ສຣັນ ຄຈຸນາມີ ອຣໍານຸຕໍ່ ສີຮສານນາມີ.

1. Dānapārami sampanno itipiso bhagavā dānaupārami sampanno itipiso
bhagavā dānapāramat̄hapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho
sabbayuttañāno anantādiguṇ samantāgato so bhagavā itipiso araham vattaso
bhagavā arahantam saranam gacchāmi arahantam sirasānamāmi.

၇. ນິຕິບາລົບ ນິຕິພິເວາ ກດ01 ນິຕິອຸປົງລົບ ນິຕິພິເວາ ກດ01
ໜີເຊີງ ນິຕິບາລົບຜູບາລົບ ນິຕິພິເວາ ກດ01
ໜີເຊີງ ນິຕິພິເວາ ບໍລິຫານບຸດຸດ ອົບເປົ້າ ກດ01
ໜີເຊີງ ນິຕິພິເວາ ບໍລິຫານບຸດຸດ ວິໄລ ນິຕິພິເວາ
ນິຕິພິເວາ ບໍລິຫານບຸດຸດ ວິໄລ ນິຕິພິເວາ ສົມບັນດາ
ນິຕິພິເວາ ວິໄລ ວິໄລ ວິໄລ ວິໄລ ວິໄລ

2. Sīrapārami sampanno itipiso bhagavā sīraupārami sampanno itipiso
bhagavā sīraparamaṭṭhapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho
sabbayuttañāno anantādiguṇ samantāgato so bhagavā itipiso
sammasambuddho vaṭṭaso bhagavā sammasambuddham
saranam gacchāmi sammāsambuddham sirasānamāmi

၅. ဧက္ထမ္မပာခံ၏ ဟန္တာရွှေ မူတိပါယော ဘဝ။ ဧက္ထမ္မပုံပာခံ၏ ဟန္တာရွှေ
မူတိပါယော ဘဝ။ ဧက္ထမ္မပာခံမေးပုံပာခံ၏ ဟန္တာရွှေ မူတိပါယော ဘဝ။
မူတိပါယော စုစုပေါင်းတော်က မဖြတ်တော်က ယော ဘဝ။
မူတိပါယော ဝိဇ္ဇာခံက ဟန္တာရွှေ ဝန္တယော ဘဝ။ ဝိဇ္ဇာခံက ဟန္တာရွှေ
ဟခံ၊ သုံးဖို့ ဝိဇ္ဇာခံက ဟန္တာရွှေ ဟန္တာရွှေ ဟန္တာရွှေ ဟန္တာရွှေ ဟန္တာရွှေ

3. Nekkhammapārami sampanno itipiso bhagavā nekkhammaupārami sampanno itipiso bhagavā nekkhammapāramattha pāramī sampanno itipiso bhagavā buddho sabbayuttañāno anantādiguṇ samantāgato so bhagavā itipiso vijjācaraṇa sammasambuddho vaṭṭaso bhagavā vijjācaraṇa sampannam saranam gacchāmi vijjācaraṇa sampannam sirasānamāmi.

ດີ. ບລູກບາລື ນິບູແຜ ຫຼັກິບິເນາ ກດ01 ບລູກດູບູກາລື ນິບູແຜ
ຫຼັກິບິເນາ ກດ01 ບລູກບລອບຸກບາລື ນິບູແຜ ຫຼັກິບິເນາ ກດ01
ຕູເຊົາ ນັບລູດຕູລູກາຕົາ ຖະແຫຼດເຊີ່ມ ນັບແຫຼດຕົາ ເນາ ກດ01
ຫຼັກິບິເນາ ນູ້ດູຕົາ ອັນຍິເນາ ກດ01 ນູ້ດູຕົ
ນອຕົ່ນ ດູວັໃຈ ນູ້ດູຕົ່ນ ນິ້ອນງາລບາໃຈ.

ດ. ປຖຸບາປານມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ ປຖຸບາອຸປານມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ
ກຄວາ ປຖຸບາປານມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ ພຸ່ທຸໂລ ສັພຸພະນຸຕຸ
ຕະນາໂຕ ອນນຸຕາທີ່ຄຸຕ ສມນຸຕາຄໂຕ ໄສ ກຄວາ ອິຕີປີໄສ ສຸຄຸຄໂຕ ວຸຍໄສ
ກຄວາ ສຸຄຸຄຕຳ ສອດຕຳ ຄຸມາມີ ສຸຄຸຄຕຳ ສີຮສານມາມີ.

4. Paññāpārami sampanno itipiso bhagavā paññāupārami sampanno itipiso
bhagavā paññāpāramaṭṭhapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho
sabbayuttañāno anantādiguṇa samantāgato so bhagavā itipiso suggato vaṭṭaso
bhagavā suggataṁ saranam gacchāmi suggataṁ sirasānamāmi.

ດີ. ອິລືຍບາລື ນິບູແຜ ຫຼັກິບິເນາ ກດ01 ອິລືຍດູບູກາລື ນິບູແຜ
ຫຼັກິບິເນາ ກດ01 ອິລືຍບລອບຸກບາລື ນິບູແຜ ຫຼັກິບິເນາ ກດ01
ຕູເຊົາ ນັບລູດຕູລູກາຕົາ ຖະແຫຼດເຊີ່ມ ນັບແຫຼດຕົາ ເນາ ກດ01
ຫຼັກິບິເນາ ເລົາຕົວິດ ອັນຍິເນາ ກດ01 ເລົາຕົວິດ
ນອຕົ່ນ ດູວັໃຈ ເລົາຕົວິດ ນິ້ອນງາລບາໃຈ.

ດ. ວິຮີຍປານມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ ວິຮີຍອຸປານມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ
ວິຮີຍປານມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ ພຸ່ທຸໂລ ສັພຸພະນຸຕຸຕະນາໂຕ ອນນຸຕາທີ່ຄຸຕ
ສມນຸຕາຄໂຕ ໄສ ກຄວາ ອິຕີປີໄສ ໂລກວິທູ ວຸຍໄສ ກຄວາ ໂລກວິທູ
ສອດຕຳ ຄຸມາມີ ໂລກວິທູ ສີຮສານມາມີ.

5. Viriyapārami sampanno itipiso bhagavā viriyaupārami sampanno itipiso
bhagavā viriyapāramatthapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho
sabbayuttañāno anantādiguṇ samantāgato so bhagavā itipiso lokavidū vaṭṭaso
bhagavā lokavidam saranam gacchāmi lokavidam sirasānamāmi.

ດີ. ອຳນິ້ນບາລື ນະບູແລ ໜູຕິບິເນາ ກດ01 ອຳນິ້ນອຸບູງບາລື ນະບູແລ
ໜູຕິບິເນາ ກດ01 ອຳນິ້ນບອບຜູບາລື ນະບູແລ ເນາ ກດ01 ຫຼຸດ່າ
ນັງລູຫຼາຍລູກເຕາ ຖດູໂດົດ ນະບູດເຕາ ເນາ ກດ01 ໜູຕິບິເນາ
ຖດູຫຼາ ບຸອິນົດບຸກ ນາອີ ອັນເນາ ກດ01 ຖດູຫຼຳ ບຸອິນົດບຸກ
ນາອີ ນອດ ດັວກຳ ຖດູຫຼຳ ບຸອິນົດບຸກ ນາອີ ນຶ່ອນາດັບກຳ.

ຝີ. ແນິຕີປາຣມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ ແນິຕີອຸປາຣມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ
ກຄວາ ແນິຕີປາຣມບຸກປາຣມີ ສມຸປນຸໂມ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ ພຸ້ທຸໂຮ ສັບພຸດູຕູຕັບາ
ໂຕ ອນນູຕາທີ່ຄຸຕ ສມນູຕາຄໂຕ ໄສ ກຄວາ ອິຕີປີໄສ ອນຸຕູຕໂຮ ປຸ້ຮັສສນຸມາ ສາດ
ຖື ວຸຍໄສ ກຄວາ ອນຸຕູຕ ປຸ້ຮັສສນຸມາ ສາດຖື ສົດຕຳ ຄຸວາມີ ອນຸຕູຕ ປຸ້ຮັສສນຸ
ມາ ສາດຖື ສີຣສານມາມີ.

6. Khatipārami sampanno itipiso bhagavā khantiupārami sampanno itipiso
bhagavā khantipāramatthapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho
sabbayuttañāno anantādiguṇ samantāgato so bhagavā itipiso anuttaro
purisadhammā sārathī vaṭṭaso bhagavā anuttaram purisadhammā sārathi
saranam gacchāmi anuttaram purisadhammā sārathi sirasānamāmi.

ຖ. ນູບາລື ນະບູແລ ໜູຕິບິເນາ ກດ01 ນູບູ່ອຸບູງບາລື ນະບູແລ
ໜູຕິບິເນາ ກດ01 ນູບູ່ບຸກບາລື ນະບູແລ ໜູຕິບິເນາ ກດ01 ຫຼຸດ່າ
ນັງລູຫຼາຍລູກເຕາ ຖດູໂດົດ ນະບູດເຕາ ເນາ ກດ01 ໜູຕິບິເນາ

ମୃଗ ରେଉଦ୍ୟମାର୍ଦ୍ଦ ୦ୟୁଏଜ କରୀବ ମଣ୍ଡରେ ଉଦ୍ୟମାର୍ଦ୍ଦ ମଳନ୍
ଦୟାପି ମଣ୍ଡରେବ ଉଦ୍ୟମାର୍ଦ୍ଦ ନେମନାର୍ଦ୍ଦପାଇଁ.

ກ. ສຈຸຈປານມີ ສນູປນູໂນ ອີຕີປີໄສ ກອວາ ສຈຸຈອ່ປານມີ ສນູປນູໂນ ອີຕີປີໄສ ກອວາ
ສຈຸຈມບຸກປານມີ ສນູປນູໂນ ອີຕີປີໄສ ກອວາ ພຸຖືໂລ ສັງພະນຸຕຸຕະບາໂຕ ອນນຸຕາຫຼຸດ
ສມນຸຕາຄໂຕ ໄສ ກອວາ ອີຕີປີໄສ ສບູກາ ເຂວມນຸ້ສ້ານໍ ວຸຍຸໄສ ກອວາ ສັງພເຂວ
ນນຸສ້ານໍ ສຣດໍ ອຸຈຸມານີ ສັງພເຂວມນຸ້ສ້ານໍ ສີລິສ້ານມານີ.

7. Saccapārami sampanno itipiso bhagavā saccaupārami sampanno itipiso
bhagavā saccamaṭṭhapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho sabbayuttañāno
anantādiguṇ samantāgato so bhagavā itipiso saṭṭhā devamanussānam vaṭṭaso
bhagavā sabbamdeva manussānam aranam gacchāmi sabbadevamanussānam
sirasānamāmi.

၆၇. နိဂုံးလပာခံ၏ ဟန္တ္တော် မြတ်ပို့သော ဘဝော နိဂုံးလရွှေ့ပျာခံ၏
ဟန္တ္တော် မြတ်ပို့သော ဘဝော နိဂုံးလပောင်ယူပျာခံ၏ ဟန္တ္တော် မြတ်ပို့သော
ဘဝော ကုန္တော် သီတ္တုတ္တုလျှောက် နည်းစိတ်ပို့ရတော် သော
ဘဝော ကုန္တော် ဝန္တုတ္တုတ္တုလျှောက် စိတ်ပို့ရတော် သော
ဘဝော မြတ်ပို့သော ကုန္တော် ဝန္တုတ္တုတ္တုလျှောက် စိတ်ပို့ရတော် သော

8. Adhiṭṭhānapārami sampanno itipiso bhagavā adhiṭṭhānaupārami sampanno itipiso bhagavā adhiṭṭhānamatthapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho sabbayuttañāno anantādiguṇ samantāgato so bhagavā itipiso buddho vatṭaso bhagavā buddham saranam gacchāmi buddham sirasānamāmi.

ລ. ເບຕູ້ບາອັນີ ນິບູແລ້ ຖຸກິບິເນາ ກດ09 ເບຕູ້ໄຮບູ້ບາອັນີ
ນິບູແລ້ ບຸກິບິເນາ ກດ09 ເບຕູ້ບອບຜູບາອັນີ ນິບູແລ້ ບຸກິບິເນາ
ກດ09 ໜູເຊົາ ນີ້ລູຕູລູຈາກາ ອຸດັງຈິດຸ ນັບັດຕາ ເນາ
ກດ09 ບຸກິບິເນາ ກດ09 ອັນຍາ ກດ09 ກດ09 ນອກ ດູ້າໃໝ່
ກດ09 ນິ້ມົນາ ດບາໃໝ່.

ລ. ເມຕູຕາປາຣມີ ສມຸປນຸໂນ ອິຕີປີໂສ ກຄວາ ເມຕູຕາອຸປາຣມີ ສມຸປນຸໂນ ອິຕີປີ
ໂສ ກຄວາ ເມຕູຕາປຣມຸກປາຣມີ ສມຸປນຸໂນ ອິຕີປີໂສ ກຄວາ ພຸ່ຫຼຸໂສ ສັບພະນຸຕ
ຕາ ອນນູຕາທີ່ຄຸນ ສມນູຕາຄົຕ ໂສ ກຄວາ ອິຕີປີໂສ ວຸຍໂສ ກຄວາ
ກຄວນຸຕ ສົກ ຄຸນາມີ ກຄວນຸຕ ສີຮສານນາມີ.

9. Mettāpārami sampanno itipiso bhagavā mettāupārami sampanno itipiso
bhagavā mettāmaṭṭhapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho
sabbayuttañāno anantādiguṇ samantāgato so bhagavā itipiso vatṭaso bhagavā
bhagavantam saranam gacchāmi bhagavantam sirasānamāmi.

ດ0. ອຸເບຕູ້ບາອັນີ ນິບູແລ້ ບຸກິບິເນາ ກດ09 ອຸເບຕູ້ໄຮບູ້ບາອັນີ
ນິບູແລ້ ບຸກິບິເນາ ກດ09 ອຸເບຕູ້ບອບຜູບາອັນີ ນິບູແລ້ ບຸກິບິເນາ
ກດ09 ໜູເຊົາ ນີ້ລູຕູລູຈາກາ ອຸດັງຈິດຸ ນັບັດຕາ ເນາ
ກບ09 ອັນຍາ ກດ09 ກດ09 ນອກ ດູ້າໃໝ່
ກດ09 ນິ້ມົນາ ດບາໃໝ່.

๑๐. ອຸເປේກຸອາປາວນີ້ ສມູປນູໂນ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ ອຸເປේກຸອາອຸປາວນີ້ ສມູປນູໂນ ອິ
ຕີປີໄສ ກຄວາ ອຸເປේກຸຂາມບູກປາວນີ້ ສມູປນູໂນ ອິຕີປີໄສ ກຄວາ ພຸ່ທຸໂລ ສັບພັນຸຕຸ
ຕະບາໂຕ ອນນຸຕາທີ່ຄຸຕ ສມນຸຕາຄໂຕ ໄສ ກຄວາ ວຸຍໄສ ກຄວາ ກຄວນຸຕໍ່ ສຣດໍ
ຄຈຸມານີ້ ກຄວນຸຕໍ່ ສິຣສານມານີ້.

10. Upekkhāpārami sampanno itipiso bhagavā upekkhāupārami sampanno
itipiso bhagavā upekkhāmaṭṭhapāramī sampanno itipiso bhagavā buddho
sabbayuttañāno anantādiguṇ samantāgato so bhagavā vaṭṭaso bhagavā
bhagavantam saranam gacchāmi bhagavantam sirasānamāmi.

ຖ້ວເງິນ ນັ້ນລູຫຼວງເຕົກ ດັ່ງນີ້ ເລັກຕູຫຼວງ ໂດຍແບ່ງ
ບດູຜູ້ຜູ້ກ ປ້ວຍຕໍ່ ອຕຣຕໍ່ ນີ້ລົງໃຈໝັ້ນ ອຳເນັ້ນ ອັກຕະກະໂຕ
ນັ້ນນຳໃຈໝາຍ ຮຶມ ນັ້ນອາກີ້.

ພຸ່ທຸໂລ ສັບພັນຸຕຸຕະບາໂຕ ລົມ ໂລກວິທຸໂລ ນວສູໂພ ມຄຸຄພລບູໂກຈ ອິຈຸຈັດ
ຮຕນຕູຕຍ ສິຣສານມານີ້ ເອກະສົ່ງ ອານຸກາວໂຕ ສັບພອນຸຕອາຍາ ວິນສູສນຸຕຸ ສັບພທາຕີ.

Buddho sabbayuttañāno dhammo lokuttara navasaṅgho maggaphalaṭṭhoca
iccetam ratanattayaṁ ekesam anubhaveṇa sabbaantrayā vinassantu sabbadāti.

ບັດອ່ານຫັນລືມມີ ສ່ວນທີ່ເປັນກາສາລາວ

ໃນກາຮຽນໂຕອັກບໍ່ຮັມມີລາວລ້ານຊ້າງ ແລະ ລ້ານນາ ເພີ່ນນິຍົມໃຊ້ໂຕແຜ່ອງເປັນໂຕສະກິດ ຊຶ່ງແຕກຕາງຈາກກາສາຂ່າເມືອນ (ເຂົມອ) ໃນບັນຫຼຸບນໍ້າທີ່ໃຊ້ໂຕແຜ່ອງ (Caractères sous-scriptes/Subscript characters) ເປັນໂຕສະກິດ ແຕ່ເພີ່ນໃຊ້ໂຕແຜ່ອງເປັນໂຕຊ່ອນຢູ່ກ້ອງໂຕສະກິດ ຫຼື ຄວບກັບໂຕອື່ນ, ລາວເຮົາກໍຄວາຈະຫັນ ປ່ຽນໄປເຊັ່ນນັ້ນ ເພາະຈະຮັດໃຫ້ສະດວກໃນກາຮອ່ານ.

ໂຕສະກິດຢູ່ລຸ່ມນັ້ນ ແມ່ນໃຊ້ຂຽນສ່ວນທີ່ເປັນກາສາລາວລ້ານຊ້າງລົວໜູງ, ຖ້າເປັນຄໍາທີ່ມີເຄື້າມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕາ ຈະມີໂຕສະກິດພິເສດຫຼາຍກວ່ານີ້ ຍົກເວັ້ນໂຕ ວ, ມ, ຍ ແລະ ອ ທີ່ບໍ່ມີໂຕສະກິດພິເສດອື່ນເວົ້າມາຊ່ວຍ ຄືດັ່ງກ, ດ, ນ ແລະ ບ.

ເພີ່ນແບ່ງໂຕສະກິດອອກເປັນ ຕູ້ ໝວດຄືກັນກັບກາສາລາວ, ແຕ່ລະໝວດ ມີພັນຊະນະຫຼັກເປັນໂຕສະກິດ ຊຶ່ງຈະເຫັນໄດ້ຈາກໂຕຍ່າງ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ແມ່ ອົກ	ມີໂຕ ອ ຕ ອ ແລະ ທຸກໂຕໃນວັດ ຕ ຍົກເວັ້ນໂຕສຸດທ້າຍ ຄື ອ
ແມ່ ອົງ	ມີໂຕ ອ ອ ອ ອ ພ ແລະ ເປັນໂຕສະກິດ
ແມ່ ອົດ	ມີໂຕ ອ ອ ອ ທຸກໂຕໃນວັດ ວ ຕ (ຍົກເວັ້ນໂຕສຸດທ້າຍຂອງວັດ ຄື ອ ຕ) ແລະ ອົກ ມ ໂຕຈາກວັດສັສ ນ ດ (ນ ²) ດ (ນ ³)
ແມ່ ອົນ	ມີໂຕ ອ ອ ອ ອ ອ ອ ອ ອ ອ ອ ອ
ແມ່ ອົບ	ມີໂຕ ອ ອ ອ ອ ອ
ແມ່ ອົມ	ມີໂຕ ອ ອ
ແມ່ ເຣຍ	ມີໂຕ ອ ອ
ແມ່ ອາວ	ມີໂຕ ອ ອ

(៣) ຄໍາຫົ້ວ໌ ຄໍາຕັ້ນ ແລະ ວິທີອ່ານ

ຄືດັ່ງທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ ກາສາລາວເກົ່າຫຼຸນດ້ວຍໂຕອັກບໍ່ຮັມມີລາວລ້ານຊ້າງຊ່ວງ ៥୦ ປີຄືນຫຼັງ, ໃນເວລານັ້ນ ຍັງບໍ່ຫັນມີວັດຕະຍຸຕາໃຊ້ກັນເຫື່ອ, ກາຮອ່ານຕ້ອງໄດ້ເດີາເອົາວ່າແມ່ນແນວໃດກັນແຫ້ ບາງເຫື່ອຜູ້ອ່ານກຳດີເຖິງ ແລະ ບາງເຫື່ອກຳດີເຜີດ ຖ້າວ່າບໍ່ຮູ້ເຮື່ອງທີ່ກຳລັງອ່ານຢູ່ນັ້ນ.

ຜູ້ທີ່ຈະອ່ານໄຕໜັງສືລັນນີ້ ຫຼື ພັງສືຜູ້ກີບໃບລານໄດ້ຖືກຕ້ອງ ແລະ ອ່ອງແຄວ້ ຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ເຄີຍອ່ານ ພັງສືເຫົ່ານັ້ນມາກ່ອນໝາຍເທື່ອແລ້ວ ຈຶ່ງຈະຮັ້ຄວາມໝາຍຂອງສັພຫົວໆ ເພື່ອຮັດໃຫ້ຜູ້ຟ້າເຊົ້າໃຈເຮື່ອນັ້ນ ໄດ້. ສອະທີ່ເພີ່ນໃຊ້ໃນສັນຍັ້ນ ຍັງໃຊ້ຮ່ວມກັນໝາຍໂຕ ເຊັ່ນ: ສອະ ໂມ ໃຊ້ຮ່ວມກັບ ເວັ້ນ, ສອະ ໂມ ໃຊ້ຮ່ວມ ກັບ ອິວ ແລະ ສອະ ເຕີ ໃຊ້ຮ່ວມກັບ ເຕືອ. ເພາະວ່າເວລານັ້ນ ສອະ ເວັ້ນ, ອິວ ແລະ ເຕືອ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ ກຳນົດຂັ້ນມາເທື່ອ ດັ່ງຄໍາວ່າ “ສົງຄໍາເມືອງ” ຖ້າເພີ່ນຂຽນໃນຢູ່ຄົນຕ້ອງເປັນ “ສົງຄໍາເມືງ”, “ຊອງຮູ່ງ” ເປັນ “ເຈັງ ຫຼື ເຊິງຮູ່ງ”, “ຜົວ-ເມັກ” ເປັນ “ໂຜ-ເມີ”, “ເດືອນຍີ່” ເປັນ “ຢີ່ເດີນ”, “ໝາກເອື່ອເຄືອ” ເປັນ “ໝາກເຂົ້າຮັດເຮັດ”, ... ສອະເຖິງກ່າວທີ່ເວົ້ານານັ້ນ ຍັງໃຊ້ກັນຢູ່ກັບຄົນເຊື້ອສາຍອ້າຍລາວບາງເຜົ່າ ເຊັ່ນ: ສັ້ນ, ຜູ້ໃຫ້, ມານ (Shān), ...

ສໍາຫຼັບໄຕໜັງສືລັນນີ້ແບບໃໝ່ ທີ່ອອກແບບໂດຍ ທ່ານ ດຣ. ຫົງສົກາດ ສຸວັດພອງສ ເອັນວ່າ “ຫົງສົກາດ ໄຕລັນນີ້” (Font Hongkad Thotham) ແລະ ແບບໄຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ຂອງ “ພຣະສົງພົລາວ” (Font Phrasong Lao Toham) ມີວັດຕາຍຸຕຸຕ່າງ (ໝາຍຸຕຸ) ແລະ ໂທ (ໝາຍຸຕຸ). ຖ້າທາງໄຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ ທີ່ຂຽນນັບຈາກມັນໄປ ຫຼື ຍຸດທີ່ບັນເນັດຕີວັດຕາຍຸຕຸເຊົ້າໄປແລ້ວ ຈະຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ານບໍ່ເຈັບຫົວໃນກາຮ່ອ່ານອີກຕໍ່ໄປ.

ຄໍາທີ່ຂຽນຢູ່ລຸ່ມນີ້ ແມ່ນ “ຄໍາຫຼັ້ງ” ທີ່ມັກຈະພົບເຫັນສມີ ໃນພັງສືຜູ້ກີບໃບລານເກົ່າງ ທີ່ກ່າຍສືບຕໍ່ກັນ ມາ, ອ້າພເຈົ້າອໍາຍົກຂັ້ນມາ ເພື່ອເປັນກາຮອຄລິບາຍໃຫ້ຜູ້ອ່ານທຳຄວາມເຊົ້າໃຈໄວ້ສັນກ່ອນ ວ່າຈະອ່ານ ແນວໃດ, ເມື່ອທ່ານເຫັນຄໍາສັພຫົວໆດັ່ງຢູ່ລຸ່ມນີ້ ໃນພັງສືເຫສນາລັນນີ້ຕ່າງໆ ທີ່ຂຽນຂັ້ນໃນເນື້ອກ່ອນ.

ຄໍາຫຼັ້ງ	ຄໍາຕັ້ນ	ໃຫ້ອ່ານວ່າ	ຄໍາອັນຫາຍເພີ່ນຕື່ມ
ຕູ້ງ	ຕ່ອງ	ກໍ່ອ້າ	ບໍ່ໃຫ້ອ່ານວ່າ “ກະອໍາ”
ຕູ້	ຕໍ່ບໍ	ກໍ່ບໍ	
ຕື້ນູ້	ຕໍ່ຊື້	ກໍ່ດີ	“ກິດ” ກໍ່ຂຽນແບບນີ້
ຕູ້ງ	ຕະເດົ່າ	ກະທຳ	
ດ	ຕໍ່	ກໍ່	
ດູ້ງ	ດີဝິ	ຄືວ່າ	
ດູ້	ຕໍ່ຜິ	ກໍ່ນີ	“ຄືນ” ກໍ່ຂຽນແບບນີ້
ດູ້ງ	ດາວົງ	ຄາຖາ	
ດູ້ງ	ຕໍ່ບ່າງ	ກໍ່ນາ	ບໍ່ໃຫ້ອ່ານວ່າ “ຄະນຳ”
ດູ້ງ (ດິອີ)	ດີລີ	ຄືລີ (ຄືອີ)	ໝາຈະເປັນ ‘ຄືອີ’ ໝາຍກວ່າ

ວິ	ເວີ່ງ	ເຈົ້າ	ບໍ່ສັນຍົມໃຊ້, ຄວາມເລືອກເອົາ ເວີ່ງ ຕຶກວ່າ
ໝີ	ະະລີ	ຊະລີ	ຄົງຈະແນ່ນ “ຊ່າລີ”
ລີ	ແລ	ແລ	
ໝົງ	ະະແລ	ຊະແລ	
ໜີ້ງ	ັດິ	ຊື່ວ່າ	
ໜູ້	ຫຼອງ	ດູຮາ	
ໜຳ	ຫຼົງ	ດິຫຼື	
ໜີ	ະະໄຟ	ຖະນີ	“ຖິນ” ແລະ “ຖຸນ” ກໍຂຽນແບບນີ້
ແຮງ	ແເຣແລ	ແທ້ແລ	
ໝ	ດາ	ນາ	
ບໍ່	ບໍ່ຜິ	ບໍ່ນີ	“ບິນ” ກໍຂຽນແບບນີ້
ບໍ່	ບໍ່ຊີ	ບໍ່ດີ	“ບິດ” ກໍຂຽນແບບນີ້
ປູ້ງ	ຜູ້ງ	ຜຍາ	ຖ້າອ່ານຕາມຄໍາຫົ້ວ ເປັນ “ປະຍາ”
ໄບງາ	ໄບບາ	ໄປມາ	ຄວາມເລືອກເອົາ “ໄບບາ”
ຜົ່ງ	ຜິດິ	ຜິວ່າ	
ໝູ້	ໝີ	ໝີ	ສອະ “ໝີ” ຈາກ ຜ້ອນຕົວຮັສົງພົລາວ
ລູ້ງ	ແລດາ	ແລນາ	
ໝູ້ງ	ນາລາ	ສາລາ	
ໝູ້	ນາຜີ	ສເນີ	“ເສີນ” ກໍຂຽນແບບນີ້
ໝູ້	ນາເຣີ	ສເນີ	“ເສີນ” ແລະ “ເສີນ” ກໍຂຽນແບບນີ້
ໝ່ງ	ນັກ	ສົມ	
ໝ້ງ	ນັບ	ສົມຍ	
ໝູ້ງ	ນັບ	ສົມຍ	
ແງ້ງ	ເນດາ	ເສນາ	“ສົມຍ” ກໍຂຽນແບບນີ້

ຕົ້ງ	ເໜີ	ເຮົາ	
ດັບ	ດັບໂຈ	ຄັນວ່າ	
ລື	ລິດໂຈ	ອັນວ່າ	ກາສາຂມເຣ “ຮື”, ອ່ານເປັນລາວ ວ່າ “ອັນວ່າ”
ແຜງ	ແຜງໂຈ	ແມ່ນວ່າ	“ແມ່ນວ່າ” ກໍ່ອຽນແບບນີ້
ເຕືອງ	ເຕືອງໂຈ	ເຮັ້າຂອງ	ຄວາມຫຽນເປັນ “ເຕືອງໂຈ” ໝາຍສິນກວ່າ
ບົດ	ບົດໂຈ	ມັກວ່າ	
ໆ	ໆ	ທັງໝາຍ	ຄວາມຫຽນເປັນ “ໆ”
ໆ	ໆ	ແລວ, ແລວ	ຄວາມຫຽນເປັນ “ແລວ໌” ຖ້າແມ່ນ “ໆ” ອາຈເປັນ ລົວ ຫຼື ລົວ ຫຼາຍກວ່າ
ເຕືື່ງນັ້ນ	ເຕືື່ງນັ້ນ	ໄພທີສັດ	ໜ້າຈະເປັນ ເງົາດິນຕູ ຫຼື ເງົາດິນຕູ

ຄໍາຫຼັກໍ່ເຫັນນີ້ ແມ່ນເພີ່ມກ່າຍສືບຕໍ່ກັນມາຫຼາຍເຊັ່ນຄົນແລ້ວ, ສຳຫຼັບໂຕທີ່ຂ້າພເຈົ້າຈະຂຽນຄືນໃໝ່ ຕໍ່ໄປນີ້ ຈະໃສ່ວັດທະນຸຕົວເອົ້າໄປ ເພື່ອໃຫ້ອ່ານງ່າຍຂັ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ຈະຮັກບາຄໍາຫຼັກໍ່ເດີມໄວ້ບາງກຳຄົງ.

(ເ) ປຽບທຽບແມ່ນສະກິດທັງແປດກັບສະລາວ ແຜນ ໂຕ (ສຮງ)

ໂຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ທີ່ໃຊ້ຫຽນຄໍາທີ່ເປັນກາສາລາວ ສ່ວນຫຼາຍເປັນໂຕສະກິດໂວ, ສ່ວນຄໍາທີ່ມີເຄື້າມາ ຈາກກາສາບາລີ ສັນສກອິຕາ ແມ່ນ, ... ເປັນໂຕສະກິດຄູ່. ໃນກາຄົນໆ ຂ້າພເຈົ້າຂໍເວົ້າເຖິງສ່ວນທີ່ເປັນກາສາ ລາວສະເພາະ ແຕ່ໃຊ້ໂຕອັກບໍ່ຮັນນີ້ລາວລ້ານຊ້າງຂຽນ, ເພາະສະນັ້ນ ມັນຈະແຕກຕາງກັນພຽງແຕ່ໂຕ ອັກບໍ່ຮັນທີ່ນັ້ນ ຮູ່ປາກຂອງນັ້ນຈະບໍ່ແຕກຕາງກັນ ໂຕຢ່າງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ສຳຫຼັບຄໍາທີ່ມີເຄື້າມາຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອິຕີທີ່ໄປກັບສະ ອະ, ອີ, ອຸ ເພີ່ມັກໃຊ້ນິຄຫິຕ (ນິຄຸ ຄຫິຕ) (Niggahita) ຫຼື “ເມັດຈ້າທີ່ພຍັນຊຸນະ”, ຖ້າໃສ່ແຕ່ນິຄຫິຕ ຈະອອກສຮງຄ້າຍຄື ຮັງ (-aກ່າ~-aກ) ຖ້າ ມີນິຄຫິຕກັບສະ ອີ (-iກ່າ~-iກ) “ອີງ” ແລະ ນິຄຫິຕກັບສະ ອຸ (-uກ່າ~-uກ) “ອຸງ” ອອກສຮງຄ້າຍຄືວ່າມີໂຕ ອັງ (-ກ່າ~-ng~-ŋ) ສະກິດ, ໂຕຢ່າງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ພຸຫຸ່ລໍ ສອດໍ ຄຈຸມາມີ	ຫຼູດໍ ນອດໍ ດຫຼວງໃໝ່	Buddham Saranam Gacchami
ສຈຸຈໍເວ ອມຕາ ວາຈາ	ນຫຼຸດໍ ນຸບຕາ ອາວາ	Sacchamve amatā vācā
ສີຫາ, ປຸລິ, ວິສຸ	ນິຫາ ບຸດິ ອິນຸ	Siṁhā, Pullim, Visum

ສຮະ ເຣັ່ງ ແລະ ເຣັ້ນ ຂອງໄຕອັກບໍ່ຮັມນີ້ລາວ ເນື່ອນີ້ໄຕສະກິດເຂົ້າມາຕື່ມທ້າຍ ຊ້າພເຈົ້າສັງເກຕເຫັນວ່າ ບໍ່ຄ່ອຍມີສຽງສັນ, ດັ່ງນັ້ນ ຊ້າພເຈົ້າຈຶ່ງຖືເອົາ ໄຕອອກສຽງຍາວ ມາເປັນໄຕແຫນ ໝາຍວ່າ ບໍ່ສະດວກໃນກາຮຂຽນໃນກັນ “ຮ່າງ” ເລີຍອອກມາເປັນ ດັ່ງທີ່ທ່ານຈະເຫັນໃນຕາຕະຖາງຂ້າງລຸ່ມນີ້ ໂດຍເອົາໄຕ “ງ່າງ” ເປັນໄຕແຫນໃຫ້ໃນທັງໝົດ ནີ້ ໂຕ. ສຮະ ເຖິງ ສຽງ ຕາມແມ່ສະກິດ ເນື່ອໄປກັບພັດຊະນະຜສິນ ເຊັ່ນ:

ຫງົງ, ຫຮັງ, ຫມ, ຫມ, ຫງ, ຫງ ແລະ ຫວ ຈະຂັ້ນມາຢູ່ໃນແຖວ ຫຼື ເທິງແຖວ ສຸດແລ້ວແຕ່ຄວາມເໝາະສິນ, ໂຕຢ່າງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ສີເຫຼືອງ, ເສົ້າໝອງ

ນີ້ເຫຼືອງ ເນົ້າບໍ່ງ ນີ້ເຫຼືອງ, Saomong,

ຫຼວງພຣະບາງ, ຊຽງຂວາງ ບໍ່ງເຊີງບໍ່ງ ຫຼວງພຣະບາງ, Xiengkhouang,

ສຮະລາວ

ຮ່າງ	ຮ່າງ

ສຮະຮັມນີ້ລາວ

ຮ່າງ	ຮ່າງ

ສຮະຮັມນີ້ໄສແມ່ສະກິດ

ຮ່າງ	ຮ່າງ

ອຸດູນຍິໄລຂູງ ອຸດູນຍິໄລຂູງ

UNHASSAVIJEYYA

ເມື່ອຂ້າພເຈົ້າໄດ້ອ່ານເບິ່ງບີ່ແລ້ວ ສີງສໍຍວ່າຕີພິນພົດພາດຫຼາຍບ່ອນ, ຜູ້ພິນພົດຕໍ່ລົງຈະອ່ານລາຍນີ້ອອງຜູ້ຮຽນໃນໃບລາຍບໍ່ໄດ້ປຳປານໃດ, ໂດຍສະເພາະກໍແມ່ນສ່ວນທີ່ເປັນ ກາສາບາລີ-ສັນສກົດ ບາງບ່ອນ ກໍຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຕີພິນພົດຕໍ່ລົງຈະອ່ານໄດ້ຫຽບໂຕພຍັນຊັນະ ຮະຫວ່າງ ໂຕຮັນມີ ແລະ ໂຕລາວ. ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ເພີ່ມສະ “ໝ່າງ” ພ້ອມທັງວັດຕາຍຸຕົກ “ໝ່າງ” ແລະ “ໝ່າງ” ເຊົ້າໄປຕື່ມໝາຍໆບ່ອນສ່ວນທີ່ເປັນກາສາລາວ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຮຽນອ່ານໃໝ່ ອ່ານໄດ້ຄ່ອງແຄວ, ເມື່ອໄປອ່ານໝັ້ງສີໃນລານໂຕຈຶງ ຈະບໍ່ພືບຄວາມສັບສົນໃນກາຮັນສ່ວງ. ໃນການນີ້ ຈະບໍ່ໄດ້ຮຽນໂຕອັກບໍ່ຮອແມງ ສິນຫຽບໄປພ້ອມເໜືອນດັ່ງທີ່ເຮັດຜ່ານນາ ເພາະວ່າໂຕອັກບໍ່ຮອແມງ ບໍ່ຄ່ອຍເພົາະສົມໃນກາຮຽນຄໍາທີ່ເປັນກາສາລາວລວນໆ ນອກຈາກຄໍາທີ່ເປັນກາສາບາລີ-ສັນສກົດເທົ່ານັ້ນ.

ຖ້າຫາກວ່າທ່ານຜູ້ອ່ານຮູ້ກ່ຽວກັບເຮືອງນັ້ນມາກ່ອນ ພົບເຫັນຄວາມຜິດພາດຂອງຂ້າພເຈົ້າ ຈຶ່ງໄດ້ອັກຍໃຫ້ແກ່ຂ້າພເຈົ້າດ້ວຍ ເພາະວ່າຂ້າພເຈົ້າຕີພິນພົດຕໍ່ລົງຈະອ່ານໄດ້ມາ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາຊື່ງຄວາມຖືກຕ້ອງແມ່ນຢ່າ ຕາມເຄົ້າໂຄງເຮືອງ ເທົ່ານັ້ນ.

ນັບແຕ່ນີ້ໄປ ເຮື່ອງເຊົ້າສູ່ເນື້ອໃນຂອງເຮື່ອງ ອຸດູນຍິໄລຂູງ ໄດ້ແລ້ວ

ລະເບົາຕາມໜູ້ ລົມນີ້ ຕິ່ລົມບແຍ ນັກງານ ຕາວອິນ ກອຣ ດິບ
ອັນ ບາລິນຍຕູແບວລູ້ ບຕູແບວລ ນີ້ລານງາຣ ດິນິດິຕິ
ນໂມຕສູສຸພຸພຸ ໂອກສູສົມີ່ ກິລສມເຍ ສຕູຖາ ຕາວຕີ່ ສ ກວມ ວິຫອນນຸໂຕ
ປາຣີສຕູຕາມນູ່ລຸ່ມທີ່ ປຕູທຸກນູ່ພລ ສີລາສເບ ນີ້ສີທີ່ຕິ

ເກວນງາເຣໂຕ ໄຊງົບປູລືນຈູງ ດີຂູ້ໄຂ້ພື້ນ ລົມນີ້ ນົບແຍ ໄດ້
ໄຂ້ຫຼື້ນ ນັກງານ ຮິໂຈະນູ້ຈູ້ເວົ້າ ແກ່ງໆເຮົາຕົ້ນເນີຕູຕູ່ຈົດ ແລະ ເຮົ້າ
ຈູ້ ຕໍ່ເນັ້ນ ວະບຸປຸ້ມ້ວນ ເຫຼື້ນຫຼື້ນ

ໂນສາທໂວ ດູອາສັປປຸລືສະຫັງໝາຍ ຄືດີ່ໄດ້ມີມາ ເອກສສນີ່ ສມය
ໃນສມັຍໜຶ່ງ ສັຕາ ອັນວ່າ ພຣະສັພັນນູຈັ້າ ແຫ່ງເຮົາຕົມປະເສີຕົກວ່າຄົມ
ແລະ ໜ່ວຍຕາຫັງໝາຍ ກໍສເດັຈ ຈະປະຫັບນັ່ງຢູ່ເໜືອທິນ

ບດູແຜ່ລວມືລາຂານູເວົ້າ ແຮງເຕີ່ງໄລບາລິຕະວາຕິ ວິລູ້ອູ້້າ
ຕາວຕີ ວິ້ໄຂເມຍູາ ປຸະຍົກິດໝາ ເຫຼັດນີ້ອ ແຕ່ເຮັດວຽກ ຫຼື
ຜທາບາ ບາເຮັດວຽກ ເຕັ້ນບໍລິຫານ ເຊິ່ງໃຫ້ບໍລິຫານ ແລະ
ດິຕູນເບັ້ນ

ປັດທຸກັນພລະສິລາວາສນີຈັ້າ ແຫບເຫັນໃນປາກຊາຕ ໃນສວັນດີ
ດາວດີງ ຈຶ່ງໄດ້ເຫັນວ່າ ພຣະອກິນມາຈັດຄົມກິນ ແຕ່ເຫວະດາຫັງໝາຍ ອັນມີ
ສີອິນຫາມາຍາເຫັນພຸດ ເປັນປະລາມເພື່ອໃຫ້ບ້າລຸ ລັມນະວິສະລ ຊຶ່ງມີໝາກຜິລ
ແລະ ມີພານເປັນຕົ້ນ

ອັນ ວິລູ້ອູ້້າ ບັນຍືເຮັດວຽກ ທີ່ ນູບຜິຜົງຕາເຮັດວຽກ
ເບັ້ນຕີອິດິແລ້ ອາດູກາຕ ບື້ອັດ ໄຂ້ເນື້ອຍດິຕູນບັນຍືຕີ ວິລິບງວດ່ວງ
ຫຼື ວິລູ້ອູ້້າຊາວຊີ ດີ້ອັດ ຕັ້ນລົມ ນູບຜິຜົງຕາເຮັດວຽກ
ນູວກາຕ ຫຼືວະບົງຊະແນງ ອາບູແກ່ຕົ້ນຫຼົດ

ອຖະ ໃນກາລະເມື່ອນັ້ນ ຍັງມີເຫວຸຫຼາຍຕົມໜຶ່ງ ຊຶ່ວ່າສຸປົມຍົກຕະເຫວຸຫຼາຍ
ເປັນຜູ້ນິອິຫວີແດຊ ອານຸກາພ ຍົງນັກ ໄດ້ສເວີຍທີພລິມບັຕໃນວິນານຄໍາຫຼັງ ໜຶ່ງ
ໃນສວັນດີ ດາວດີງ ທີ່ນັນກຳນົດ ສ່ວນວ່າ ສຸປົມຍົກຕະເຫວຸຫຼາຍຕົມນັ້ນ ກຳບໍ່
ຮູ້ສັກາພ ອັນຈະໝົດຈະສ້ວງ ອາຍຸແຫ່ງຕົມຫັນແລ

ଗୁଣ କେବୀର୍ଦ୍ଦିନାମ୍ବିଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନିତିରେ ପରିଚୟ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହାର ପରିଚୟରେ ପରିଚୟରେ ପରିଚୟରେ ପରିଚୟରେ ପରିଚୟରେ

ອຖະ ເວົ້າໃນກາລະຄຮັງນັ້ນ ຍັງມີເຫວຸຫຼາຍືກຕິນໜຶ່ງ ຊົ່ວ່າ ອາການຈາກ
ຮິດໃຫວບຸຕ ເປັນຜູ້ຮູ້ຈຳກັງ ສກາພ ອັນຈະໝົດຈະສ້ຽງອາຍຸ ແຫ່ງສຸປົມບົງກິຕະ
ເຫວຸຫຼາຍ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງໄປບອກເຫດ ແກ່ສຸປົມບົງກິຕະເຫວຸຫຼາຍ ວ່າດັ່ງນີ້

ເກົບາລິນ ປູ້ເວົ້າຕົ້ນັງທາງດູແຫ່ງບໍ່ໄຊ ວິດວຸ້ຫຼະເວົ້ດີ ເວົ້າຕູ່ຕ່ວະ
ວຸດ້າຕາງ ວັນນູ້ອາເວັບແລ້ວໃຈ້ແລ້ວ ວະໄຊໃປເຕືອມວິດວຸ້ພັນຍິດສີ ໄຊເນື້ອຍ
ດູແຫ່ງວິດສີ ບົກຕູ່ງແນວບີ້ດີແລ ປູ້ເວົ້າບູ້ຕ ດັ່ງເວົ້າຕູ່ຕາງວົງວ່າ ນັບໂດຍ
ດູແຫ່ງດີແລ້ວ

ໂກນາລີສະ ດູຮາເຈົ້າຕົມຜູ້ຫາທຸກອົບໄດ້ ໃນວັນທຸວນເຈັດນີ້ ເຈົ້າຕູກໍຈະຈຸຕິ
ຕາຍຈາກສ່ວນຄົງເຫວໂລກທີ່ນີ້ແລ້ວ ຈະໄດ້ປີເກີດໃນອວເຈີນຮົງ ໄດ້ສເວີຍທຸກອົບ
ໃນຮົງ ມາກກວ່າເສັນປິ້ນແລ້ວ ດູຮາເຫວບຸຕ ຄົນວ່າເຈົ້າກູ່ຕາຍຈາກອວເຈີ
ນຮົງນີ້ແລ້ວ

ຊຳເລີາ ຈະໄປເກີດເປັນສັຕວົງແດນວັຈຈານ ເຈັດຈຳພວກ ໃນອາຫາດເປັນສັຕວົງ
ນັ້ນແລ ສິ່ງແລ້ວທ້າຮ້ອຍຊາດ ສ່ວນວ່າ ສຸປົມກິຕະເຫວະບຸຕ ເມື່ອຮູ້ເຫັນບໍດີ
ນັ້ນແລ້ວ ກໍາມີຫົວໃຈອັນຫວັນໃຫວ ສັ່ນສາຍໄປນາ ແລ້ວກໍາຊົບເຊີ້າເຫົວໆຢູ່ດັ່ງນັ້ນ
ແລວກໍາຄົງໃນໃຈ ວ່າດັ່ງນີ້

ອຸປອະນຸໂລ ຫຼື ນກາຕປຸລີ ເຕີເປີແຕ່ງຫຼັງລື້ແລ້ວ ວະຜູ້ນິ້ນິ້ຈ
ແລະ ບຸດຸລົງໃຊ້ຫຼັງເບື້ອໍ້ວັດເຕີ ແຕ່ງໄຊ້ລີ ວາ ຫຼັງບໍ່ຫຼົດໃຊ້ ດ້ວຍໆເຫັນ
ບຸດຸລົງໃຫ້ ທັງປົກກົດຈົບເຕີ ດັ່ງ

ອຸປ່າທວະອັນຕາຍ ອັນມີສກາພປານນີ້ ເກີດມີແກ່ຕູ້ສັນນີ້ແລ້ວ ຈະມີສິ່ງອັນ
ໃດ ແລະ ບຸຄຄົລໃດຈະເປັນທີ່ຈັງທີ່ເຝື່ອແກ່ຕູ້ໄດ້ນີ້ ຈາ ຫ້ອຍບໍ່ນານທີ່ໃດ ທ່ານກໍ
ມາເຫັນບຸພນິມີຕ້າປະກາອບງເກີດມີແກ່ຕົນ ຄືວ່າ

ຜ້າເດີມູເຖິ່ງ ຕໍ່ຫຼົງລູ້ນິ້ນັ້ງ ຫຼືເຝື່ອມູ ຕໍ່ເບື້້ນິ້ນັ້ງໂພນິ້ນັ້ງ
ເກີ້ ແລະ ໄດ ອິລເຕີ້ຫຼົງໃຫ້ນີ້ ດີ່ວັດຕໍ່ເບື້້ນິ້ນັ້ງ ດັ່ງນີ້
ນໄປເອົ້າ ຕໍ່ພື້ນິ້ນັ້ງ ດັ່ງນີ້

ຜ້າທີ່ພຍົກົດຂອງຫົງກໍມີໜຶ່ນໝອງເສັກ ດອກໄມ້ທີ່ພຍົກົດຂອງຫົງກໍມີໜຶ່ນໝອງເສັກ
ເສັກ ເຫັນ ແລະ ໄຄ ໃນເນື້ອຕົນກໍໄຫ້ອອກ ທີ່ຢູ່ທີ່ນອນກໍເປັນອັນຮອນຢູ່ນັກ ຄັນ
ເມື່ອຫົງຜ້າສໄປເອົ້າ ກໍຢູ່ຮອນຮົນກະວົນກະວາຍ

ເຕີບຸດຸລົງໃຫ້ ທັງປົກກົດຈົບເຕີ ເຕີ ເຕີ ເຕີ ເຕີ ເຕີ ເຕີ
ນິດໃຊ້ ເຕີ
ໂຫຼງເງື່ອງແບ່ບໍ່ຫຼັດນິ້ນັ້ງ

ເມື່ອບຸພນິນິຕຫັກປະກາອນັ້ນຜາກີບເກີດ ມີແຕ່ເຫວະບຸຕ ຫຼື ເຫວດາອົງຄົມໄດ
ເຫວບຸຕ ຫຼື ເຫວດາອົງຄົມນັ້ນ ກໍຈະຕ້ອງຈຸຕິຈາກສັວົນເຫວໂລກ ໂດຍທ່ຽນແທ້ບໍ
ຕ້ອງສົງສັຍ

ນີ້ແລ້ວ ນຸບຜົນຜົນເຕັມຕົ້ນ ໄຊ້ຮູ້ເຫັນໃຫ້ຮູ້ແລ້ວ ບໍ່ຢັງໄປເນື່ອຍືງຕະຫຼາ
ຫຼັກົມຕົ້ນຮັງ ວິເຄົ້າໄປນູ່ນ່າງຄູ່ເຄີຍພາບໃຈ ໄຫຼັກົມຕົ້ນຮັງໃຫ້ຮູ້ແລ້ວ
ວິ່ອງອຸລເຫດຖາກນູ່ຕ້ອງກັບ ອີກຮູ້ແລ້ວ ອໍາເວົ້າຕູ້ວິເຫຼຸດໄວ້ດ້ວຍ ແຕ່ຜູ້ອ້າ
ແຊ່ວ່າຕົ້ນຮັງ

ສ່ວນວ່າ ສຸປົມກິຕະເຫວບຸຕ ໄດ້ຮູ້ເຫັນດີ່ນັ້ນແລ້ວ ບໍ່ຢາກໄປສເວີຍຜົລ
ກັນອັນຊື່ວ່າຍ ຈຶ່ງເອົ້າໄປສູ່ສໍານັກພຣະຍາອິນຫວີ່ ໄຫວ້ແລ້ວກຳນົ່ງຢູ່ທີ່ສົມຄວາມ
ແຫ່ງຕົນ ຈຶ່ງຂາບຫຼຸລເຫດຖາຍຕ່າງໆໃຫ້ຮູ້ແລ້ວ ຂໍຈັບກູ້ຈຶ່ງເປັນທີ່ຈຶ່ງທີ່ເຜິ່ນ
ແກ່ຜູ້ອ້າກໍອ້າເຫັນ

ນັ້ນ ຮີເຄີຍພາບໃຈ ດັ່ງນີ້ແລ້ວ ນຸບຜົນຜົນເຕັມຕົ້ນຮັງແລ້ວ
ວິ່ຜົ່ງກົດ ອື່ນີ້ຈຸດຫຼັກົມຕົ້ນຮັງ ເຄີຍພາບໃຈ ໃຫ້ຮູ້ແລ້ວ ຕໍ່ວິຫຼຸງ
ຈຸດຫຼັກົມຕົ້ນຮັງ ແຕ່ບໍ່ອຸປະກອດ ແລະ ຕ້ານຈຸດຫຼັກົມຕົ້ນຮັງໄດ້ແລ້ວ

ສັກໂນ ອັນວ່າພຣະຍາອິນຫວີ່ ຄັນໄດ້ຝ່າຍັງຄໍາຂອງ ສຸປົມກິຕະເຫວບຸຕ
ນັ້ນແລ້ວ ຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ອັນຊື່ວ່າຄວາມຕາຍແລ້ວ ເຖິງວ່າເຮົາຜູ້ເປັນໃຫ້ນີ້ໃນ
ສັວົນດາວດິງກໍຈຶ່ງຢູ່ ທຽມຍ່ອມ ແຕ່ບໍ່ອາຈຈະຫ້າມ ແລະ ຕ້ານຫານຄວາມ
ຕາຍຂອງທ່ານໄດ້ແລ້ວ

దెర్కీలో వీరు నిదిత్వమైన కొన్ని వీరులు దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు కానీ కొన్ని వీరులు దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు.

శాఖలు వీరులు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు.

ప్రాణికి వీరులు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు.

ప్రాణికి వీరులు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు.

ప్రాణికి వీరులు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు.

ప్రాణికి వీరులు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు. దీపించుకొన్నట్లు అన్నాడు.

ດີໃປເຄື່ອແລ້ວ ຕໍ່ໄຊອງໄຫ້ ດັ່ງນີ້ຈະເປີດຕິບຸດອ້ອງຫຼືຈ ແລ້ວອງດູລ
ເກຕຸກ້ຽງຈາກ ອີກເຕີະຫຼຸດເວົ້າຮັກໂຫຼງຫຼາຍ ດັ່ງແລ້ວເຕີະຍາຫຼຸດ ຕໍ່ໄຊອງ
ດູລໃຫ້ເຕີະຫຼຸດເວົ້າ ປຸ້ມ່ວນແຂ້ວບຸຜູຜູ ສູງບົບຜົນຝຶກເຕີມທີ່ໄດ້

ຄົນໄປເຖິງແລ້ວ ກໍໄດ້ອາບໄຫວ້ ນັ່ງຢູ່ສ່ວນທີ່ຄວາມຂ້າງໜຶ່ງ ແລ້ວອາບຫຼຸລ
ເຫັນເຕີມທີ່ໄດ້ພະຍາຍ ໃຫ້ພະພຸທນເຈົ້າຮັກໂດຍຕລອດ ຄົນແລ້ວພຣະຍາອິນທົກກໍໄດ້
ອາບຫຼຸລໃຫ້ພະພຸທນເຈົ້າ ຊົງສໍາແດງຍັງບຸພກັນ ພອງສຸປົມບົບຜົນຝຶກເຕີມທີ່ໄດ້

ກດໄ ຂີ ເຕີະຫຼຸດເວົ້າຕົ້ນບໍ່ເນື້ອງຕົ້ນ ຕໍ່ໄຊນ່ວນແຂ້ວບຸຜູຜູ ສູງບົບຜົນຝຶກ
ເຕີມທີ່ໄດ້ ດີ້ນີ້ ບໍ່ເຫັນວ່າ ສູງບົບຜູຜູແມ່ນຫຼຸດແຕ່ລົງ ນູບຜົນຝຶກ
ເຕີມທີ່ໄດ້ ເບີ້ນີ້ເບີ້ນີ້ ເບີ້ນີ້ເບີ້ນີ້

ກວາ ອັນວ່າພະພຸທນເຈົ້າຕົມປສີຕຸກ ກໍໄດ້ສໍາແດງບຸພກັນ ພອງສຸປ
ົມບົບຜົນຝຶກເຕີມທີ່ໄດ້ ວ່າດັ່ງນີ້ “ນຫາອາຊ” ດູອາມຫາອາຊໃນກາລະເມື່ອກ່ອນ ສຸປ
ົມບົບຜົນຝຶກເຕີມທີ່ໄດ້ ເປັນຜູ້ນີ້ຄວາມປມາຫເຫັນຜິດ

ເບີ້ນີ້ເຕີມທີ່ໄດ້ ອັນວ່າພຸທນເຈົ້າຕົມປສີຕຸກ ກໍໄດ້ສໍາແດງບຸພກັນ ພອງສຸປ
ົມບົບຜົນຝຶກເຕີມທີ່ໄດ້ ວ່າດັ່ງນີ້ “ນຫາອາຊ” ດູອາມຫາອາຊໃນກາລະເມື່ອກ່ອນ ສຸປ
ົມບົບຜົນຝຶກເຕີມທີ່ໄດ້ ເປັນຜູ້ນີ້ຄວາມປມາຫເຫັນຜິດ

ເປັນນາຍພານເນື້ອ ໄດ້ລັກຂ້າລູກນີ້ຈາກພໍ່ແມ່ ແລະ ມີຈິຕໃຈແວງ
ກະດ້າງຂ້າພໍ່ຕື່ແມ່ ແລະ ອ້າສມຕະຊີພຣາຫົມ ບໍ່ເຄົາວິພຍໍາເກງພຣະກິກຊຸສົງພ

ຜູ້ໄປມາຫາສູ່ ເຖິງເຫັນຢູ່ກໍເຮັດບໍ່ຮູ້ ບໍ່ເຫັນແລ້ວ ຍ້ອນຜີລກັນອັນນີ້ແລ້ວ ສຸປົມຍົກິຕະ ແຫວບຸຕ ຈະໄດ້ໄປບັງເກີດໃນນົກ ສເວີຍຜີລກັນໃນນົກ ປມາຕແສນປີ

ດັ່ງລົ້ອງວ່າລູ້ແລ້ວ ຕ່ວະໄຂ້ໄປເຕີ້ບັນຫຼາເຈົ້າລູ້ວັນ ເຫຼືວ່າງໆ ດີ້່າ ເບີ້ງ
ເບັ້ນແຮ້ ເບັ້ງຕົ່າ ເບັ້ງຫຼາ ເບັ້ງຫຼາ ເບັ້ນທຸນບູນ ແລະ ຕາງໜຸ່າ ແລະ ນິກ
ແລ ດີ່ນ ລາກທີ່ ຊື້ພຣິບຈຳແບ່ງກຸລຸນົງຕະຫຼາມ ດີ່ ນຸບຜິຜົງຕເຄີຍບູຕ ໄຂ້
ຕຸ່າທຸກໍ່ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງນີ້
ຂໍ້ຕັ້ງງານ ຊື້ພຣິບຈຳແບ່ງກຸລຸນົງຕະຫຼາມ ດັ່ງນີ້

ຄັນພື້ນຈາກນົກແລ້ວ ກໍຈະໄດ້ໄປບັງເກີດເປັນສັຕິວົດຮັດຈານ ເຈັດ
ຈຳພວກ ຄືວ່າ ເປັນຮຸ່ງ ເປັນແຮ້ງ ເປັນຕົ່າ ເປັນໝູ ເປັນໝາ ເປັນຄົນຫຼູ້ໝວກ
ແລະ ຕາບອດ ແລະ ສິ່ງຫຼົງ ແລ ດີ່ນ ຊາຕ ດ້ວຍວິທາກແຫ່ງອກສິລກັນ ທີ່
ສຸປົມຍົກິຕະ ແຫວບຸຕ ໄດ້ກະທຳມານີ້ “ນ້າກາຫາຊ” ຂໍມຫາບໍ່ພິຕ ຈຶ່ງຮູ້ຜີລກັນຂອງ
ສຸປົມຍົກິຕະ ແຫວບຸຕ ດັ່ງກ່າວມາດ້ວຍປະກາອກດັ່ງນີ້ແລ້ວ

ນເຕົາ ອີ ປົະບາໄສ ເຊື້ອ້າຮູ້ບັນຫຼາມ ດີ່ ນຸບຜິຜົງຕເຄີຍບູຕ
ຂໍ້ດີແລ້ວ ວິ່ອງວຸດລາຫຼື້່ປະນົງລູ້ເວົ້າດີ ຖ້າໄຂ້ແຕ່ວະເບູ້ດີ່ເຕີ້່ດີ່ອົງກວິທ
ເຄີຍບູຕທີ່ ດີ່
ຂໍ້ດີ່ ດີ່
ຂໍ້ດີ່ ດີ່
ຂໍ້ດີ່ ດີ່ ດີ່

“ສັກໂກ” ອັນວ່າພຣະຍາອິນທົດ ເມື່ອໄດ້ຮູ້ຢັ້ງບຸພັກນ ຂອງສຸປິບກິຕະເຫວ
ບຸຕ ຕັ້ງນີ້ແລ້ວ ຈຶ່ງອາບຖຸລໄຫວ້ພຣະສັພັນໝູເຈົ້າວ່າ ອັນໄດ້ແກ່ຈະເປັນທີ່ເຜິ່ງ
ທີ່ຮັກບາໃຫ້ເຫວບຸຕຕົນນີ້ ມີອາຍຸໝັ້ນຍືນ ກໍ້າຈາ “ກຄວາ” ອັນວ່າ ພຣະສັພ
ັນໝູເຈົ້າກລ່າວວ່າດັ່ງນີ້ “ນຫາອາຊ” ດູ້ອາມຫາອາຊ “ເອໂກລັມໂມ” ຍັງມີຮັນ
ມະຂອງ ອຸຟ້າສສະວິໄຊໂຍ ນາມຊື່ວ່າ ອຸຟ້າສສະວິໄຊຍໍ ເປັນຮັນນີ້ອັນອຸດົມຢື່ງ
ຈຶ່ງໃຫ້ເຫວບຸຕຕົນນີ້

ឡើងត្រូវបានបញ្ជីនិង ឪហើយខ្សោយវិវាទ និង បជិបពីត្រួយព្យាយ ឱរា
និង វិវិកបំនិញ្ញិត្រឹង ព័ត៌ម្ភបេងបុរីត្រឹង ហើយបំនិកពាយវិលទុកចុះលើ នី
និង កណុដ និង ពិនិត្យស្ថាបន្ទូរ ពំនៃរាយក្រឹង ពុំណុកមិនឈាម ចិវិនុ
និង

ຮຽນເອົາລັ້ມມະດວງນີ້ ໃຫ້ໄດ້ຈຳຈຳໄວ້ ແລະ ປົບປັດວຍ ກາຍ ວາຈາ ແລະ ໄຈ ໃຫ້ບໍ່ຮືສຸທິສູດເຖິງ ກໍຈະເປັນທີ່ຈັງທີ່ຜົ່ງ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຕາຍໃນວັນຖຸວນເຈັດ ນັ້ນແລ້ “ກຄວາ” ອັນວ່າ ພຣະສັພພັນບູຈັ້າ ກໍສໍາແດງຄາຖາ ອຸດຫ້ສສະວິໄຊຍໍ ມີໃຈຄວາມດັ່ງນີ້

“ອບຸກິ ອຸດູ້ຫສູສວີໄຊຍ ລມຸໂນໂລເກ ອນຸຕຸໂຣ ສັງສັກ ຫິຕະຍຸກາ ຍຳ ຕຳ ຕົວ
ຄຸນຫາຕີ ເຫວັນ ປົກລົງຕຸແນ ອາຊ ລະບົສ ອນຸສູເສທິ ປາວແນ ພຍຄຸເພີ ນາຄີ ວິສ
ກູແນ ອກາລ ມຣຕະ ນວາ ສັງພສູສາ ມຣຕາ ມຸຕຸໂຕ ຖປະຕວາ ກາລມາຮີຕີ ຕສ
ເສວ”

ຂາດູກາໂດ ແກ້ວຕູ ເຮັດ ບຸກົມົງຈາ ບຸດູນິບໍລິ ນບາຈາຍ
ດັ່ງ ບຸກລິຕີ ວເລ ຕເມຍໂດ ຂາດູກາໂດ ແກ້ວຕູ ເຮັດ ບຸກົມົງຈາ
ລິດູ້ຕັ້ງ ວິຕິຕີ ບຸ້ນ ດາວຕຳ ອວດ ດັ່ງ ເຕັນ ເມີນ ບຸດູກາ
ຕາມຂາຍ ບັດດູຕີຕີ

“ອານຸກາວອນ ໂຫຼຸ ເຫໄວ ສຸຂີສຫາ ສຸທຸລສີລິ ສມາຫາຍ ລມຸນົມ ສຸຈອີຕີ ຈເຣ
ຕສູເສວ ອນຸກາວອນ ໂຫຼຸ ເຫໄວ ສຸຂີສຫາ ລິຄຸວິຕຸຕີ ຈິຕຸຕີຕີ ປູຊ ວາວຕຳ ວຈນ ຄຮ່ວ
ເຕັສ ເຫສູສນົມ ສຸເວາ ຕສູສອາຍ ປວທຸລຕີຕີ”

ເຮັດຕະ ໄກເຮັດວຽກ ດັ່ງ ທັ້ນຕື່ງ ອຸດູມທີ່ແຜຍງົງລື ເບັນຫຼຸດແບ່ງ
ດັ່ງວຽກ ແລະ ເບັນເບັນ ແຕ່ນຕະເລັງອັນປຸລ ອ່ວິງຈົດຕົວບັນດູ ທັ້ນ
ດີແລ້ວ ນັ້ນດັ່ງເຄີ້ງຮັດ ບູ້ບັນຫຼຸງໃຊ້ ເຊິ່ງ ກັບອຸດູນິບໍລິ ແຕ່ກູຕ
ຜົບປິນງົງ ເງື່ອໃດ ປູ້ບັນຫຼຸງ ປົະລາຄາ ແລະ ເນັດຂາບງວດປູ້ປົງ ແລະ
ວະບ່ນຕາງພູ້ລົງວິຫຼາຍື ດັ່ງນີ້ ດົວວັນເນົຟີຂາຍູຕາງແລ້ວຕົ້ນໄຟ ແລ້ວ

“ເຫວັນ” ດູຖາເຫວັນທັງໝາຍ ລັມນະ ອັນຊື່ວ່າ ອຸດູສະສະວີໄຊຍ ນີ້
ເປັນຍອດແຫ່ງລັມນະທັງໝາຍ ແລະ ເປັນປໂຍຊົນ ແກ່ສັກໂລກທັງນວລ ທ່ານ
ຈົງຮຽນເອົາລັມນະອັນນີ້ແລ້ວ ສູ່ຫຼາ ຄໍ່ເຊົ້າວັນຄືນ ຍ່ອມຫ້າມເສັກໄດ້ ເຖິງກັຍ

ອັນຕຣາຍທັງປວງ ແກ່ງູຕີປົກສາຈ ເສືອໂຄ່ງ ວິທະຍົນນ້ອຍ ພຣະວາຊາ ແລະ ເສັນາອາມາຈ ທັງປວງ ແລະ ຈະບໍ່ຕາຍຢ້ອນຢາພີສຫຼຸກຊົນິດ ນອກຈາກຈະສັງຄາຍຸຕາຍແລ້ວກຳຈິງ ແຫ້ແລ

ຜູ້ປົກເຕີມຂຶ້ນ ບຸດຸລັບຜູ້ໃຊ້ ໄຊເອງໄລ່ຕູ້ ໄຊຕູ້ຕູ້ ໄຊນູ້ຊເວີ່ບູ
ກວາມ ລົ້ນຮັ້ງຕູ້ ໄຊນູ້ລັບບຸດຸ ເດີວິວໄຫຼື ແລະ ໄຊບັດບຕິ ຕູ້
ບຸດຸລັບຜູ້ດີ້ ຕ່ວະເຄີຍບູ້ບູ້ລົ້ງຍື່ຍງ ເອເຕ ໌ຈາເຮັດຈູງ ອຳວິທີ່ຕູ້
ຕົ້ງ ວິ່ນິດຈູນອື່ນ

ອີກປະການໜຶ່ງ ບຸຄົລັບຜູ້ໄດ ໄດ້ຂຽນໄວ້ກຳດີ ໄດ້ຝັງກຳດີ ໄດ້ສູດຈເຣີນ ກາວນາ ຢູ່ສູ່ວັນກຳດີ ໄດ້ສັກກາຣະບູຊາ ເຄົາອິພນິບໄຫວ້ ແລະ ໄດ້ປົງບັດ ກຳດີ ບຸຄົລັບຜູ້ນັ້ນ ກໍຈະມີອາຍຸໝັ້ນຢືນຍາວ “ເຫວເຕ” ດູຮາເຫວດາທັງໝາຍ ຂໍໃຫ້ພວກຫ່ານຈົ່ງມີຄວາມສຸຂເຖິ່ນ

ນູ້ຕູ້ໄຟ ຕູ້ຮູ້ຕູ້ໄຟ ໄນ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ
ຕູ້ຮູ້ຕູ້ໄຟ ເນັ້ນຕູ້ຕູ້ໄຟ ດູຮາຕູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ

ສກູກຕຸຕວາ ພຸ່ຫຼຸນຕຸຕວາ ໂອສທໍ ອຸ່ຕຸຕວາ ວໍ ຫີຕໍ ເຫວມໆສູສານໍ ພຸ່ຫຼຸນຕຸ
ຕຸຕວາ ໂສບູກິນາ ນສຕນຸຕຸ ປທຸນວາ ສັບພື ທຸກ່ອາ ວຸປຣສເມນຸຕຸຕຸ

ນູ້ຕູ້ໄຟ ດູ້ຮູ້ຕູ້ໄຟ ໄນ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ດູ້ຮູ້
ຕູ້ຮູ້ຕູ້ໄຟ ເນັ້ນຕູ້ຕູ້ໄຟ ດູຮາຕູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ ອູ້ຕູ້ໄຟ

ສກູກຕຸຕວາ ພຸ່ຫຼຸນຕຸຕວາ ໂອສທໍ ອຸ່ຕຸຕວາ ວໍ ປົກໃຈຫຼຸມສນໍ ອມ່ນ ແຕ່ຖານ
ໂສບູກິນາ ນສຕນຸຕຸ ປທຸນວາ ສັບພື ພຍາ ວຸປຣສເມນຸຕຸຕຸ

ବାନ୍ଧିତାରେ ବଜାରରେ କୁମର ଦୂରେ ଦୂରେ
ବାନ୍ଧିତାରେ ବଜାରରେ କୁମର ଦୂରେ ଦୂରେ

ສກຸກຕຸຕວາ ສົງພຣຕຸຕນມ ໂອສໍຖ້າ ອຸຕຸຕນມ ວັດ ອຫຼວເບຍູ່ຍໍ ສົງພຕະເອນ ໂສຍ
ກິນາ ບສຕນຸຕ ປທຸນວາ ສົງພຣ ໂຮຄາ ວັດລສມ່ນຸຕຸຕ

ମେଲୁବାଳିଯେବାନାରେ କୌଣସିଲ୍ଲେ ଶମଦଭୂମେଲୁବା ରେତ୍ତାଯେ
କି ରେତ୍ତାରୁଙ୍କ ହୃଦୀଶ୍ୱରାମୁଣ୍ଡି ପୁରୁଷଦୟ ତିଆଶ୍ରୀଦଭୂର୍ବିନ୍ଦୁ ଚିପଟ୍ଟାଟ୍ଟିଗୁ

ດີ່ວ່າ ບໍ່ ແລະ ສົງ ເບີ້ນທັງໝົດ ນິ້ນ ນຸບຄິດຕາເຄີຍ ດີ້ວ່າ ອົບໃຈໆ ອົບ
ວິຫຼາຍໃຫ້ໄປໃຫຍ່ ຕໍ່ໄຊ້ຕັ້ງປ່າຍ ເບີ້ນ ອັດກາຕົວໃຫ້ ບີຕົງຫຼັກສູງ
ແລະ ຂີ່ຂາຍຸ້ນີ້ພຽງຕູ້ໃຫຍ່ ວິເຕີຄະນະ ປຸ່ມຕູ້ອຸ່ນເວົ້າ

“ເຫສນາປາກີໂຍສານ” ໃນເນື້ອແລ້ວ “ຮສສສນຸມເຫສຸສນາ ເຫວາໂຍ”
ອັນວ່າເຫວາດາຫັ້ງໝາຍ ອັນມີພຣະຍາອິນຫວີເປັນປະການ ກໍໄດ້ເຖິງຮັນມະວິ
ເສລ ມີປະກາລາວຄືວ່າ ພາກ ແລະ ຜິລເປັນອັນມາກແລ ສ່ວນວ່າ ສຸປົມກິຕ
ເຫວຸ່ນນັ້ນໄດ້ນອນຈິຕິໃຈ ໄປໃນຮັນນິວິສະສົກໄດ້ກລັບຜົນເປັນອັກາພໃໝ່ ມີ
ກາຍອັນຜ່ອງໃສ ແລະ ມີອາຍຸ່ຍືນຍາວຕລອດໄປ ຈົນເຖິງສມັຍຂອງ ພຣະພຸທນ
ເຈົ້າ

ເຮືອງ
ດີ້ແລ ວິ່ວະໄຊ້ວຸດ ລົ້ມູ້ບຸນດູມເລີງ ຕ່ວະໄຊ້ເບີ້ນ ເຮືອງຫຼຸດ ອີ້ແບ່ງ
ຮູ້ກົດີຫຼືຈົ້າ ແລະ ອຸ້ນມີເຄີຍ ອຸ້ນມີເຄີຍ ອຸ້ນມີເຄີຍ ອຸ້ນມີເຄີຍ
ອຸ້ນມີເຄີຍ ຊື້ບີ່ເບີ້ນ ຕໍ່ເບີ້ນບໍລິບລຸດອຳດືດືດແລ

ທີ່ພຣະນາມວ່າ ພຣະສອງອີຍມີຕາໂຕໂຍ ອົງຄົກຈະໄດ້ລົງມາຕັດຂ້າງ
ໜ້ານັ້ນແລ ຈຶ່ງຈະໄດ້ຈຸຕິລົງສູ່ ມນຸສໂລກກໍຈະໄດ້ເປັນພຣະອໍ່ຮັນຕາ ອິນາມາວິກ
ອົງຄົກໜຶ່ງກຳນີ້ ແລະ ອຸ້ນຫັສສະວີເຊີຍ ວັດຕານາຄາຖາ ອັນວ່າກິຍາ ອັນກລ່າວ
ຢ້ອງຍໍຍັງ ອຸ້ນຫັສສະວີເຊີຍ ດວງວິສະສົກ ກໍສເດັຈບໍລິບຸຮຕົວອຫຼືກໍານົກໍານົກໍາ

ເອກສາຣອ້າງອີງ: (ຈັດອັນດັບຕາມປີທີ່ພິມພົດໆຈໍາໝາຍ)

(Références/References):

ພຍາຫຼວງ ນາສາເສນາ (ຜູຍ ປັນໝາ/Phoui Pannha), ແບບຮຽນອ່ານໜັງສຶລືມນີ້ອັນພັນການ (Méthode d'Enseignement Élémentaire Laotien de l'Institut Bouddhique) ຂອງ “ຫຼຸດນາງວຸລບດູຕູ” ຜຸ່ອມ
ສາສນັບຕໍ່ກາຄ 2 ພິມພົດໆທີ່ອທີ 2, ຫຼວງພະບາງ, 1969.

ມາສີລາ ວິໄລວົງສົ່ງ, ໄວຍາກຳນົດລາວ “ອັກຂອວິລີ ກາຄທີ 1”, ພິມພົດໆໄດຍ ກລິມສາສນສຶກບາ ກະ
ຊວງຮັນມກາຣ, ພິມພົດໆທີ 1, ວຽງຈັນທນ໌, 1970.

ພລຕີ ນາຖືປ ພົງສປະພັນນີ້, “ພຈນານຸກຣມ ປາຊາໄທຢ” ຂອງຮາຊບັນທຶກຕະສານ, ພິມພົດໆຮັງທີ 11,
ວັນທີ 27 ພຸດັງຈິກຍານ ພ.ສ. 2513, ກຽງເທັມທານຄຣ, 1970.

Prof. Marc REINHORN, Centre Universitaire des Langues Orientales Vivantes de Paris,
“Dictionnaire Laotien-Français” Tome I et II. Editions du Centre National de la Recherche
Scientifique, 15 Quai Anatole-France, Paris VIIe, 1970.

ມາຄຳຜູ້ນ ພິລາວົງສົ່ງ, “ຄູ່ມືພໍາແຟັງບຸນກຸສີລ ຂອງພຸທນບໍຮີສັຫ” ພິມພົດໆທີ 4, ພິມພົດໆເນື້ອ ວັນທີ 15
ມິກຣາ 1992 ທີ່ໂຮງພິມພົດໆ “ວຽງດາວັນກາຣພິມພົດໆ” ຖຸນິ້ນຫຼວງພະບາງ, ກໍາແຟງງານຄໍ່ວວຽງຈັນທນ໌, 1992.

ຮສ. ນອ. ພຣະເຈົ້າ ວິວັດພາກຍົງ ຮນ. “ພຈນານຸກຣມ ປາຊາໄຮ່ຈະເສ-ໄທຢ”, ພິມພົດໆຈໍາໜ່າຍ ທີ່ນຄຣເກະມບຸຄສໂຕຣ໌
572/40 ດັນນເຈົ້າໂຄ ອ. ດລດອງສານ ກຽງເທັມທານຄຣ 6, 1993.

Oxford French Dictionary, French-English and English-French New Edition. Printed in Great
Britain by Charles Letts (Scotland) Ltd., Dalkeith, Scotland, 1994

ມາສີລາ ວິໄລວົງສົ່ງ, “ປາລີເໂຍງາຕອດ ນັງລອດິດີ ນັບລູງກິດຈາດ - ນັດິ່”- ໄວຍາກຳນົດບາລີ
ອັກຂອວິລີ ກາຄ 1 ສມັນບາກີທານ ແລະ ສິນຄື, ພິມພົດໆທີ 3, ກໍາແຟງງານຄໍ່ວວຽງຈັນທນ໌, 1996.

ມາສີລາ ວິໄລວົງສົ່ງ, “ປວັດໝັງສຶລາວ”, ພິມພົດໆໃໝ່ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນລິຫ້ແກ່ນັກຄົນຄວ້າດ້ານອັກບໍ່ສາຕາຖ້າ
ຮຸ່ນໃໝ່ ພິມພົດໆທີ 2 ໂດຍສໍານັກພິມພົດໆໄຟ່ໝານ, ກໍາແຟງງານຄໍ່ວວຽງຈັນທນ໌, ມີຖຸນາ 1996.

ສອ ເສດນຸດຈ, “ພຈນານຸກຣມອັກຄູ່-ໄທຢ ແລະ ໄທຢ-ອັກຄູ່” (New Model English-Thai and Thai-English
Dictionary V5) ພິມພົດໆຮັງທີ 6 ທີ່ ປຣິຫັກ ໂງພິມພົດໆໄທຢວັດນາພານິຫຼ ຈຳກັດ, ພ.ສ. 2540, 891 ດັນພະວານ 1,
ກຽງເທັມທານຄຣ, 1997.

ນາມຈັນທີ່ເຕີ້ມີ “ຈັນທະວົງສົ່ງ” ດັ່ງນາມແກ້ວ ຈັນທະສິກີ ເມື່ອງໃນໂຍກາສ ທ່າບຸນ 100 ວັນ, ວັນທີ 6 ພຣີຄຈິກາ, 1999. 14 Rantoul St. Beverly, Tel: (978) 927-8797, MA 01915 USA, 1999.

Dr. Phone BOUARAVONG, English-Lao and Lao-English Dictionary, ວັນຈານຸກຮົມ ອັງກລິສ-ລາວ ແລະ ລາວ-ອັງກລິສ. Autorized Number: ລອພ 112/ຈມ 07082000. Printed by “Vientiane Capital Printing”, ນຄ່ນຫຼວງວຽງຈັນທີ່, 2004.

ພຣະອາຈານຍ ອ່ອນແກ້ວ ສີທີ່ວົງສົ່ງ, “ແບບຮຽນອັກບໍລິສັນນົມ” (ທີ່ໃຊ້ຫຽນກາສາລາວໂດຍສະເພາະ ບໍ່ແມ່ນກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕີ), ຈັດຝຶນພໂດຍ ທີ່ສົມດູແຫ່ງຊາຕ. ອຸປັກຟົມກົດຍ “ກອງທຶນອນຸຮັກບົງ ວັນນ ລັນນົມ” ຂອງ ສຖານເອກ ອັດຮັກຫຼູຕ ສຫອັກ ອເມຣິກາ ປະຈຳ ສປປ ລາວ, ນຄ່ນຫຼວງວຽງຈັນທີ່, 2008.

Dr. Bounthanh SINAVONG, Lexique Étymologique Lao-Pāli-Sanskrit, “ຄຳຄັພທີ່ເຄົ້າລາວ ທີ່ນາ ຈາກກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕີ” Nouvelles Éditions (Revue et augmentée), Paris, 2011.

ISBN 978-2-9529555-1-5, Website: www.sinavong.com, E-Mail: bounthanh.sinavong@hotmail.fr,

ນາມບຸນນີ ເຫັນສີເມື່ອງ, ປຶ້ມປັດທີ່ສາຕາຖື “ຄວາມເປັນນາຂອງຊົນຊາຕລາວ” ໜັ້ນທີ 1, ພິມພົ່ງເຫຼື່ອທີ 2, ISBN 978-9932-00-003-6, E-Mail: b_thepsimuong@yahoo.com, ນຄ່ນຫຼວງວຽງຈັນທີ່, 2011.

ຈ.គ.ດ.ຮ. ສຸຈິຕາ ອ່ອນຄ້ອມ, “ຄູ່ມື່ອພຸທອບວິຊັ້ນ ບທສາດມນດີທໍາວັດເຊົ້າ-ເຢັ້ນ ບາລີ-ໄທຍ-ອີງກອຸ່ນ”. ພິມພົ່ງຄວັງທີ່ 3 ທີ່ ຜັກ. ໜອຮັດນ້ຳກາරພິມພົ່ງ 33/28, ຂອຍເພິ່ນບູ້ 5 ແຂວງທຸກພູມໄກ ເຂດຮາຊເທວີ, ໂທຣ: 0-22159681 ໂກງສາງ: 02-2169465, E-Mail: horatanachai@yahoo.com, ກຽງເທັນທານຄຣ 10400, 2011.

ສິນຈີຕ ພັນລັກບົດ, ກາສາລາວລ້າຊ້າງ ກ່ອນປີ ພ.ສ. 2487, ຄ.ສ. 1935 ສະບັບຄົ້ນຄວ້າ. ພິມພົ່ງ ເມື່ອ 02/07/2013 ທີ່ ສິນນະນາ ກາຣພິມພົ່ງ, ເລຂະບຽນພິມພົ່ງຈຳໜ່າຍ 255/ຜຈ 02072012. ISBN 978-9932-01-046-2. ນຄ່ນຫຼວງວຽງຈັນທີ່, 2013.

Faculty of Science, National University of Laos, English-Lao and Lao-English Spot Dictionary V2, (compatible with windows 7 but not with Windows 8) developed by ITC Teamwork, Website: <http://fos.nuol.edu.la>.

“ເວັບໄຊຕີ” ຕ່າງໆ ທີ່ກ່ອວຂອງກັບໄຕໜັງສີກາສາບາລີ “ເຫວະນາຄຣີ” ຫຼື “ຮິນດີ”, “ພຣາຫົມີ” ...
Various “Websites” concerned to “Devanāgarī” or “Hindi”, “Brāhmaī” characters...

BIOGRAPHIE EN BREF

I. Personnalité

Mr. Chanthanom Prénoms	(SINTHAVONG) (Nom moyen)	DEUANHAKSA Nom
Date de naissance:	10 Juin 1956 (Né réellement)	Nationalité: Lao (Laotienne)
Lieu de naissance:	Sangkhom, Saythany, Capitale de Vientiane, Laos.	
Situation de famille:	Marrié	Religion: Bouddhisme
Domicile:	Rue Thadindèng, Phone-Ngam 1, Saythany, Capitale de Vientiane, RDP Lao Portable: (856-20) 2224-4883, 5649-4442. E-mail: < cdeuanhaksa@gmail.com > ou < dchanthanom@yahoo.com >	

II. Éducation

Années	Lieu de l'enseignement	Domaine d'étude	Qualification
1966-1972	Groupe Scolaire de Phonekhéng. Capitale de Vientiane, Laos.	Élémentaire	Certificat
1972-1973	École Primaire Privée de Lane Xang Phone Sa-at. Capitale de Vientiane, Laos.	Élémentaire	
1973-1980	Lycée de Vientiane. Capitale de Vientiane, Laos.	Élémentaire	Baccalauréat
1986-1987	Ташкентский Институт Инженерии Иrrigation и Механизации Сельского Хозяйства, ТИИИМСХ. Tachkent, Ouzbékistan, Encienne URSS.	Подготовительный Факультет (Faculté de Préparatoire)	
1987-1992	Ташкентский Государственный Аграрный Университет, ТашГАУ. (Université d'État Agricole de Tachkent) Tachkent, Ouzbékistan, Encienne URSS.	Агрономический Факультет (Faculté d'Agronomie)	MSc (en Agriculture Tropicale)
2001-2002	Faculté Universitaire des Sciences Agronomiques de Gembloux, FUSAg. Gembloux, Walonnie, Belgique.	Unité d'Économie Rurale	DEC (Diplôme d'Étude Complémentaire)

III. Travaux

Années	Lieu de travaux
1981-1986	Centre National de Production des Semences, Département de la Gestion des Terres Rizicoles et de l'Agriculture, Ministère de l'Agriculture et des Forêts. Capitale de Vientiane, Laos.

1992-1999	Centre National de Recherche Agronomique, Département de l'Agriculture et de la Vulgarisation, Ministère de l'Agriculture et des Forêts. Capitale de Vientiane, Laos.
1999-2000	Division d'Agriculture, Département (Service) Préfectoral de l'Agriculture et des Forêts. Capitale de Vientiane, Laos.
2000-2006	Faculté d'Agriculture, Université Nationale du Laos, Ministère de l'Éducation et du Sport. Capitale de Vientiane, Laos.
2006-2014	Centre de Recherche Agronomique de Naphok, Institut National de la Recherche Agronomique et Forestière, Ministère de l'Agriculture et des Forêts. Capitale de Vientiane, Laos.

IV. Cours de formations, séminaires et voyages d'observation attendus

Années	Courses de formations et location
1982	“Production des semences” du 21/04/1982 au 17/09/1982 au Centre National de Production des Semences, Vientiane, Laos.
1982-1983	“Technologie des semences” du 09/11/1982 au 08/01/1983 au Centre National de Production des Semences, Vientiane, Laos.
1993-1994	“Effective Utilization of Tropical Agriculture and Forestry Resources” du 19/07/1993 au 18/03/1994 Urasoe, Okinawa, Japon
1994	“Grain Warehouse Management”, du 08 au 21/12/1994 tenu à l'Université de Nông Lâm, Ho Chi Minh Ville, Viêtnam
1998	“Genebank Management System Software” du 08 au 12/06/1998 au Centre National de Recherche Agronomique Vientiane, Laos.
2000	“National Workshop in Syllabus Development of Agro-forestry” du 23 au 25/05/2000 à la Faculté d'Agriculture, Université national du Laos Vientiane, Laos.
2001	“Molecular Biological Techniques in Plant Protection and Developing Sustainable Agriculture” à Yunnan Agricultural University du 18 au 30/06/2001 Kunming, Yunnan, Chine
2003	“Wetland Ecology and Management in the Lower Mekong Basin” à l'University des Sciences Naturelles du 01 au 26/06/2003 Ho Chi Minh Ville, Viêtnam
2003	“Advanced Higher Education Administrators Development (AHEAD)” et obtenu le prix augmenté “Appreciation of AHEAD” du 25 au 29/08/2003, qui était tenu à la Faculté d'Agriculture, Université Nationale du Laos Vientiane, Laos.
2003	Visite et échange d'expériences avec “Chiang Mai University” et visite spéciale à “Maejo University” du 07 au 12 /09/2003 Chiang Mai, Thaïlande
2004	“Teaching Method in Agribusiness” à l'Université des Sciences Agronomique de Hanoi du 26/01/2004 au 06/02/2004 Hanoi, Viêtnam
2004	Visite et échange d'expériences de l'enseignement et de l'élevage de la qualification des lecteurs avec: “Chulalongkorn University” et “King's Mongkut Institute of Technology Ladkrabang” du 20 au 23/04/2004 Bangkok, Thaïlande

2004	“Chain Supply Management Developing Agribusiness in the Mekong Region” at Chiang Mai University du 02 au 11/08/2004 Chiang Mai, Thaïlande
2004	“Rice Knowledge Bank” from 13-14/12/2004, tenu à l’Institut National de la Recherche Agronomique et Forestière (INRAF) Vientiane, Laos.
2005	“Seed Technology and Seed Quantity Control” du 14 au 23/04/2005, tenu à Khon Kaen University Khon Kaen, Thaïlande
2007	“Evaluation of Soil Fertility and Soil Interpretation” at Agricultural Research Center, from 09-12/04/2007 Vientiane, Laos.
2007	“Quantitive Trait Loci and Marker-Assisted Selection for Plant Breeding from 03-04/07/2007 at NAFRI Vientiane, Laos.
2007	1 ^{re} fois pour la visite “National Institute of Agrobiological Sciences (NIAS)” à Tsukuba, Research Institute for Nature and Humanity (RIHN) à Kyoto et à National Institute of Vegetable and Tea Sciences (NIVTS) à Mie, du 30/09/2007 au 17/10/2007 avant la démarche de “Collaborative Exploration of Vegetable Genetic Resources” au Laos, Tsukuba, Ibaraki, Japon
2008	“Technologpe après la recolte pour les Enterprises petites et medium” du 23 au 30/11/2008 qui était tenu à “Korea Food Research Institute (KFRI)” Séoul, Républic de Corée.
2009	Visite avec l’équipe de travail de “Rice Seed Multiplication and Distribution System Improvement Project (RISEP)” à observer le Système de la Technologie des Semences en Thaïlande du 21 au 24/09/2009 Chainat, Thaïlande.
2010	“Establishing Interpretive Signs on Invertebrates in Natural Trails of Eco-Tourism”, qui était tenu au Khao Yai National Park du 17 au 20/05/2010 Nakhon Ratchasima, Thaïlande.
2011	2 ^{me} fois en visite de National Institute of Agrobiological Sciences (NIAS) à Tsukuba, du 02 au 10/02/2011 après avoir passé en revue au Laos, basé sur la “Collaborative Exploration of Sorghum, Zea and Saccharum Genetic Resources au Laos” Tsukuba, Ibaraki, Japon.
2011	“International Workshop on Hybrid Rice Technology Training Course” à l’Institut de la Recherche Rizicole de Hunan du 10 au 29/06/2011 Changsha, Hunan, Chine.
2014	International Workshop on “White Leaf Diseases of Sugarcane” du 24 au 26/02/2014, tenu à l’Hotel Pullman, supporté par l’University de Khon Kaen et JIRCAS, Khon Kaen, Thaïlande.

V. Participatoire dans les rapports partiaux des arpentages (Inspections)

Années	Descriptions en bref
1996-97	A la fin de 1996 et à démarche de 1997, inspecté la possibilité dans le développement socio-economique des plateauax Boloven à l’extrême sud du Laos dans 4 provinces: Champasak, Saravane, Sékong & Attapeu, environ 2 mois, avec les inspecteurs/experteurs de JICA: Akio MAEDA (Nippon Koei), Yoshikimi INOUE (Nippon Koei Co. Ltd), Akira OGAWA (Nippon Koei Co. Ltd) & Kanako SAWADA (Naigai Engineering Co. Ltd)

1997	"Collection des germeplasmes du riz sauvage à la zone élevée ou montagneuse" dans 7 provinces au nord du Laos, avec les chercheurs: Dr. Seepana Appa RAO (IRRI) & Bouomy SENGTHONG (Lao-IRRI), basé sur rapport obtenus.
2007	"1 ^{re} Exploration collaborative des Ressources génétiques végétales au Laos, de l'Octobre au Novembre 2007" avec les chercheurs japonais: Yoshiteru SAKATA (NIVTS), Kenji KATO (OU), Takeo SAITO (NIVTS) & Katsunori TANAKA (RIHN) Website: http://www.gene.affrc.go.jp/pdf/report/parts/2007_2-6.pdf
2008	"2 ^{me} Exploration collaborative des Ressources génétiques végétales au Laos, du 06 au 31/08/2008", avec les chercheurs japonais: Atsushi SAITO (NIVTS) & Katsunori TANAKA (RIHN) Website: http://www.gene.affrc.go.jp/pdf/report/parts/2008_2-2.pdf
2009	"3 ^{me} Exploration collaborative des Ressources génétiques végétales au Laos, du 25/10/2009 au 12/11/2009", avec les chercheurs japonais: Hiroshi MATSUNAGA (NIVTS), Mitsuhiro SUGIYAMA (NIVTS) & Katsunori TANAKA (RIHN) Website: http://www.gene.affrc.go.jp/pdf/report/parts/2009
2010	Inspecté et estimé les pertes des désastres naturels de la saison passée dans 4 provinces au nord du Laos: Luang Namtha, Bokeo, Oudomxay and Phongsaly du 19/11/2010 au 06/12/2010, avec: Swithun GOODBODY (Rome-FAO), Vilon VIPHONXAY (VTE-WFP), Vongchan (LNT-WFP) & Pasouphap (PSL-WFP)
2011	"1 ^{re} Exploration collaborative du Sorghum, Maïs, Canne à sucre et leur relatives au Laos, du 17/01/2011 au 01/02/2011", avec chercheurs: Hisato OKUIZUMI (NIAS), Suichiro TAGANE (JIRCAS), Naohiro UWATOKO (KONARC) & Yoshifumi TERAJIMA (JIRCAS)
2011-13	"2 ^{me} Exploration collaborative de sorghum, cannes à sucre et leur relatives au Laos, du 26/05/2011 au 06/06/2011", avec les chercheurs japonais: Hisato OKUIZUMI (NIAS) & Yoshifumi TERAJIMA (JIRCAS) Website: http://www.gene.affrc.go.jp/pdf/publications/plants-exp_2012

VI. Capacité linguistique (Excellent, très bien, bien, pauvre)

Langage	Parlance	Lecture	Écriture	Compréhension
Anglais	Bien	Bien	Bien	Bien
Français	Bien	Bien	Bien	Bien
Russe	Bien	Bien	Bien	Bien
Japonais	Pauvre	Pauvre	Pauvre	Pauvre
Lao	Langue maternelle			

Au nom du propriétaire de cette biographie en bref, je certifie complètement toutes les choses que j'en ai mentionnées et soumises au-dessus sont réellement vraies.

Signature

Chanthanom DEUANHAKSA

CURRICULUM VITAE IN BRIEF

I. Personality

Mr. Chanthanom	(SINTHAVONG)	DEUANHAKSA
Last name	(Middle name)	First name
Date of real birth:	10 Juin 1956 (Real ly born)	Nationality: Lao (Laotian)
Place of birth:	Sangkhom, Saythany, Vientiane Capital, Laos	
Family status:	Married	Religion: Buddhism
Residennce:	Thadindèng Rd, Phone-Ngam 1, Saythany, Vientiane Capital, Lao PDR. Cellphone: (856-20) 2224-4883, 5649-4442. E-mail: < cdeuanhaksa@gmail.com > ou < dchanthanom@yahoo.com >	

II. Education

Years	Location of education	Study Domain	Qualification
1966-1972	Groupe Scolaire de Phonekhéng. Vientiane Capital, Laos.	Elementary	Certificate
1972-1973	École Primaire Privée de Lane Xang Phone Sa-at. Vientiane Capital, Laos.	Elementary	
1973-1980	Lycée de Vientiane. Vientiane Capital, Laos.	Elementary	Baccalauréat
1986-1987	Ташкентский Институт Инженерии Иrrигации и Механизации Сельского Хозяйства, ТИИИМСХ. Tashkent, Uzbekistan, Former USSR.	Подготовительный Факультет (Faculty of Preparatory)	
1987-1992	Ташкентский Государственный Аграрный Университет, ТашГАУ. (Tashkent State Agrarian University) Tashkent, Uzbekistan, Former USSR.	Агрономический Факультет (Faculty of Agronomy)	MSc (in Tropical Agriculture)
2001-2002	Faculté Universitaire des Sciences Agronomiques de Gembloux, FUSAg. Gembloux, Walonne, Belgium.	Unité d'Economie Rurale	DEC (Diplôme d'Étude Complémentaire)

III. Employments

Years	Location of employment
1981-1986	National Seed Production Center, Department of Rice Field Land Management and Agriculture, Ministry of Agriculture and Forestry. Vientiane Capital, Laos.

1992-1999	National Agricultural Research Center, Department of Agriculture and Extension, Ministry of Agriculture and Forestry. Vientiane Capital, Laos.
1999-2000	Division of Agriculture, Prefectoral Department (Service) of Agriculture and Forestry. Vientiane Capital, Laos.
2000-2006	Faculty of Agriculture, National University of Laos, Ministry of Education and Sport. Vientiane Capital, Laos.
2006-2014	Naphok Agricultural Research Center, National Agriculture and Forestry Research Institute, Ministry of Agriculture and Forestry. Vientiane Capital, Laos.

IV. Training courses, workshops and tour observations attended

Years	Training courses and location
1982	“Seed Production” from 21/04/1982 to 17/09/1982 at National Seed Production Center, organized by Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and Forestry (MAF). Vientiane, Laos.
1982-83	“Seed Technology” from 09/11/1982 to 08/01/1983 at National Seed Production Center, organized by Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and Forestry (MAF). Vientiane, Laos.
1993-94	“Effective Utilization of Tropical Agriculture and Forestry Resources” from 19/07/1993 to 18/03/1994 Urasoe, Okinawa, Japan
1994	“Grain Warehouse Management”, from 08-21/12/1994 held at Nông Lâm University, Ho Chi Minh City, Vietnam
1998	“Genebank Management System Software” from 08-12/06/1998 at National Agricultural Research Center Vientiane, Laos.
2000	“National Workshop in Syllabus Development of Agro-forestry” from 23-25/05/2000 at Faculty of Agriculture, National University of Laos Vientiane, Laos.
2001	“Molecular Biological Techniques in Plant Protection and Developing Sustainable Agriculture” at Yunnan Agricultural University from 18-30/06/2001 Kunming, Yunnan, China
2003	“Wetland Ecology and Management in the Lower Mekong Basin” at University of Natural Science from 01-26/06/2003 Ho Chi Minh City, Vietnam
2003	“Advanced Higher Education Administrators Development (AHEAD)” And awarded “Appreciation of AHEAD” from 25-29/08/2003, which was held at Faculty of Agriculture, National University of Laos Vientiane, Laos.
2003	Tripped to Study tour and exchange experiences with “Chiang Mai University” and courtesy called at “Maejo University” from 07-12 /09/2003 Chiang Mai, Thailand
2004	“Teaching Method in Agribusiness” at Hanoi University of Agriculture from 26/01/2004 to 06/02/2004 Hanoi, Vietnam
2004	Study tour and exchange experiences in teaching and upgrading teachers’ qualification on behalf of Faculty of Agriculture, National University of Laos to visit: “Chulalongkorn

	University" and "King's Mongkut Institute of Technology Ladkrabang" from 20-23/04/2004, Bangkok, Thailand
2004	"Chain Supply Management Developing Agribusiness in the Mekong Region" at Chiang Mai University from 02-11/08/2004 Chiang Mai, Thailand
2004	"Rice Knowledge Bank" from 13-14/12/2004, held at National Agriculture and Forestry Research Institute (NAFRI) Vientiane, Laos.
2005	"Seed Technology and Seed Quantity Control" from 14-23/04/2005, held at Khon Kaen University Khon Kaen, Thailand
2007	"Evaluation of Soil Fertility and Soil Interpretation" at Agricultural Research Center, from 09-12/04/2007 Vientiane, Laos.
2007	"Quantitive Trait Loci and Marker-Assisted Selection for Plant Breeding from 03-04/07/2007 at NAFRI Vientiane, Laos.
2007	1 st time in visiting National Institute of Agrobiological Sciences (NIAS) in Tsukuba, Research Institute for Nature and Humanity (RIHN) in Kyoto and National Institute of Vegetable and Tea Sciences (NIVTS) in Mie, from 30/09/2007 to 17/10/2007 before starting the Collaborative Exploration of Vegetable Genetic Resources in Laos Tsukuba, Ibaraki, Japan
2008	"Post-harvest Technology for Small and Medium Enterprises" from 23-30/11/2008 which was held at the Korea Food Research Institute (KFRI) Seoul, Republic of Korea.
2009	Tripped to study tour with teamwork of "Rice Seed Multiplication and Distribution System Improvement Project (RISEP)" to observe the System of Seed Technology in Thailand from 21-24/09/2009 Chainat, Thailand.
2010	"Establishing Interpretive Signs on Invertebrates in Natural Trails of Eco-Tourism", which was held in Khao Yai National Park from 17-20/05/2010 Nakhon Ratchasima, Thailand.
2011	2 nd time in visiting National Institute of Agrobiological Sciences (NIAS) in Tsukuba, from 02-10/02/2011 after the field survey in Laos, based on "the Collaborative Exploration of Sorghum, Zea and Saccharum Genetic Resources in Laos" Tsukuba, Ibaraki, Japan.
2011	"International Workshop on Hybrid Rice Technology Training Course" at Hunan Rice Research Institute from 10-29/06/2011 Changsha, Hunan, China.
2014	"International Workshop on White Leaf Diseases of Sugarcane" from 24-26/02/2014, held at Pullman Hotel Khon Kaen, Thailand.

V. Participatory in partial reports from the field surveys

Years	Brief descriptions
1996-97	The end of 1996 and the beginning of 1997, surveyed feasibility in the socio-economic development of the Boloven Plateaus of the southern Laos in 4 provinces: Champasak, Saravane, Sekong and Attapeu, about 2 months, with JICA surveyors: Akio MAEDA (Nippon

	Koei), Yoshikimi INOUE (Nippon Koei Co. Ltd), Akira OGAWA (Nippon Koei Co. Ltd) & Kanako SAWADA (Naigai Engineering Co. Ltd)
1997	“Germplasm collection of upland and wild rice” in 7 provinces of the northern Laos with researcher: Dr. Seepana Appa RAO (IRRI) & Bounmy SENGTHONG (Lao-IRRI), based on the draft obtained
2007	“1 st Collaborative Exploration of Vegetable Genetic Resources in Laos, in October-November 2007” with Japanese researchers: Yoshiteru SAKATA (NIVTS), Kenji KATO (OU), Takeo SAITO (NIVTS)& Katsunori TANAKA (RIHN) Website: http://www.gene.affrc.go.jp/pdf/report/parts/2007_2-6.pdf
2008	“2 nd Collaborative Exploration of Vegetable Genetic Resources in Laos, from 06-31/08/2008”, with Japanese researchers: Atsushi SAITO (NIVTS) & Katsunori TANAKA (RIHN) Website: http://www.gene.affrc.go.jp/pdf/report/parts/2008_2-2.pdf
2009	“3 rd Collaborative Exploration of Vegetable Genetic Resources in Laos, from 25/10/ 2009 to 12/11/2009”, with Japanese researchers: Hiroshi MATSUNAGA (NIVTS), Mitsuhiro SUGIYAMA (NIVTS) & Katsunori TANAKA (RIHN) Website: http://www.gene.affrc.go.jp/pdf/report/parts/2009
2010	Surveyed and estimated the losses from natural disasters of the previous season in 4 provinces of northern Laos: Luang Namtha, Bokeo, Oudomxay and Phongsaly from 19/11/2010 to 06/12/2010, with: Swithun GOODBODY (Rome-FAO), Vilon VIPHONXAY (VTE-WFP), Vongchan (LNT-WFP) & Pasouphap (PSL-WFP)
2011	“1 st Collaborative Exploration of Sorghum, Maize, Wild Sugarcane and their relatives in Laos, from 17/01/2011 to 01/02/2011”, with Japanese researchers: Hisato OKUIZUMI (NIAS), Suichiro TAGANE (JIRCAS), Naohiro UWATOKO (KONARC) & Yoshifumi TERAJIMA (JIRCAS)
2011-13	“2 nd Collaborative Exploration of Sorghum, Maize, Wild Sugarcane and their relatives in Laos, from 26/05/2011 to 06/06/2011”, with Japanese researchers: Hisato OKUIZUMI (NIAS) & Yoshifumi TERAJIMA (JIRCAS) Website: http://www.gene.affrc.go.jp/publications/plants-exp_2012

VI. Linguistic ability (Excellent, very good, good, poor)

Language	Speaking	Reading	Writing	Understanding
English	Good	Good	Good	Good
French	Good	Good	Good	Good
Russian	Good	Good	Good	Good
Japanese	Poor	Poor	Poor	Poor
Lao	Mother tongue			

On behalf of the proprietary of this biography in brief, I fully certify that all the things I mentioned and submitted above are really true.

Signature

Chanthanom DEUANHAKSA

ຄວາມເປັນມາຂອງຜູ້ຮປຣກ

ທ. ຈັນທອດຖນຄອມ (ສິນລວົງຄົກ<=ສິນຫຼຸ+ອງຄ) ເດືອນຮັກບາ, ເກີດເມື່ອ ວັນທີ ១០ ມິຖຸນາ (ຊວງ) ປຶວອກ ພ.ສ. ៤៧ລລ (ປີເກີດໃນຫາງກາຣ ອອນກວ່າປີເກີດທີ່ແຫ່ຈິງ ສາມປີ), ທີ່ເກີດ ບ້ານສ້າງຄອມ (ຕາແສງຫົວຊຽງ) ເມື່ອງໄຊຍໍຮານີ ແຂວງວຽງຈັນທົ່ວໂລງ ອົງຕາມກາຣປົກຄອງເກົ່າ (ປ້າຈຸບັນ ສ່ວນໄຕ ແບ່ງເປັນ ນຄ່າຫຼາຍວຽງຈັນທົ່ວໂລງ ແລະ ສ່ວນເພື່ອແບ່ງເປັນ ແຂວງວຽງຈັນທົ່ວໂລງ).

ຝ່າຍື່ຈຳຄວາມໄດ້, ເຕີບໃຫ້ທີ່ ບ້ານພັນພັນ ເມື່ອງສຮີສັຕນາຄ (ໄດ້ມີ-០ັ), ຈາກນັ້ນ ຜໍ່ແມ່ໄດ້ ຍ້າຍໄປຢູ່ ບ້ານໝອງດ້ວງ ເມື່ອງຈັນທູອີ (ໄດ້ມີ-០໩), ຕໍ່ມາ ບ້ານປ່ານ່ວງ-ລາຕໜູວົງ (ໄດ້ມີ-០໨), ບ້ານໂພນເຄົງ (ໄດ້ມີ-០໨) ແລະ ໃນທີ່ສຸດ ບ້ານໝອງບອນ ເມື່ອງໄຊຍໍເຊຍກາ (ໄດ້ມີ-០៨). ປ້າຈຸບັນ ຕັ້ງຖື່ນການຢູ່ ບ້ານໂພນງານ ດ, ເມື່ອງໄຊຍໍຮານີ, (ແຂວງ) ນຄ່າຫຼາຍວຽງຈັນທົ່ວໂລງ.

ກາຣຄືກບາຂັ້ນສາມັນ: ໂຮງຮຽນປກົມໂພນຄັງ (ໄດ້ມີ-០៥), ໂຮງຮຽນປກົມເອກຊີນ ລ້ານ ຊ້າງ ໂພນສະອາດ (ໄດ້ມີ-០៥), “ວິທຍາລັຍ ວຽງຈັນທົ່ວໂລງ” (ຕອນເຂົ້າເບັ້ງຕົ້ນ ໄດ້ມີ) ແຕ່ຕອນຈີບ ແມ່ນ “ໂຮງຮຽນອຸດົມຄືກບາ ວຽງຈັນທົ່ວໂລງ” (ໄດ້ມີ). ປ້າຈຸບັນນີ້ ໄດ້ປ່ຽນຊື່ນາເປັນ “ໂຮງຮຽນນັສຍົມ ສິນບູຮົດ ວຽງຈັນທົ່ວໂລງ” ສ່ວນກາສາຟຮັງ ຍັງແມ່ນ “Lycée de Vientiane” ຍຸ້ຄືເກົ່າ.

ກາຣຄືກບາຂັ້ນວິຊາສະເພາະ: 1. MSc (Master des Sciences) en Agriculture Tropicale (ກສີ ກັນມົງເຂອຕຮອນ) ຈາກ Tashkentskiy Gосударственный Аграрный Университет, TashГAU. Tashkent, Узбекистан, CCCP (1987-92 / ໄດ້ມີ-០៥) ແລະ 2. DEC (Diplôme d’Étude Complémentaire) en Économie Rurale (ເສຍກົກົຈຊົນບີທ) ຈາກ Faculté Universitaire des Sciences Agronomiques de Gembloux, FUSAgn, Gembloux, Walonnie, Belgique (2001-02 / ໄດ້ມີ-០៥). FUSAgn ໄດ້ປ່ຽນຊື່ນາເປັນ Gembloux Agro-Biotech ໂດຍຮວມເຂົ້າກັບ Université de Liège, France.

ກາຣເຮັດວຽກ: ເຮັມຕົ້ນທີ່ ຄູນຍົກລິຕເມັດພັນຮຸ້ແຫ່ງຊາຕ, ກອົນຄຸ້ມຄອງດິນນາ ແລະ ປູກຝັງ (ໄດ້ມີ-០៥), ທີ່ ຄູນຍົກລິຕວ້າກສິກັນມົງແຫ່ງຊາຕ, ກອົນປູກຝັງ ແລະ ສົ່ງເສີມກສິກັນມົງ, ຫັງພິດຂັ້ນກັບ ກະຊວງກສິກັນມົງ ແລະ ປ່າໄນ້ (ໄດ້ມີ-០៥). ທີ່ ແຜນປູກຝັງ ແລະ ສົ່ງ ເສີມກສິກັນມົງ, ຂັ້ນກັບ ຜົນກາກສິກັນມົງ ແລະ ປ່າໄນ້ ກໍາແຜງນິຄວງຈັນທົ່ວໂລງ (ໄດ້ມີ-០៥). ຍ້າຍໄປທີ່ ວິທຍາເຂົາ ນາບິງ ຄະຕະກະບົດຮາສຕຣ, ມຫາວິທຍາລັຍແຫ່ງຊາຕ ຂັ້ນກັບ ກະຊວງຄືກບາສິກາຣ (ໄດ້ມີ-០៥) ແລະ ສຸດທ້າຍກັບຄືນມາຢູ່ບ່ອນເກົ່າ. ເວລານີ້ ປ່ຽນແປງຊື່ໝາຍເຫຼື່ອ ໃນທີ່ສຸດກໍເປັນ ຄູນຍົກລິຕວ້າກສິກັນມົງ ນາພອກ, ຂັ້ນກັບ ສຖາບັນຄົ້ນວ້າກສິກັນມົງ ແລະ ປ່າໄນ້ ແຫ່ງຊາຕ (ໄດ້ມີ-ປ້າຈຸບັນ).

ບໍ່ໄດ້ມີຄວາມຮູ້ດ້ານກາສາບາລີ-ສັນສກອີຕມາກອນ, ເພາະວ່າ ບໍ່ເລີຍໄດ້ບວຊ ແຕ່ຍ້ອນນິຄວາມ ສົນໃຈດ້ານອັກບໍ່ຮາສຕຣ (ສ./ປ. ອັກຂອຮສາຕຣ) ຕັ້ງແຕ່ສົມຍເຍົາວ້ອຍ ຈຶ່ງໄດ້ອົກຮຽນຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງ ໂດຍອາສຍຕຳຮັບ-ຕຳຮາ ທີ່ນັກປຣາຊົນໝາຈາຍຍື້ອ້າວຸ ໂສແຕ່ງໄວ້ ມາຄືກບາຄົ້ນຄວ້າ ຈົນຝໍຮັ້ກໍໄປ-ທີ່ ນາຂອງເຄົ້າຄຳສັພຫຼົງຈຳນັ້ນ ແຕ່ກໍໄດ້ພຽງສ່ວນໃດ-ສ່ວນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ.